

Narodna štampa mesečno 26 Din, za
inzenstvo 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Križljiva ulica 3. Telefon 809,
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon 809, 199.
Rokopisi se ne vračajo. - Osnovni po tarifni.

JUTRO

Upravištvo: Ljubljana, Prešernova ul. 54
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inozemski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2
Telefon št. 199
Računi pri pošti št. 66 zavodih Ljubljana
št. 11.842, Praha št. 78.180, Wies
Nr. 105.241

Ljubljana, 6. septembra.
Marsikdo se je že oglašil v toku po-
vojnih let za združitev evropskih držav
v skupno zvezo. Naj je imela ta misel
ime Panevrope ali kakršnokoli druga-
no označbo, vedno ji je bila osnovna
težnja, da se osnuje zveza evropskih
držav, ki bi ji bil namen varovati skup-
ne interese na zunaj, pred vsem pa
preprečiti medsebojne konflikte.

Ne bi našli mnogo ljudi, ki se jim ta
ideja ne bi zdela simpatična. Nasprotno,
domala vsakomur je tako pri srcu, da
ne more verjeti v možnost njene reali-
zacije. Zato so vabljivi glasovi o ev-
ropski združitvi našli tako fatalen od-
ziv, zadeli na toliko skepse, kakor ma-
lokatera povojna politična ideja. Prelepo
bi bilo imeti veliko unijo evropskih držav,
ki bi bolj nego kakršnekoli druge
mednarodne pogodbe in zveze garanti-
rala mir in omogočila procvitajoč raz-
voj našega kontinenta, prelepo, da bi
bilo kaj takega mogoče.

Tako skeptično je sprejemala evrop-
ska javnost slične predloge ter načrte.
Zato je pomenilo zares ogromno sen-
zacijo, ko se je doznalo, da pripravila
Aristide Briand, markantni predstavil-
telj povojne Francije, za Društvo narod-
ov predlog o osnutku unije evropskih
držav. In veliki državnik je res nastopil
s svojim predlogom.

Treba je pred vsem pribiti, da je za-
deva glede evropske unije s tem sto-
pila v povsem nov stadij. Nehala je biti
snov za fantaste ter teoretične in posta-
ja problem, ki se je uvrstil v red poli-
tičnih možnosti. Ze samo dejstvo, da
je Briand nastopil pred Društvom narod-
ov s svojo zasnovo, pomeni ogromen
napredek, nadvse značilen pojav, silno
afirmacijo mirovnih tendenc v Evropi.

Komaj je potrebno naglašati, da radi
Briandovega koraka še ne bomo imeli
že jutri unije evropskih držav. Dose-
danja skepa je bila le preveč utemelje-
na, da bi se pomisleki, ki je bila zgra-
jeana na njih, razgubili kar čez noč.

Kadar je govor o »združitvi«
evropskih držav, se običajno misli na kolo-
salni primer, ki so ga v tem pogledu
postavili Američani. Združene države
Amerike so izvršile svoje delo zares
navdne sijajno in prav tako nad vse
uspešno. Danes se lahko reče, da pro-
pagatorji evropske unije s svojim na-
črtom merijo po veliki meri ravno na
obrambo Evrope pred Ameriko, ki jo
hočejo posnemati, da se očuvajo pred
njo. Skeptik ima prav, ako naglašja, da
je imela Amerika povsem drugačen po-
sel, nego Evropa. Onstran Oceana so
imeli novo zemljo, domala prazno, s
slabimi ostanki Indijancev, a stalnim
dotokom kolonistov iz angleške do-
movine; poglavitna in malodane edina
briga kolonistov je bila, kako se oču-
vati pred eventualnimi revindikacijami
Anglije. Evropa pa je stara zemlja z ve-
likim številom narodov, različnih po
jeziku, rasi, kulturi in gospodarski
strukturi, a s še večjim številom medse-
bojnih nasprotij. Spraviti vse to v
medsebojni sklad je nekaj povsem dru-
gega, kakor izdelati statute državne
uredbe ameriške Unije. Možnost pri-
merjanja tedaj brž izgine domala po-
popolnoma in veliko zgradbo bodoče
združene Evrope je treba zidati po-
vsem drugače.

Dejstvo, da je Briand nastopil s svo-
jim predlogom, pomeni, da ima fran-
coski državnik v tem pogledu že kon-
kretno obris svoje zasnove in da bo
stremila francoska državna politika v
bodoče za tem, da jih realizira. Odtod
do uspeha je še silno daleč in ogrom-
na je vrsta ovir, ki stoje še na petu.
Jasno pa se more opazovati težnja, da
se ovire odstranijo. Najbolj instruktiv-
no je v tem pogledu, kako je bil spre-
jet govor Kanadca Danduranda glede
manjšinskega vprašanja. Vidi se, da so
državniki spoznali, da je treba odstra-
niti vse one vzroke nesoglasij med na-
rodi, ki so na poti iskrenemu prijatel-
stvu v današnjih dneh in ki so za bodo-
če nezdružljivosti z obstojem evropske
unije. Takih principielnih in stvarnih
nesoglasij je še pre mnogo, a za danes
ne moremo drugega, kakor želeli držav-
nikom v tem pogledu uspeha, ki bi
omogočili Evropi udejstvovati se v ve-
liki medsebojni kulturni tekmi, medse-
bojno uničevanje pa uvrstili v pre-
teklost.

Obletnica D'Annunzievega pohoda na Reko

Reka, 6. septembra. 6. V četrti 12. t. m.
bodo proslavili v Italiji oficijelno desetletni-
co d'Annunzievega pohoda na Reko. Ker se
je medtem po 10. letih mnogo izpremenilo
na Reki, bo imela proslava izključno ofici-
jelni značaj.

Uspeh Mussolinijeve žitne kampanje

Rim, 6. septembra. Žito, ki mu predseduje je-
deset stalni odbor za žito, ki mu predseduje je-
desetnik italijanske vlade Mussolini. Minister za
gospodarstvo je podal poročilo, v katerem go-
tavlja, da znaša letošnji žitni pridelek 70 mi-
lijonov meterskih stotnov. Na predlog Mussoli-
ni je bila izrečena italijanskim poljedelcem
zatrta domovina, ker so omogočili najboljšo
četev, odkar obstoja Italija.

Glavne določbe zakona o osnovnih šolah Splošna osemletna šolska obveznost - Višje osnovne šole - Otroški vrtci - Dolžnosti šolskih občin - Načela osnovnošolskega pouka

Beograd, 6. avgusta. p. Kakor že
javljeno, je Vrhovni zakonodajni svet
na svoji včerajšnji seji zaključil raz-
pravo o osnovno-šolskem zakonu. Z
informirane strani je Vaš dopisnik izve-
del naslednje podrobnosti o določbah
novega zakona:

Osnovne šole so državne ustanove,
ki imajo nalogo, da skrbje za pouk in
prosveto v duhu državnega in narodne-
ga edinstva, verske strpnosti ter vzgo-
je za koristne člane državne in narod-
ne zajednice. Vsak otrok, čigar roditelji
stanujejo na ozemlju naše države, mora
posecati osnovno šolo ali sličen
zavod. Državna oblast ima pravico, da
odvzame otroke roditeljem ali varu-
hom, ki bi zanemarjali vzgojo svoje
dece. Pouk v osnovni šoli je obvezen v
vseh državah. Država skrbi za učno
osobje, ki ga postavlja in plača po do-
ločbah tega zakona. Pouk je brezpla-
čen. Učenci osnovnih šol ne plačajo niti
vpisnine, niti šolnine ali kakih drugih
taks.

Vrste osnovne šole

V okviru osnovnih šol predvideva
zakon zabavišča (otroške vrtce), osnov-
ne šole, višje osnovne šole in šole za
zaostale in duševno defektne otroke.
Osnovnim šolam se priključijo nadalje
analfabetški tečaji, poljedelski, higien-
ski in gospodinski tečaji itd. Osnovne
zabavišče je obvezno za vsa večja me-
sta in industrijske centre. Vpis dece v
zabavišča ni obvezen, vendar pa mo-
rajo otroci, ki so enkrat vpisani, red-
no posecati zavod. V zabavišče se
sprejmejo otroci z dovršenim 4. letom.
Program za zabavišča predpiše pro-
svetno ministrstvo.

Osnovna šola traja 4 leta (1.—4. raz-
red) višja osnovna šola 4 leta, (4.—8.
razred). Skupna šolska obveznost tra-
ja na osnovni šoli torej 8 let. V tej do-
bi se vrši v osnovni (nižji) šoli redni
pouk, v višji osnovni šoli pa tako zva-
ni skrajšani pouk na ta način, da je v
zimskih mesecih od novembra do kon-
ca marca normalen pouk, v poletni dobi
pa morejo otroci v gotovem času iz-
ostati iz šole, če se izkaže, da so po-
trebni roditeljem pri poljskem delu.
Višje osnovne šole bodo otvorene z
ozirom na krajevne potrebe postopoma.
Otroci, ki po končanem IV. razredu
prestopijo v kako višjo, srednjo, stro-
kovno ali drugo šolo, so oproščeni na-
daljnega obiska osnovne šole in prav
tako učenci, ki se po dovršenem 14. le-
tu starosti uče kake obrti ali trgovine
in posejajo trgovsko ali obrtno nadalje-
valno šolo.

Osnovne šole se otvorijo v vseh
krajih, kjer je v okolici 4 km najmanj
30 šoloobveznih otrok. V hribovitih
krajih in krajih s slabimi prometnimi
zvezami, je dopustna otvoritev osnov-
ne šole, če je najmanj 20 takih otrok.
Vse občine, ki spadajo v šolski okoliš,
tvorijo šolsko občino. Vsaka šolska ob-
čina ima svoj krajevni šolski odbor.

Šolske občine

Imajo v glavnem naslednje dolžnosti:
Poskrbeti morajo za potrebno stav-
bišče za šolo, zemljišče za šolsko igri-
šče in za učiteljski vrt, nadalje za učiteljske
stanovanja. Vsa ta zemljišča morajo biti v
neposredni bližini šole. Šolska občina je dolžna, da zgradi šolsko
poslopje in ga vzdržuje v dobrem
stanju. Šolsko poslopje mora imeti pri-
merne in vsem potrebam ter higien-
skim in pedagoškim pravilom odgovar-
jajoče prostore za učilnice in delavnice,
dvorano za svečanosti, ki služi obenem
za telovadnico, primerne pisarne ter
stanovanja za učitelje in šolskega slugo.

K požaru na našem dunajskem poslaništvu

Zahvala poslanika dr. Milojevića požrtvovalnim dunajskim ga-
silcem — Delo v uradu se vrši neovirano

Dunaj, 6. septembra. g. Jugoslovski po-
slanik dr. Milojević se je danes informiral
pri poveljstvu mestne požarne brambe o
stanju gasilcev, ki so bili včeraj pri gašenju
na poslopiju poslaništva poškodovani. Po-
slanik je hotel ponesrečence osebno obiš-
kati, da se jim zahvali za izkazano juna-
štvo in uspešno pomoč. Te namere poslanik
ni mogel izvesti, ker gasilcev ni našel več
v bolnici. Stanje onih gasilcev, ki so se za-
strupili z dimom se je toliko izboljšalo,
da so jim zdravniki nasvetovali, naj se čim
več gibljejo na svežem zraku, ker bodo ta-
ko prej popolnoma okrevali. Ker poslanik
ponesrečencev zaradi tega ni mogel najti,
je naprosil poveljstvo gasilcev naj izreče
vsem ponesrečencem njegovo prisrčno že-
ljo, da bi kmalu okrevali.

V preiskavi glede vzroka požara se je
po ponovnem ogledu ugotovilo naslednje:
požarna straža gasilcev je našla v četrtem
nadstropju blizu onega mesta, kjer so naj-
orej izbruhali plameni, Se ogenj podstreš-

Šolska občina mora nadalje naba-
viti in vzdrževati vsa potrebna učila
in šolsko pohištvo, nabaviti za siro-
mašne otroke šolske knjige in druge
šolske potrebščine, skrbeti za kurivo za
učilnice, učiteljsko in sluge ter vzdr-
ževati po potrebi internat za osirotelo
deco in primerna zavetišča, odnosno
prenosišča za deco, ki stanuje oddalje-
no od šole in zaradi slabega vremena
ali drugih vzrokov ne bi mogla sicer
redno posecati pouka.

Šolske občine morajo nadalje skrbeti
tudi za to, da so vse ceste, ki vodijo k
šoli, prehodne in v dobrem stanju. Kjer-
koli je mogoče, se morajo zgraditi šol-
ska kopališča, šolske poliklinike in dru-
ge higijenske naprave. Sploh je dolž-
nost šolskih občin, da se brigajo za
čim večji napredek šolske vzgoje.

Vsaka šolska občina mora imeti svoj
proračun. Kjer občina nima primerne-
ga zemljišča za šolo, se lahko potrebno
zemljišče eksproprijira.

Glede učiteljskih stanovanj določa
zakon, da mora biti poleg stanovanja
za šolskega upravitelja v bližini šole
toliko predpisanih stanovanj za učite-
lje, kolikor je na šoli posebnih oddel-
kov (razredov). Brez učiteljskih stano-
vanj z vsemi pritliklinami je otvoritev
šole ali novega razreda nemogoča. V
mestih lahko občine mesto stanovanj
in natura dajo učiteljem stanarino, ki
pa mora odgovarjati dejanskim cenam
odgovarjajočih stanovanj.

Državni šolski fond

Da se kar najbolj pospeši otvarjanje
novih šol, se osnuje pri Državni hipo-
tekarni banki državni šolski fond, v
katerega bo država vsako leto prispe-
vala iz svojega proračuna primerno
vsto vse dotlej, dokler ta fond ne bo
dosegel 150 milijonov. Iz tega fonda
se bodo dajala občinam posojila za
zgradbo novih šolskih poslopij. Siro-
mašnim šolskim občinam in občinam,
kjer je nad 50% nepismenih, se bodo
dajala posojila brezobrestno.

Osnovnošolski pouk

Obsega v glavnem naslednje predme-
te: verouk združen z moralnim pod-
ukom, državni jezik, narodno zgodovino
z najznamenitejšimi dogodki sploš-
ne zgodovine in zemljepis z osnovnim
spoznavanjem drugih držav, računstvo
z geometrijo in nazornim naukom, spo-
znavanje prirode, praktično gospodar-
sko znanje (obrt, trgovina), higijena in
spoznavanje državljskih pravic in
dolžnosti, gospodinjstvo, ročna dela,
risanje, lepopisje, petje in telesne ve-
žbe po šolskem sistemu.

V načelu določa zakon, da je pouk
v osnovnih šolah v državnem jeziku po
učnem načrtu in programu, ki ga do-
loči prosvetno ministrstvo, po zasliša-
nju glavnega prosvetnega sveta za vsa
država, vpoštevajoč pri tem načelo
narodnega in državnega edinstva. Učni
načrt mora prožiti možnost, da se po-
uk prilagodi potrebam življenja v kra-
ju, kjer je šola. V osnovnih šolah mo-
ra pouk v višjih razredih razvijati smi-
sel za poljedelstvo na deželi, a za obrt
in trgovino v mestih.

Glede manjšinskih šol določa zakon,
da se morejo v krajih, kjer žive držav-
ljani drugega jezika, otvoriti posebni
oddelki za tujejezične otroke, če je naj-
manj 30 takih šoloobveznih otrok. Glede
učnega načrta in programa veljajo
splošne določbe. Pouk se vrši v mater-
nem jeziku dotičnih otrok, vendar je
državni jezik obvezen predmet. Za
ostala vprašanja glede manjšinskih šol
veljajo posebni mednarodni sporazumi,
ki jih je ali jih bo sklenila naša država
z drugimi državami.

K požaru na našem dunajskem poslaništvu

Zahvala poslanika dr. Milojevića požrtvovalnim dunajskim ga-
silcem — Delo v uradu se vrši neovirano

Dunaj, 6. septembra. g. Jugoslovski po-
slanik dr. Milojević se je danes informiral
pri poveljstvu mestne požarne brambe o
stanju gasilcev, ki so bili včeraj pri gašenju
na poslopiju poslaništva poškodovani. Po-
slanik je hotel ponesrečence osebno obiš-
kati, da se jim zahvali za izkazano juna-
štvo in uspešno pomoč. Te namere poslanik
ni mogel izvesti, ker gasilcev ni našel več
v bolnici. Stanje onih gasilcev, ki so se za-
strupili z dimom se je toliko izboljšalo,
da so jim zdravniki nasvetovali, naj se čim
več gibljejo na svežem zraku, ker bodo ta-
ko prej popolnoma okrevali. Ker poslanik
ponesrečencev zaradi tega ni mogel najti,
je naprosil poveljstvo gasilcev naj izreče
vsem ponesrečencem njegovo prisrčno že-
ljo, da bi kmalu okrevali.

V preiskavi glede vzroka požara se je
po ponovnem ogledu ugotovilo naslednje:
požarna straža gasilcev je našla v četrtem
nadstropju blizu onega mesta, kjer so naj-
orej izbruhali plameni, Se ogenj podstreš-

Zopet eksplozija v rumunski trdnjavi

Bukarešta, 6. septembra. a. V trdnjavi
Tarbul - Mures je eksplodirala danes večja
množina municije, pri čemer pa k sreči ni
bilo človeških žrtev. Eksplozija je izvala v
mestu veliko paniko. Uvedena je bila pre-
iskava vojaških oblasti.

Nova jugoslovenska nota Bolgariji

Jugoslavija je pripravljena začasno uveljaviti pirotske
konvencije, ako se začno pogajanja o trajni ureditvi
vseh spornih tvarin

Beograd, 6. septembra. AA. »Avala«
po-
roča: O vprašanju ureditve naših obmejnih
odnošajev z Bolgarsko je izročil danes po-
slanik kraljevine SHS v Sofiji bolgarski
vladi noto naslednje vsebine:

»Ze s pismom od 5. februarja 1929 št. 168
je obvestilo poslaništvo kraljevine SHS
v Sofiji ministrstvo zunanjih poslov kra-
ljevine Bolgarije, da bi bilo po naziranjih
vlade kraljevine SHS koristno, ako bi se
sestala čim prej, po možnosti še tekom iste-
ga meseca komisija, da prouči in predlaga
obema vladama primerne ukrepe za vzpo-
stavitve čim najboljšega reda na meji in za
olajšavo rednega prehodnega in vhodnega
prometa potnikov in blaga, kakor tudi za
prehajanje dvolastnikov. Ista komisija naj
bi po možnosti proučila vprašanje stalnega
mejanega organa, ki naj bi avtomatski po-
sredoval v primeru eventualnih incidentov
ali nesoglasij.

Na podlagi te iniciative kraljevske vlade
sta se sestali delegaciji obeh držav in skle-
nili pirotske konvencije z dne 16. marca 1.
1929. Nato je ministrstvo zunanjih poslov
kraljevine Bolgarije izvolilo dostaviti s pis-
mom od 16. aprila t. l. št. 5844/301 poslani-
štvu kraljevine SHS v nadaljevalno postopanje
dva pravilnika o dvolastnikih in o obmejni
službi kakor tudi predlog sporazuma o po-
litijskih ukrepih za olajšani prehod med
kraljevino SHS in kraljevino Bolgarijo. Po
proučitvi teh pravilnikov je vlada kraljevi-
ne SHS v svoji noti od 28. junija 1929 št.
1017 ugotovila tole:

a) da vsebina teh pravilnikov dejansko
odgovarja pirotskim pogajanjem v točkah,
v katerih je bil med delegacijama kraljevine
SHS in kraljevine Bolgarije dosežen spora-
zum, toda

b) da se pa po drugi strani delegaciji ni-
sta mogli v Pirotu sporazumeti glede sploš-
nih določb za rešitev dvolastniškega vpra-
šanja in ustanovitve nevtralnega pasu.

Krožni polet Male antante

Lep uspeh naših vojaških letalcev na prvi etapi poleta

Bukarešta, 6. septembra. AA. Davi so s
tukašnjega letališča odleteli tekmovalci držav
Male antante in Poljske, ki se udeležijo
krožnega poleta na progi, dolgi 3120 km.
Letalci so se dvigali v zrak v presledkih po
3 minute.

Bukarešta, 6. sept. s. Davi je startalo 24
letal, ki se udeležujejo 3112 km dolgega
krožnega poleta Male antante in Poljske.
Letala se bodo v soboto po 12. uri vračala
zopet v Bukarešto.

Bukarešta, 6. sept. AA. Na potu iz Bu-
karešte do Jassyja so dosegli jugoslovnski
letalci, ki tekmujejo na krožnem poletu
okoli držav Male antante in Poljske na-
stopna mesta: 1. mesto major Radović,
3. mesto Sinčić, 5. mesto Markičević in 15.
mesto Rupčić.

Praga, 6. sept. h. Na krožnem poletu

Tri letalske nesreče v Bosni

Ponesrečili sta se dve letali, ki sta se udeležili včerajšnjih le-
talskih tekem, in eno izvidniško letalo — En pilot je mrtev,
dva ranjena

Zagreb, 6. septembra. AA. Povodom da-
našnjega rojstnega dne prestolonaslednika
Petra so bile na zagrebškem aerodromu
prirejene velike avijatične svečanosti,
združene stekmovanji raznih vojaških od-
delkov. Obenem so na vse zgodaj prispeli
v Zagreb jugoslovnski avijoni, ki tekmu-
jejo za kraljev pokal. Na letališču so se
zato že zgodaj zbrali predstavniki voja-
ških in civilnih oblasti, zastopniki češkoslo-
vaških, rumunskih in poljskih letalcev ter
mnogostevilno občinstvo.

Naši letalci, ki so se udeležili krožnega
poleta po naši državi in kojih pot je šla
od Novega Sada do Zagreba, Ljubljane,
Maribora, Sarajeva, Skoplja in nazaj pre-
ko Beograda v Novi Sad, so se dvignili v
Novem Sadu ob 5. jutraj ter leteli v ča-
sovnem presledku po 3 minute. Polet je
uspel izredno dobro. Letalci so dosegli
rekordne čase. Prvi je prispel v Zagreb na-
rednik Ivančević iz 624. nato so sledili
poročnik Janković, kapetan Kratochvil, po-
ročnik Radosavljević, narednik Jovanović,
poročnik Vučković, kapetan Mrak, podpo-
ročnik Fevr, narednik Radović, poročnik
Dobnikar. Po kratkem postanku so letalci
nadaljevali pot do Ljubljane in Maribora,
kjer so spustili pošto, nakar so krenili na-
zaj v Zagreb. Narednik Ivančević je zopet
prvi prispel v Zagreb ob 8.04, sledili so mu
Janković, Kratochvil, Jovanović, Mrak in
drugi. Iz zagreba so tekmovalci krenili v
Sarajevo.

Zagreb, 6. septembra. n. Davi ob pol
8. se je pripetila v bližini pirotehnike v
Sarajevu težka letalska nesreča. Kate-
re žrtev sta postala dva letalca, ki sta
sodelovala pri današnjih letalskih tek-
mah za kraljev pokal. Včeraj sta od-
letela iz Zagreba v Novi Sad letalski
podporočnik Mladen Kovačević in na-
rednik Ivan Lesniček. Davi ob 5. ju-
traj sta iz Novega Sada odletela na dolgi
tekmovalni polet. Ko sta prišla nad
Bosno, je bila nad njo gosta megla. zla-
sti pa nad Sarajevom. Letalca se nista
mogla orijentirati in tako sta namesto

Bolgarska delegacija na ta način ni od-
govorila na jasno izraženo željo kraljevske
vlade, ki je storila vse, da se vprašanje za-
ščite dvolastnikov in miru na meji ne reši
z začasnimi, temveč s trajnim sporazumom.
Vlada kraljevine Bolgarije je res pustila
možnost, da se doseže tudi glede likvidaci-
je dvolastniških posestev in ustvaritve
posebnega pasu trajen sporazum, izjavljajoč
»da ni nikoli zavzela kategorično negativ-
nega stališča« in da je »bila in da je še
vedno pripravljena proučiti iz osnove ti dve
vprašanji«. Vlada kraljevine SHS ima čast
obvestiti vlado kraljevine Bolgarske, da
sprejema te ponovne izjave z zadovoljstvom
na znanje, predpostavljajoč, da obstoja tudi
pri nli čvrsta volja do zadovoljujoče rešitve.
V želji, da izjava to miroljubno politiko, ki
jo od nekdaj vodi napram Bolgariji, je kra-
ljewska vlada pripravljena:

1) da na željo bolgarske vlade začasno
uveljavi v Pirotu sklenjene sporazume z do-
polnitvami in izpremembami, navedenimi v
prilogi nisma od 5. februarja s tem, da se
spravijo v sklad z besedilom pirotskih kon-
vencij,

2) da velja tako izpremenjeni in dopol-
njeni sporazumi začasno za dobo treh mese-
cev od dne uveljavljenja.

3) da se nemudoma nadaljuje pogajanja
med obema vladama o gorji navedenih spornih
vprašanjih in da se eventualno imenno
mešana komisija za vorašanje dvolastniških
posestev, ki naj izvrši njihovo likvidacijo na
licu mesta, in

4) da avtomatsko oreneha veljava teh
pravilnikov, ako no treh mesecih začasne ve-
ljavne ne bi bil dosežen sporazum o vpra-
šanih pod točko 3.e

Na koncu izraža naša vlada nado, da bo
do ta povajanja uspeša in da bo prišlo do
trajno dobrega sosedstva med obema drža-
vama.

okoli držav Male antante in Poljske je pri-
stal danes na praškem letališču v Kbelih
kot prvi ob 14.20 poljski letalec Wiczkowski,
kot drugi jugoslovnski poročnik Bajdak,
kot tretji jugoslovnski kapetan Sinčić,
kot četrti rumunski kapetan Paclea, kot
peti poljski poročnik Hajak, kot šesti če-
škoslovaški kapetan Kalla, kot sedmi ru-
munski poročnik Barulescu, kot osmi če-
škoslovaški kapetan Mareš, kot deveti poljski
kapetan Pomula in kot deseti rumunski
letalec Stanovescu. Na letališču so prič-
kovali udeležence zastopniki češkoslova-
škega ministrstva za narodno obrambo in
češkoslovaškega letalskega kluba, dalje ju-
goslovnski poslanik Angeljinović in jugo-
slovnski vojaški ataše v Pragi ter zastop-
niki rumunskega in poljskega poslaništva.

na letališče zašla med hribovje v oko-
lici Sarajeva. Poskušala sta se spustiti
na zemljo, toda pri pirotehniki sta pad-
la na tla, pri čemer se je letalo popol-
noma razbilo. Podporočnik Kovačević
je ostal na mestu mrtev, dočim je bil
narednik Lesniček težje ranjen in pre-
peljan v bolnico. Padec na zemljo je
bil tako močan, da je eno krilo letala
odletelo več sto metrov daleč stran.

Druga nesreča se je pripetila ob 9.
dopolodne v bližini Zenice. Pilot poro-
čnik Nikola Nikolić je davi odletel na le-
talca tipa Devotitine, v megli pa je iz-
gubil smer in ker je nastal v motorju
tudi defekt, ni mogel najti v megli pri-
mernega prostora, da bi se spustil na
zemljo. Tako se je zaletel v neko dre-
vo, pri čemer se je letalo razbilo, do-
čim je poročnik Nikolić dobil lažje po-
škodbe.

Tretja, manjša nezgoda se je ripe-
tila okoli 10. dopolodne pri Fojnici. Dva
letalca sta namreč odletela na izvid,
zašla sta pa v meglo in sta se morala
spustiti na zemljo pri Gvozdkci v bliži-
ni Fojnice. Letalu se ni ničesar pripeti-
lo, izlil se je samo bencin. Ko so pre-
skrbeli nov bencin, se je letalo zvečer
vrnilo v Sarajevo.

Najstarejši Turk umrl

Carigrad, 6. septembra. p. Tu se je da-
nes povodom neke avtomobilske nesreče
smrtno ponesrečil najstarejši Turčin,
147letni Zoru-aga. Zatrjuje se, da je bil
Zoru-aga solon najstarejši človek na sve-
tu. Pred 120 leti je služil kot turški vojak
v Beogradu in je še vedno rad pripovedo-
val o svojih takratnih avanturah. Odprav-
ljal se je prav kar v Ameriko, kjer bi imel
sodelovati v nekem filmu. Ko je korakal v
pristanisce, da bi se vkrcal na parnik, ga
je podrl avtomobil, pri čemer je padel ta-
ko nesrečno, da si je zlomil tilnik. Bil je
še vedno zelo trdnega zdravlja in se ne spo-
minja, da bi bil sploh kdaj bolan. Imel je
še vse zobe, a vid mu je bil kljub izredno
visoki starosti tako oster, da je mogel vi-
diti vsako iglo. Nedavno se je celo poročil
in vzel za ženo 18letno dekla

Henderson za nov ukrep proti vojni

Tudi iz pravil DN naj se izbriše vsaka možnost rešitve spora z orožjem – Finska predlaga denarno pomoč DN za napadene države

Ženeva, 6. septembra. Na današnjem zasedanju Društva narodov je govoril kot prvi finski zunanji minister Procope, ki se je zavzemal za svoječasno pobudo finske delegacije, da naj bi se nudila napadenim državam v primeru vojne finančna pomoč. Osnutek komisije o tem vprašanju se že razpravlja na sedanjem zasedanju Društva narodov, kakor tudi pred razorožitveno konferenco.

Angleški državni tajnik Henderson je izjavil, da mora moralna sila kot najboljša jamstvo za mir, ki ga ima trenutno Društvo narodov na razpolago priti v pravilih Društva narodov. Se bolj do veljave. Najvažnejši del Hendersonovega govora se je nanašal na sklep, v katerem predlaga angleška delegacija, naj se pakt Društva narodov prilagodi novemu položaju, ki je nastal po zaključitvi Kelloggove pogodbe. Sprememba členov 12. in 15. tega pakta pa je neobhodno potrebna, da se spravi oboje podobi v sklad ter

prepoved napadalne vojne se vnese tudi v pakt Društva narodov. Kakor znano, je dajal čl. 15 državam članicam pravico, da bi lahko po preteku trimesečne dobe začele z vojno, če bi mirna pogodba za ureditev spora ne privedla do cilja. Angleška delegacija prepušča zasedanju Društva narodov, da sklepa o tem, ali naj se o tej zadevi razpravlja na sedanjem zasedanju ali pozneje.

Razgovori za ustanovitev Panevrope

Ženeva, 6. septembra. AA. Briand namerava tekom prihodnjega tedna sklicati konferenco predstavnikov evropskih držav, na kateri naj bi se razpravljalo o njegovem načrtu Združenih evropskih držav. Sodi se, da bo Briand zahteval, naj bi se sestavila komisija, ki bo proučila tožadavne njegove načrte. Ta komisija naj bi nato predložila svoje poročilo s konkretnimi predlogi Društvu narodov.

Teroristični atentati v Nemčiji

Nov atentat z bombo na vladno poslopje v Lüneburgu – V Frankfurtu se je javil sodišču eden izmed atentatorjev

Berlin, 6. septembra. S Komaj se je nekoliko poleglo razburjenje zavoljo atentatov na različnih krajih Nemčije, naperjenih proti javnim poslopijem, že se je preteklo noč dogodil nov teroristični akt neznanih fanatikov, ki dajo na tak način duška svoji nejevolji nad obstojem prikljani. Atentator si je to pot izbral vladno poslopje v Lüneburgu, kamor je položil bombo. Eksplozija je napravila precej škodo na poslopiju, zahtevala pa je tudi eno človeško žrtev. Razen porušene stene je poslopje močno trpelo tudi od poplave. Sila eksplozije je raztrgala v poslopiju več vodnih cevi, tako da so posamezni prostori popolnoma poplavljeni. Pri preiskavi pekleniških streljav v Schleswig-Holsteinu, Lüneburgu, Oldenburgu in Berlinu se je ugotovilo, da so bile sestavine vseh streljav enake. Tudi ure v vseh štirih bombah so kazale enako konstrukcijo.

Frankfurt ob Meni, 6. septembra. S. Včeraj zvečer se je zgledal na policiji v Frankfurtu 30 let stari trgovec Josp Hett in izjavil, da je izvršil atentat na poslopje državne zbornice v Berlinu. Državno pravdnstvo v Berlinu je na obvestilo sodnih oblasti v Frankfurtu zahtevalo takojšnji izročitev vseh spisov, da ugotovi ali bi bilo potrebno preprečiti doždevnega atentatorja v Berlin ali ne. Na političnem oddelku berlinske policije nimajo v evidenci nikogar s tem imenom.

Trgovec Hett je pri zaslišanju izjavil, da je izvršil atentat skupno z drugimi. Med več ur trajajočim zaslišanjem je navajal najrazličnejše podrobnosti o činu. Hetta bodo oblasti pridržale v zaporu do odločitve berlinskih oblasti, ki so edine pristojne za nadaljnjo preiskavo in ki bodo edine lahko proučile, ali so Hettovi podatki točni. Kakor stoji stvar sedaj, je treba Hettovo izjavo sprejeti zelo previdno.

Litvinov ostro zavrača kitajskega delegata v Ženevi

Kitajske čete nadaljujejo nasilstva nad sovjetskimi državljani in hočejo izsiliti oborožen spopad – Čang Hu Vu izdaja hinavske komuniqueje o položaju

Moskva, 6. septembra. O. Tukajšnji listi pri-
našajo izjavo Litvinova o rusko-kitajskem konfliktu. Litvinov pred vsem zavrača neosnovane vesti iz kitajskih virov o potovanju odličnega sovjetskega diplomata v Ženevo na pozvanja s Čang Hu Vujem in naglašajo, da je sovjetski predlog nankinški vladi za skupno upravo sporne železnice nov dokaz za rusko stremeljenje, poslušati vse možnosti za prijateljsko poravnavo spora. Spravljivi duh sovjetske vlade se jasno kaže tudi v okoliščinah, da Rusija ni registrirala z enakimi sredstvi na kitajsko nasilje, kakor bi bila to že davno storila vsaka druga država na mestu Sovjetske unije.

Do danes je izostal odgovor nankinške vlade, iz česar izhaja, da Nanking noče sporazuma in da želi vmešavanja sil, ki Rusiji niso prijazne. Litvinov odbija neosnovane pritise Mantiella, ameriškega svetovaleca nankinške vlade zoper mešano upravo vrhodno-kitajske železnice in navaja, da je Kitajski v zadnjih petih letih pre-

jela iz dohodkov železnice, 48 in pol milijona zlatih rubljev iz Mantiellovih insinuiranj razločno izhajati interes imperijalističnih krogov na sabotaži mirnega sporazuma. Isti namen imajo obrekovanja kitajske delegacije v Ženevi, ki javlja gorostasne vesti o početju sovjetskih vojsk na mandžurskih tleh. Ti komunikacije razgaljajo hinavski značaj voditelja kitajske delegacije v Ženevi, ki hoče utajiti ugotovljena nasilstva kitajskih oblasti nad sovjetskimi državljani. Kitajske čete brez sodbe in brez razprave ubijajo in streljajo ruske državljane in hočejo z večinskimi napadi na rusko ozemlje za vsako ceno izvesti oborožen odpor.

Sovjetska vlada se ne bo dala preslepiti po manevrih kitajskih diplomatov in bojevitih generalov niti po lažnih mirujočih izjavah kitajske delegacije v Ženevi, marveč bo ukrenila mere, potrebne za zaščito svojih interesov in za vzpostavitev svojih pravic.

Oduševljen sprejem fidakovcev v Zagrebu

Udeleženci beograjskega bojevnika kongresa so prispeli sinoči v Zagreb, kjer jih je sprejela tisočglava množica

Zagreb, 7. septembra. Ob 6. pop. so dospeli v Zagreb s posebnim vlakom člani mednarodne bojevnika organizacije Fidaca. Že okoli pol 6. so se zbrali na peronu glavnega kolodvora zastopniki civilnih in vojaških oblasti s velikim županom dr. Zoričevićem in komandantom mesta generalom Markovićem na čelu, nadalje župan mestne občine dr. Srkulj z mestnim uradnikom, zastopniki rezervnih oficirjev in bojevnikov ter predstavniki raznih drugih organizacij. Vlak z gosti je privozil na kolodvor, ki je bil okrašen z našimi in zavezniškimi zastavami. Vojaška godba je zasvirala našo himno; ko se je vlak ustavil, je prvi izstopil predsednik Fidaca g. Reisdorf, ki je pristopil k komandantu mesta in k velikemu županu ter se z njima presrečno pozdravil. Nato je veliki župan dr. Zoričević pozdravil v francoskem jeziku goste ter poudarjal veselje zagrebskega prebivalstva, da more sprejeti v svoji sredi zastopnike bivših zavezniških bojevnikov, ki prihajajo ob tej priliki prvič v Zagreb. Posebej je še pozdravil delegate poljske republike, ki ji je posvečen današnji dan kongresa Fidaca. Naglašal je stare zgodovinske zveze med našim in bratskim poljskim narodom ter je zaključil svoj govor v hrvatskem jeziku z vzklikom: Živel Fidac, živele Poljske!

Po županovnem govoru je vojaška godba zasvirala poljsko himno, na pozdrav je odgovoril predsednik Fidaca g. Reisdorf, invalid brez desne roke. V presrečnih besedah se je zahvalil za lep sprejem ter izrazil izredno veselje svoje in svojih tovarišev, ker se jim je nudila prilika priti v Zagreb. Za njim je poljski delegat Marjan Kantor prečital v hrvatskem jeziku svoj govor, v katerem je poudarjal bratske zveze med Jugoslaveni in Poljaki in omenjal skupne trenutke radosti in trpljenja obeh narodov. Svoj govor je zaključil z vzklikom Jugoslaviji in dinastiji Karajordjevičev.

sprejelo več tisoč ljudi z burnimi ovacijami. Občinstvo je napravilo gostom špalir do hotela Esplanade ter jih neprestano živahno pozdravljalo.

Po nastanitvi v hotelu in po kratkem odmoru so gosti odšli v Narodno gledališče, kjer so prisostvovali predstavi baleta »Licitarsko srce«. Po predstavi jim je bil prirejen rout v banskih dvorcih.

Tekom jutrišnjega dne bodo ostali gosti v Zagrebu. Jutrišnji dan je posvečen portugalskemu narodu.

Kitajci pošiljajo Ruse v internacijo

Mukden, 6. sept. O. Po uradnem komunikaciji mandžurske vlade je bilo te dni objavljeno v internacijsko taborišče na severnem bregu reke Sungari 1114 sovjetskih državljanih, med temi 71 žensk. Vsak interniranec dobi na dan skupno dva funta čaja, sladkorja, kruha in sočiva. Pač pa je dovoljen svojem interniranec, da jim prinašajo hrano in obleko, zabranjeno pa je vsako dopisovanje in razgovorjanje z jetniki. Pri taborišču je tudi bolnica za obolele internirance.

Vseh 1114 primerov bo obravnavalo posebno sodišče, ki sestoji iz predsednika in osmih članov. Doslej še ni nikomur znano, česa dolži mukdenska vlada osumljene Ruse in se zdi, da gre samo za represalijo s kitajski strani. Samo dvema rusima telegrafistoma so povedali vzrok aretacije. Obtožena sta, da sta brezovila po radiju vesti vojaške vsebine iz Harbina v Habarovsk.

Letalska nesreča pri čl. manevrih

Praga, 6. septembra. AA. ČTK poroča, da sta se tekom manevrov na južnem Češkem posrečilo dve letali ter treščila na tla. 1 oficer in 2 podoficerja so bili ubiti. Nesreča se je pripetila na ta način, da se je pilot lovskega letaka zaradi lažnega solca zabludil pred očmi, tako da je izobil orientacijo in je zadel ob sosečno izvidniško letalo.

Rojstni dan kraljeviča Petra

Beograd, 6. sept. AA. V saborni cerkvi se je danes ob 11. dopoldne vršila svečana služba božja povodom 6. rojstnega dne prestolonaslednika Petra. Kralja je zastopal polkovnik Anton Peković. Službi božji so prisostvovali člani vlade z generalom Petrom Živkovićem na čelu, šef generalnega štaba general Milovanović, diplomatski zbor ter druge ugledne osebnosti iz vojaškega in civilnega življenja. Pred cerkvijo je bila postavljena četa kraljeve garde z vojaško godbo in zastavo. Med cerkvenim opravilom je bilo oddano na Kalemegdanu 21 topovskih streljav.

Kriza našega hmeljarstva

Kakor smo že poročali, se je preteklo nedeljo vršila v Celju anketa zastopnikov oblasti in korporacij, na kateri se je razpravljalo o silnih težavah našega hmeljarstva. Anketa je stala pod mučnim utisom, da so se zadnji čas izgledali za izvoz zelo poslabšali. Pri današnjih cenah našemu hmelju ne bi moglo kriti niti del pridelovalnih stroškov. Akcije strokovnih organizacij in oblasti more, o tu donesti le delno pomoč. Poleg trenutnih ukrepov pa je treba pričeti z akcijo, ki raj bi v teku let sanirala sedanje, ki tne razmere v našem hmeljarstvu. Zato je treba cenarnih žrtv in vztrajnega intenzivnega dela. Čehi so to delo že izvedli ter ima danes češki hmelj neoporečen sloves, ki je predpogoj za dobre cene.

V predvojni dobi so cene našemu hmelju zaostajale za cenami žateškega hmelja samo za 10–20 %, ker se je savinjskemu hmelju priznala prvostarna kakovost. Nenavada visoke cene po vojni pa so zvalje ogromno špekulacijo na rentabilnost hmeljarstva in nerealne razmere v hmeljski trgovini. V vrste hmeljarjev se je vrnilo polno novih ljudi brez poznavanja hmeljarstva. Ti so skupno z nerealnimi posredovalci in prekupčevalci povzročili slovesu našega hmelja nepopravljivo škodo.

Pod imenom jugoslovanskega hmelja se je prodajalo slabo blago, kar je povzročilo neupanje tudi do prvostanskega savinjskega hmelja. Danes je naš hmelj za 50–70 % cenejši od žateškega, poleg tega pa so hmelj iz naše države povprek prišli klasificirati kot manjvreden ter ga uvrščati v isto skupino s poljskim. Dosedanji napor so ostali brez uspeha. Nemogoče je diktirati kmetovalcem, naj omejijo svoje nasade. Za Savinjsko dolino pa je tudi povsem izključeno, da bi opustila hmeljarstvo, ki je tam že 50 let udomaćeno. V nasadih, ki znašajo okrog 9000 ha, je investiran preko 100 milijonov Din, če upoštevamo še vrednost zemljišč za skoro 300 milijonov Din.

Predsednik Hmeljarskega društva gosp. Roblek je na anketi ugotovil, da je Savinjska dolina preživela že trikrat tako težke krize in upa, da bodo hmeljarji prestali tudi ta udarec. Izrazil je tudi prepričanje, da bo savinjski hmelj zopet prišel do veljave, do čim bodo povojne kulture, kakor so čez noč prišle, tudi izginile. Sedanje cene so dobra šola, ki bo marsikaj razčistila.

Na težko stanje našega hmeljarstva pa vpliva tudi dejstvo, da se položaj Jugoslavije bistveno razlikuje od drugih dežel, kajti naše pivovarne porabijo le 1 % naše produkcije in smo predvsem navezani na izvoz, dočim Čehi in Nemci pridelan hmelj večinoma sami porabijo. Stremeljenje konsumentov držav pa gre za to, da krijejo svojo potrebo predvsem z domačim hmeljem.

Tu igra veliko ulogo carinska politika. V Angliji znaša carina 24 Din na 1 kg, kar ovira izvoz, in tudi češkoslovaška carina od 1180 Din na 1 kg je v dobah nizkih cen za nas prohibitična. Nemška carina od 812 Din na kg bi bila v normalnih razmerah znosna, v dobah nizkih cen pa prav tako onemogoča plodnosno vnovčevanje našega blaga. Za nas je nemški trg najvažnejši, ker na eni strani Nemčija uvaža letno okrog 50 tisoč stotov hmelja, poleg tega pa ima nemška hmeljska trgovina tudi velik vpliv na izvenemške konsumente hmelja. V Avstriji, kjer rabijo pivovarne največ češkega in nemškega hmelja, znaša carina 20 žlatih proton za 100 kg, v Franciji pa 125 fraakov. Proti tej zaščiti politiki konsumnih dežel pa se je težko boriti.

Pri nizkih cenah, katerih se je bati tudi letos, igra seveda vsaka, navidezno se tako neznatna obremenitev izvoza, pomembno ulogo, zlasti če upoštevamo, da znašajo samo za obriranje in sušenje stroški 6–7 Din. Čuti se predvsem breme uvozne carine na tkano in od jute za bale, ki je specializiran izdelek. To blago uvažamo in ga moramo carinirati, nakar se kot zavoj izpusti izvozi. Tu se mora najti primerna oblika, da se hmeljarji oprostito od plačevanja carine za težko embalažno juto, pri kateri odprde od nekurpe cene 150 Din na carino 36 Din. Znanjšat bi bilo treba tudi stroške za varovanje valute in olajšati inozemski trgovini v čim večji meri poslovanje v naših hmeljskih okoliših. Nasprotno pa je treba pobijati razne mešetarje, ki so nepotrebn element v hmeljski trgovini ter niso niti zastopniki, niti politiki ali nameštenci.

Na celjski anketi je zbornični tajnik gosp. Mohorič pojasnil položaj hmelja v trgovinskih pogajanjih. Naše delegacije so se pri pogajanjih z Nemčijo, Češkoslovaško in Francijo sicer trudile doseči ugodnosti, toda te države so bile v tem vprašanju nepopolne. Zato zanekrat do poka veljavnosti pogodb ni misliti na kake spremembe. Tudi kompenzacija carin na hmelj in pivo pri današnjem sistemu trgovinske politike niso izvedljive.

Anketa se je obširno pečala tudi z vprašanjem spremembe provenienčnega zakona iz l. 1907, ki daje možnost provenienčnega označevanja le za sodne okraje Celje, Gornji grad in Vrnsko. Glede zahteve, da se tudi izvensavinjskim okolišem omogoči signiranje hmelja, so bila mišljenja interesov deljena. Jasno ni bilo, kako se naj tej želji ustreže v okviru kompetence mariborske oblasti samouprave, pa tudi koliko izvensavinjskih okolišev naj bi se določilo in kakšne oznake naj bi se pripustile.

V splošnem pa stoji glede signiranja Hmeljarsko društvo na stališču zakona iz l. 1907. in je načelno proti vsaki spremembi. Fakultativno signiranje je bilo dolgo le na papirju in tudi danes se ne signira niti ena desetina produkcije. Zatrjuje pa se, da inozemci, katerih nakupni pogoji so za nas predvsem merodajni, baje ne vidijo v obveznem signiranju nobenih koristi, marveč le v fakultativnem.

Aretacija komunistov v Grčiji

Atene, septembra. A. Redarstvo je aretiralo tri sotrudnike atenskega komunističnega lista.

Čast našim železničarjem

Ljubljana, 7. septembra

Danes in jutri proslavlja Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev v Ljubljani 20-letnico obstoja svojega društva, ki se je prej imenovalo Zveza jugoslovanskih železničarjev. Železničarji so važen čimtelj v našem državnem in narodnem življenju. Njihova organizacija je v dobi 20 let mnogo storila v nacionalnem in gospodarskem pogledu.

Do leta 1890. so bili na železnica skoro na vseh važnejših mestih kot načelniki postaj, kurilnic in sekcij sami tučji. Le najnižja mesta na postajah, progah in v raznih obratih so dobivali sinovi slovenskih kmetov in delavcev. Tučji iz vseh vetrov so prišli v naše pokrajine in tu gospodarili s premoženjem slovenske zemlje. V zadnjem desetletju preteklega stoletja pa se je začelo spreminjati, ker je vstopalo v železniško službo vedno več abvolviranih srednjošolcev Slovencev. Po vseh večjih postajah so se ustanovili majhni kroški tovarišev in prijateljev in med železničarji je prišlo do veljave geslo: Svoji k svojim. Slovenski železničar je vedno glasneje zahteval svoje pravice. Pri teh zahtevah je stal v vedno tesnejši stiki s Čehi.

Že leta 1911 je sklenila ZJZ izdati svoj glasilo in 3. februarja istega leta je izšla v Trstu prva številka »Jugoslovanskega železničarja«. Uvodnik te številke ima med drugim naslednji značilni odstavek:

ZJZ je nepolitično društvo, ki se ne bavi s politiko kot tako, zlasti pa ne s tako imenovano slovensko »domačo politiko«. Kakor se je že toliko in tolikokrat poudarjalo na raznih shodih in sestankih ZJZ, je vsa »politika« ZJZ v tem, da hoče varovati koristi jugoslovanskega železničarja na njegovih domačih tleh, da mu hoče tu zagotoviti oni kos kruha, ki mu gre kot domačinu na domačih tleh. Umilivo je, da o temkaj tudi »Jugoslovanski železničar« kot glasilo nepolitične »Zveze jugoslovanskih železničarjev« nikakor ne bo posegal v politiko, zlasti pa ne v »domačo politiko«, temveč da bo tudi on smatral za svojo politiko varstvo in obrambo koristi jugoslovanskega železničarja na jugoslovanskih tleh.

Te besede dobro izražajo glavne cilje in namene društva, ki proslavlja danes svoj jubilej. Društvo je v polni meri izpolnilo svoje obljube. Šlo je dosledno po začrtani poti in zato vsa čast in priznanje narodnim železničarjem.

Prihod češkoslovaških narodnih železničarjev

Slovenski narodni železničarji so sprejeli popolnoma ob 17.19 odnosačke češke zveze narodnih železničarjev, ki so prispeli iz Češkoslovaške, da proslave praznik naših narodnih železničarjev. Prispela je 7-članska delegacija, pod vodstvom predsednika češkoslovaške organizacije g. Bohoslava Prochaska. Ostali so g. Jan Pražak, Bohdan Karafiat, František Frodl, Jan Obuch, Otakar Javornický in Rudolf Plot. Osmi delegat naj bi bil g. František Burival, ki pa je nenadoma preminul pred štirimi dnevi. Še pred svojo smrtjo se je izrazil, kako rad bi se sešel s svojimi bivšimi sobotniki, jugoslovanskimi narodnimi železničarji.

Na kolodvoru se je zbrala ob prihodu vlaka večja množica ljudi, ki so živahno pozdravljali dole predstavnik češkoslovaških nar. železničarjev. V pozdrav gostom je zaigrala železničarska godba »Sloga« živahno koračnico, nakar jih je prvi pozdravil z znanostim nagovorom član glavnega odbora LITVNB g. Deržić. Odgovoril mu je gosp. Bohoslav Prochaska, ki se je zahvalil za pozdrav, spominjalo se skupnih bojev, ki so jih bojevali slovenski železničarji v bivši Avstro-Grški. Govorila sta tudi čl. konzul in zastopnik IČJG. Goste so odpeljali nato naši železničarji v novi hotel Miklič, kjer bodo nastanjeni tekom svojega bivanja v Ljubljani.

Pred skorajšnjim zaključkom letošnje pokrajinske razstave

Letošnja razstava v Ljubljani v jesen je že dosegla pokazala nepričakovano lepe uspehe. Po prodanih vstopnicah in legitimacijah se vidi, da je razstavo posejelo doleže že več posetnikov kakor lani v istem času. Upoštevati pa moramo, da je bila lanska pokrajinska razstava še zvezana s proslavo 160-letnice obojega kmetijske družbe; če je torej letos posetilo celo nekoliko večji kakor lani, tedaj je to najboljši dokaz, da se so naši publik pokrajinske razstave zelo priljubile. Tudi kupčije se skoro v vseh strokah zadovoljivo razvijajo.

Največji naval se pričakuje jutri, ko se bo ves dan vršilo tekmovanje slovenskih harmonikarjev. V prvi kategoriji (dionični harmonika) lažja skupina bo tekmovala 30 tekmovalcev, večinoma kmečkih fantov iz vse Slovenije. Posebno močno je zastopna štajerska. Za teko skupino dioničnih harmonik se je prijavilo 26 tekmovalcev, kmečkih fantov, obrtnikov, rudarjev, visokošolcev itd. Veliko težje je igrati na kromatični harmoniki, ki ima klavirsko tasteraturo. V lažji skupini te kategorije bodo igrali 4 tekmovalci, v težji pa ji bo 15. V skupini »mladinsko tekmovanje« bo tekmovalo 14 fantov, med katerimi je najmlajši 5 let star. Lanskoletni favoriti, Rakarjev Tonček iz Litije ima letos pričakovati že ostro konkurenco. IV. skupina obsega še nekaj harmonikarjev – profesionalov in izdelovalcev harmonik. Od teh se pa pričakuje dovršeno igranje. Tekma se bo vršila v nedeljo ves dan. Posamezne skupine so porazdeljene sledeče: dionične harmonike ves dan, kromatične od pol 3. popoldne naprej; mladinska skupina od pol 3. popoldne naprej ter profesionalni in izdelovalci harmonik ob 11. dopoldne. Tekmovanje bo v godbenem paviljonu pred naviljonom K (Zadružna razstava) in v paviljonu za plesišče, ob drevoval. Od pol 4. do pol 6. popoldne se bo vršilo radio – prenos tekmovanja. Prepričani smo, da bo letošnje tekmovanje pokazalo prav tako odlične rezultate kakor lansko.

Zabavišče na velejeju, zlasti atrakcijska koja, je tudi letos središče zanimanja na velejeju. Mnogo občudovalcev ima Ruth Sylvia, ki je prav fantastično tetovirana po vsem telesu. Operacije tetoviranja so se izvršile električnim potom. Nekateri vidijo v tem nekaj izredno lepega. V razkošnih orientalskih nošah pa predvaja razne orientalske haremske plesne gde. Sulejka. Gotovo je, da bodo v dveh dneh, ko bo trajal še naš sejem, še številni obiskovalci prišli občudovati ti dve orientalki. 1106

Kočevsko pismo

Nedavno se je vršila v posvetovalni dvorani mestne občine po skoraj dvo-mesečnem odmoru občinska seja. Bila je zelo zanimiva, ker so bile na dnevnem redu zelo aktualne točke. Prva točka je bila poročilo referenta finančnega oddelka g. J. Pavlička, ki je poročal o posojilu 1.000.000 Din, ki ga je mestna občina skušala najeti, da krije stroške za adaptacijo občinske stanovanjske hiše, ki je proračunjena na 650 tisoč Din. Mestna občina se je obrnila tožadeno na novomeško mestno posojilnico, kasneje pa se je dogovorila o tej zadevi z ljubljanskim Mestno hranilnico, ki bo izplačala 1.000.000 Din mestni občini v Kočevju po 9 procentov z zavezo amortizacije rednega plačevanja obresti. Poročilo je bilo sprejeto. Druga točka je bila zidava poslopja za vse državne urade. Dosedaj so bili vsi uradi razen žandarmerijskega in davčnega v Auerspergovem gradu sredi mesta. Počeniš z drugim letom pa bo moral plačevati najemno za vse te urade srez sam. Najemnina bi znesla letno približno 70.000 Din. Načrt pa je, da zgrade srez s pomočjo države sami poslopja vsem svojim uradom. Pri tem prispeva srez od tretjino vseh stroškov, dve tretjini pa odpadeta na državo. Približni proračun za tako uradno poslopje bi znašal od 1.700.000 Din. Od cele vsote bi plačala država približno 1.200.000 Din, dočim bi ostalo odpadlo na ves politični okraj. Naša občina bi prispevala k tej vsoti okrog 75.000 Din. Po debati se je sklenilo, da bo mestna občina prispevala svoj delež pri gradbi uradnega poslopja.

Šnjo g. Josipa Ilca, ki je dobil koncesijo za 1 leto za gradbo žične železnice Kočevje. O stvari je poročal referent g. B. Betriani, ki je naglasil, da bo podjetje velikega pomena ne samo za naše mesto, marveč tudi za večji del kočevskega sodnega okraja. Predlaga, da naj občina za petletno dobo določi podjetju 50 odst. občinskih davčin. Predlog g. Betrianija je bil sprejet z večino 14 : 7.

Veliko smeha je vzbudila zadeva mestnih orgel, katere dobi naša cerkev za ceno 280.000 Din to jesen. Obč. odbornik gospod Fornlacher je stavil na župana interpelacijo, če mu je znano, kako krivično so bili razdeljeni davki zaradi novih orgel. Posamezni hišni posestniki bodo morali plačati letos horendne vsote, ker se odmerja strošek za orgle na direktne davke. O orglah da ni nihče razpravljal in da ni bil nihče vabljn razen nekaterih gospodov, ki so slučajno prišli h konkurenčni obravnavi, ki se je vršila pri sreskem poglavarstvu začetkom aprila. K istemu je govoril šo g. podžupan Kresse, Verderber in Betriani. Zanikali so razen poslednjega, da bi bil sploh kdo vabljn. Na zahtevo g. Betrianija pa je prinesel zapisnikar v dvorano akt, na katerem so bili podpisani vsi odborniki. Kdor ni prišel k obravnavi, se je smatral za soglasnega.

Letos je izvanredno veliko gob, zlasti jurčkov. Zenice, ki so doslej nabirale borovnice in maline, odhajajo odslej v gozd po gobe in jih za primerno ceno prodajajo po mestu.

Dasi so pasji dnevi že za nami, vlada pri nas še vedno prava vročina. Zarko solnce zopet zablja na stotine kočevjarjev v mestno kopališče k Rižni. Vročim dnevom slede prav hladne noči.

Že večkrat smo opozarjali na to, naj bi dnevno škropili naše mestne ceste in ulice, ker je prah, v katerem mgoli nešteto zdravju največkrat smrtonosnih bacilov, ravno iz tega razloga največja nadloga. Občino samo, ki mora zato skrbeti, ne stane to veliko, pa kljub temu zanemarija s škropljenjem svojih cest.

V enomilijonskem posojilu, ki ga namerava mestna občina najeti pri ljubljanski mestni hranilnici, je zlasti važna postavka, s katero se bo končno uveljavilo rešilo vprašanje regulacijskega načrta mesta Kočevja. Postavka se glasi na 30.000 Din. Da je regulacijski načrt za naše mesto neobhodna potreba, se je že večkrat izkazalo. Namesto, da bi se zidalo ven proti šahnu, kjer bo imelo mesto še najlepši teren za svoj razvoj, so doslej zidali sredi mesta, ne da bi pri tem gledali na simetrijo ulic. Regulacijski načrt bo predvideval razvoj mesta za celo stoletje naprej in bo tako zadobil mesto zaokroženo harmonično obliko. Sodi se, da bo regulacijski načrt izdelal brat tukajšnje profesorja g. A. Plečnika arhitekt Jože Plečnik.

V gostilni »Horde« se je vršil redni letni občni zbor gostilničarskega društva za kočevski sodni okraj. Občnemu zboru je predsedoval predsednik g. Gustav Verderber, ki se je uvodoma spominjal v preteklem letu umrlih sočlanov in nato podal poročilo o delovanju društva. Društvo je imelo dvoje skupnih sestankov. Odbor se je sestel na šestih sejah. Povsod so se obravnavale družbene zadeve, zlasti pa še novi obrtni zakon, s katerim so deloma urejene davčnine, ki pripadajo gostilničarjem. Tekom leta je bilo izdanih sedem gostilničarskih koncesij. Članov šteje društvo 176. Dohodkov je imelo društvo v preteklem letu 10.499,79 Din, izdatkov pa 9.841,09 Din. Po tem poročilu sta revizorja predlagala po pregledu vseh poslovnih knjig odboru absolutorij.

Srebrno poroko sta obhajala gostilničar nri »Ljubljana« g. Franc Verderber in njegova družica Jožica. Svečanost se je vršila v mestni župni cerkvi.

Kočevski »Sportverein« namerava v bodoči sezoni nastopiti z nemškimi dramami. Doslej že več kot osem let nismo videli na odru nemške drame.

Nove narne žage rastejo v Ravnih (Eben) in v Plešah. Kakor čujemo, bosta obe že v tem letu letoviti. Z obratovanjem začne konec jeseni.

Umrli je na Dunaju v starosti 84 let Matija Majhen iz Črnezi potoka. — V Ljubljani je umrl vojni invalid Andrej Glibe iz Gotevice. — V Mozlju je umrla Magdalena Eržen v starosti 74 let.

Sreča nesrečnih izžnancev

Kapsko mesto, 6. septembra. g. V Port Nolu, kamor so pregnani težji zločinci, so te dni našli izredno borzato diamantno polje. Tolna zločincev je odšla na elamp srebo v divje pokrajine iskat diamantov ali zlata. V zamušeni pokrajini so izgnanci mnogo trpeli zaradi lakote in žeje, toda nekega večera so našli izredno obširno diamantno polje in so postali preko noči bogataši.

Žrtve stavbne katastrofe v Alžiru

Naši kraji in ljudje

Na Triglavu sta se ubila dva Ljubljancana

Pri plezanju čez severno steno Triglava sta se smrtno ponesrečila znana mlada ljubljanska turista Brandt in Bračič

Ljubljana, 6. septembra.

Komaj je minulo mesec dni, odkar je zahtevala triglavska severna stena mlado žrtve knjigovodje Vinka Hlebeča, že se je danes liki strela raznesla po vsej Gorenjski in pa že tudi v Ljubljani strahotna vest, da je zahtevala plezalska strast po triglavski steni dve novi žrtvi. Sta to 26letni Herbert Brandt, poslovodja pri Standard Oil Company in pa absolutni ekspozitorni akademije Ernest Bračič, oba iz Ljubljane. Strmoglavila sta v skalo v nedeljo ob 2. popoldne in obvisela v žlebovju z groznimi ranami — oba mrtva.

Pohod v planine

Herbert Brandt, ki je znan, kot eden najbolj spretnih turistov plezalcev in ki je bil vedno na mestu pri vsaki reševalni akciji v planinah, se je domeni s svojim prijateljem Ernestom Bračičem že tekom preteklega tedna, da se pospeta zopet na Triglav. Odpeljala sta se iz Ljubljane v soboto s popoldanskim vlakom in se ustavila v Mojstrani v hotelu Rabič. Tamkaj sta našla poleg domačih tudi več drugih turistov, s katerimi sta se kot znana planinca kmalu zapletla v živahen pogovor. Herbert Brandt je bil izredno razigrane volje, lotil se je tudi kitare in zaigral par živahnih komadov. V ostalem se je sukal pogovor okrog raznih turističnih prijetljivosti. Pri tem je Brandt mnogo pripovedoval o svojih zadnjih turah, ki jih je napravil v družbi z znancom Rožmanom po švicarskih planinah. Omenil je, da sta se v švicarskih planinah ponesrečila baš isti dan dva nemška turista, ko sta se onadva povzpela na Matterhorn. Pri tem pripovedovanju je Brandt opomnil, da mu je na povratku z Matterhorna izbil neki kamen zob. Brandt pri tem sam seveda gotovo ni niti malo pomislil, da postane skoro žrtev vse strašnejše nesreče. Proti večeru sta se podala z Bračičem v Vrta, kjer sta hotela prenočiti v Aljaževem domu. Na vprašanje oskrbnika, kam nameravata v nedeljo, je Brandt odgovoril, da sam ne zna, kam se bo napotil. Vpisal se je tudi v knjigo za tujece ter pri predložitvi računa v šaljivem tonu protestiral, da ne bo plačal prispevke za rešilni fond. Nato sta se podala Brandt in Bračič kmalu k počitku in sta bila naslednjega jutra na vse zgodaj pokonci. Seveda jima pri odhodu ni prišlo niti na um, da se podajata v smrt.

Odkorakala sta proti Pragu, kjer pa sta pot kmalu zapustila in jo mahnila v stran proti severni steni. Pri vstopu v slovensko smer za plezanje preko triglavske stene sta se srečala z našim priznanim alpinistom Jožetom Čopom, s katerim sta se spustila v kratek pogovor. Čop ju je vprašal kam nameravata plezati, vendar mu Brandt ni dal določene odgovora. Odvrnil mu je, da se bo odločil šele pozneje, med plezanjem za končno smer. Čop ju je nato zapustil in sta izginila ob plezalca kmalu med skalovjem. Morebiti je nameraval Brandt poiskati za plezanje preko severne stene novo pot, nekako med nemško smerjo in smerjo ponesrečenega Juža.

Za njima je izginila od takrat vsaka sled

Ker sta turista napovedovala, da se vrne v Ljubljano že v torek zvečer, ali ju ni bilo od nikoder, je pričelo domače polagoma skrbeti. Vznenmirati pa so se začeli tudi njuni znanzi v Mojstrani in pa oni, ki so odšli na Triglav po normalni poti. Ker so ju, vlasti Brandta, poznali kot izbornega plezalca, seveda niso mislili baš na najhuše. Menili so, da sta jo udarila pozneje kam drugam in zašla, tako da bi ju mogoče zajela italijanska obmejna straža. Slednjič pa, ko ju je ni bilo od nikoder niti v sredo, so sklenili Brandtovi planinski tovariši Rožman, Hudnik, Prevč in Breclji, da se vendarle odpeljejo in odidejo v severno steno, da poiščejo oba pogrešanca. Iz Ljubljane so odšli s sinocim brzovalnikom in se ustavili v Mojstrani. Tamkaj so pričeli se močno dvomiti v to, da bi izostala nesreča, zaradi česar se jim je že v Mojstrani pridružil Joža Čop, ki je odrinil z njimi.

Za vsemi se je pozneje pripeljal tudi turist Miha Potočnič iz Jesenic. Iz Mojstrane so odšli vsi plezalci proti Vratom.

Tamkaj pa se je medtem že doznalo za tragično usodo obeh mladencev. Prve vesti je prineslo šest tirolskih turistov iz Kufsteina, ki jih je vodil inž. Simon v družbi z dr. Wenschwentnerjem. Omenjeni turisti so nameravali včeraj jutraj preplezati severno Triglavsko steno. Odrinili so v nemški smeri in dospeli po 6urnem trudu že skoro pod vrh Severne stene. Naenkrat pa so se zgrnili oblaki. Okrog njih je postalo nenadoma temno, kajti začeli so v goste megle. Naletavali je pričel tudi sneg, zaradi česar so izgubili pravo smer in zašli čez sto metrov v stran proti znani triglavski stenski špiči. Tamkaj so se ustavili, pregledali polico pod triglavskim oknom, kjer pa se jim je v trenutku, ko so se razkadije megle, nutil v kamnu spodaj

grozovit prizor

Kakih 20 m visoko v kamnu je bil zagvozdjen med stene močno razmesarjen možki. Na levo ob vstopu v kamnu, pa je ležal drugi ponesrečenec. Oba sta bila povezana z vrvi. Tirolski turisti so se z veliko težavo povzpeli do njih in jima preiskali župe, v katerih so našli legitimacije Slovenskega planinskega društva. Obe trupli so Tirolci pustili na mestu in se vrnili vsi prestrašeni in zgroženi, dasi ravno so bili že tik pod vrhom, raje v dolino. Pripeli so po silovitih naporih preko severne stene nazaj v Aljažev dom, kjer so se oglašili okrog 10. zvečer. Tamkaj je do takrat prevladovalo splošno planinsko veselje. V domu je bilo večje število gostov, ki so veselo prepevali, se pomenkovali o vsem mogočem in jim je od časa do časa oskrbnik Torkar zagodel na harmoniko kakšno veselo. Ko so prišli Tirolci v jedilnico, so ostali gostje mahoma opazili njihove resne obraze. Najstarejši med tirolskimi gosti dr. Mihael Wenschwentner je stopil k oskrbniku in jo poklical v stran, izročil ji je dve legitimaciji, rekoč: oba sta mrtva.

Čim je oskrbnica pregledala legitimacije in prebrala imeni je vzkliknila globoko pretresena:

Jezus Marija, Brandt in Bračič

sta se ubila!

V sobi, kjer je malo preje vršalo, kakor v panju, je zavladala grobna tišina. Že prihodnji trenutke pa so poskočili vsi pokonci in se hiteli informirati pri tirolskih gostih o podrobnostih. Ti so v kratkem opisali, kar so videli omejujoč tudi svojo pot. V Aljaževem domu so preživeli planinci noč v strahovitih razburjenju. Že v zgodnjih jutranjih urah so se odpravili nekateri na pot. Med prvimi so bili g. Guerra in Gostiša, katerima sta se pridružila g. Pavla Jesihova iz Ljubljane in pa triglavski vodnik Hlebeča. V Mojstrano pa se je podal »Jutrov« urednik Drežič Verbič, ki je objavil o nesreči orožniško postajo. Člani rešilne ekspedicije so krenili takoj, opremljeni z vsemi potrebnimi pripomočki kakor vrvmi, klini in šotornimi krili proti Vratom. Do obeh ponesrečenecv so prispeli tekom dopoldneva in skušali spraviti obe trupli na triglavski ledenik, od tam pa v Staničevo kočjo.

Poleg rešilne ekspedicije je bila organizirana še druga rešilna ekspedicija, ki jo vodi vodnik Lah. Ta je odšla čez Kot mimo Staničeve kočje do triglavske stene.

O uspehu rešilne ekspedicije tekom popoldneva še nismo dobili natančnejših vesti. Vsekakor pa je trud reševalcev izredno požrtvovalen, kajti v stanih in previsih jih čaka ogromen napor.

Kakor smo že omenili je bil pokojni Brandt star šele 26 let in je bil znan med turisti kot eden najožrtvovalnejših in najspretnjših plezalcev. Pokojnik je sin faktorja Delniške tiskarne g. Brandta in upravnika imovine protestantske cerkve v Ljubljani. Njegov enako nesrečni tovariš Ernest Bračič je šele letos absolviriral ekspozitorno akademijo. Bračič je sin g. F. Bračiča, bivšega direktorja južne železnice.

Hrastnik — zapostavljen

Usoda je hotela, da je bila hrastniška kotlina priključena trboveljski občini. S tem pa ni rečeno, da ima Hrastnik isto, kar imajo Trbovlje. V Trbovljah je mnogo modernih naprav, v Hrastniku pa jih ni. V Trbovljah imajo moderno šolsko poslopje, v Hrastniku pa je v deški šoli samo pet primernih učnih sob. Šola je ograjena od plazov. Vsi ostali prostori dveh sedemrednih šol in štirih vzgojnih pa ne odgovarjajo. Trbovlje imajo vrhu tega še moderno meščansko šolo. Ob tej priliki je treba omeniti, da se je ta šola gradila s pomočjo fonda za novo šolsko poslopje v Hrastniku.

Trbovlje imajo moderen vodovod, modern hladilnico, škroplilni voz, Hrastnik pa

vsega tega nima. Vse se gradi in nabavlja na občinske stroške. Hrastnik je vseh stroškov deležen, ni pa deležen istih pravic in dobrin. To so pripoznale ob raznih prilikah že visoke državne gradne osebe.

Po nalogu finančnega ministrstva bo občinski odbor vnovič sklepal glede posojilne garancije za novo šolo v Hrastniku. Baš te dni smo čitali, da je dobil Beograd 276-milijonsko posojilo. Če bodo občinski funkcionarji na svojem mestu, se bodo gotovo tudi našla pota, da se dobi denar za novo šolo in vodovod v Hrastniku. Ne da se misliti, da ne bi dobila petmilijonskega posojila najbogatejša občina Trbovlje, ki ima v laškem srezu najmanjše občinske doklade in najbrž najmanjše tudi v vsej državi. Tudi od TPD se pričakuje, da bo prispevala v dobroti in nujnim potrebam občine, iz katere črpa bogastvo.

Avtomobilska nesreča pri Gomilskem

G. Lovro Petovar ranjen

Celje, 6. septembra.

Sinoči se je pripetila na glavni cesti poleg Grajske vasi pri Gomilskem, med Vranjskim in St. Petrom v Savinjski dolini huda nesreča. Iz Ljubljane so se vračali z osebnim avtomobilom vinskega trgovca g. Vuka iz Dobrove pri Zavrču lastnik avtomobila g. Vuk, trgovec g. Grčev in veleposelnik g. Lovro Petovar iz Ivanjke. Avtomobil je vodil previdni in trezni Vukov šofer. Ko je avtomobil privozil z zmerno brzino okrog 22. mimo Grajske vasi, je planil iz teme na cesto pred avtomobil velik pes volčjak, ki je očividno hotel oblatati avtomobil. V naslednjem trenutku je avtomobil psa povozil, zaradi nastalega sunka pa je šofer najbrž izgubil za trenutek oblast nad krmilom in avtomobil je krenil nenadoma v stran. S precejšnjo silo se je zaletel v obcestno sadno drevje in po glasnem tresku obstal. Silni sunki pri karambolu je vrgel iz avtomobila veleposelnika g. Petovarja, ki je v loku priletel na tla in obležal. Ostali potniki ki so dobili le manjše praske po obrazu in rokah od drobecv razbite varnostne šipe pred šoferjem, so takoj priskočili ranjenemu g. Petovarju na pomoč. Avtomobil, ki je bil močno poškodovan, je odpeljal ranjenca do St. Petra. Tam ga je naložil na svoj avtomobil gostilničar Šribar in ga nemudoma odpeljal v celjsko javno bolnico.

G. Petovarja so zdravniki takoj obvezali in ga sprejeli v bolniško oskrbo. Njegovo stanje sicer ni nevarno, dobil pa je občutne poškodbe na glavi. Tudi po vsem sprednjem delu telesa čuti hude bolečine. Danes so ga zdravniki natančneje preiskali in ugotovili, da ni noben notranji organ poškodovan. Zdravniki upajo, da bo g. Petovar že v nekaj dnevih mogoče zapustiti bolnico in se podati v domačo oskrbo.

Avtomobil, ki je skoro popolnoma nov, ima razbito karoserijo, pač pa je ostal motor brez vsake pomembnejše poškodbe. Sreča v nesreči je bila, da je vozil šofer z zmerno brzino, ker bi bila v nasprotnem primeru hušja nesreča neizbežna.

Svečana otvoritev državnih strelskih tekem v Mariboru

Maribor, 6. septembra

Danes popoldne so funkcionarji mariborske strelske družine svečano otvorili strelske tekme, ki jih Zveza strelskih druženj prireja izven Beograda, Zupanje, ki ga je s priredbo strelskih tekem v Mariboru izrazila centralna uprava mariborski družini, je pripisati dejstvu, da ima Maribor organizatorično in po aktivnosti najprejšešjo organizacijo, za kar se ima zahvaliti nemurnemu predsedniku komandantu mariborskega polka polkovniku Čedomirju Stanojloviču, ki je ves svoj trud zastavil za procvit mariborske strelske družine.

Mariborski strelci so s sodelovanjem SLD, ki istočasno prireja svoje vsakoletne lovske tekme, pripravili in uredili vojaško strelšče, ki v vsakem oziru odgovarja pogojem za izvedbo tako velike prireditve. Istočasno strelja lahko 15 strelcev na oddaljenejši cilj, 8 pa na krajše razdalje. Mnogo truda je zastavil za uspeh, ki gotovo ne bo izostal, predsednik SLD v Mariboru primarij dr. Hugon Robič.

Pri pripravi pa sta marljivo sodelovala tudi ljubljanski odbor, deloma pa tudi članstvo. Že uro pred otvoritvijo so pričeli prihajati na strelšče odlični funkcionarji strelskih druženj, lovskih organizacij, predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter številno članstvo, lovci in strelci. Po prihodu komandanta mesta brigadnega generala Živka Stanislavjeviča je predsednik mariborske strelske družine polkovnik Čedomir Stanojlovič pozdravil najprej zastopnika kralja, brigadnega generala Živka Stanislavjeviča, zastopnika ministra vojske in mornarice polkovnika Dolenca, zastopnika velikega župana mariborske oblasti dv. svet. dr. Stareta, komisarja oblastne samouprave dr. Leskova, sreskega poglavarja dr. Ipavca, zastopnik poglavarja sreza Maribor-levi breg, župana mariborskega mesta dr. Juvana, podžupana dr. Lipolda, ministra v pok. dr. Kukovca, predsednika SLD dr. Lovrenčiča iz Ljubljane, podpredsednika šumarskega združenja inž. Lenarčiča, predsednika mariborske sekcije združenja rezervnih oficirjev Jakoba Perhava ter vse strelce in lovce in številno navzočo občinstvo. V svojem govoru je polkovnik Stanojlovič poudarjal nacionalni pomen strelskih druženj, ki imajo za svoj razvoj najugodnejše pogoje ravno v Sloveniji, kjer je lovski sport zelo razvit. Naglašal je, da je treba propagando za strelski sport kljub dosedanjim uspehom še povečati, dokler ne bo za slehernim kamnom in slehernim grmom strelca z zanesljivim očesom in hrabro roko. Takrat bo delo strelskih druženj dopolnjeno. Izrazil je pričanje, da bodo vsi strelci iz vseh druženj prostrane Jugoslavije prihajali v Slovenijo prav tako tudi v primeru, da bi jih pozval

Bolne žene dosežejo z uporabo naravne »Franz Josefove grenčice« neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar čisto učinkuje izvanredno dobrodejno na obolele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje »Franz Josefove« vodice ugotovili z lastnimi preiskavanji. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

vojni klic, da brantio slovensko grudo. Ob zaključku je prečital vdanostno brzojavko kralju in vojnemu ministru, nakar so pristotni s trikratnim živoklicem izrazili ljubezen in zvestobo kralju in kraljevskemu domu, dočim je vojaška godba intonirala državno himno. Nato je govoril predsednik SLD v Mariboru primarij dr. Robič, za njim pa sreski poglavar dr. Ipavica. Zadnji je izpregovoril zastopnik kralja brigadni general dr. Stanislavjevič, ki je želel strelcem obilo uspeha ter jih pozval, naj pri mlajših prijateljih širijo veselje do strelskega sporta.

Po zaključku uradne otvoritve se je vili ploha, ki pa je prenehala, ne da bi motila nadaljnji potek prireditve. Tekmovanje je otvoril komandant mesta s prvim strelom v spominsko tarčo. Nadaljnje strele so oddali ostali predstavniki vojaških in civilnih oblasti, nakar se je pričelo tekmovalstvo za klasifikacijo strelcev. O rezultatih bomo poročali prihodnjič.

Strašna najdba v gozdu

Tragična smrt 17-letnega fanta.

Ribnica, 6. septembra.

V sredo so se odpravili trije otroci iz trga, da bodo šli nabirati v gozd pod Sv. Ano gobe, katerih je sedaj po deževju v naših gozdovih veliko.

Eden izmed njih, Janezek, je iskal gobe sam, malo oddaljen od ostalih dveh. Hipoma začuti silen smrad, ki je prihajal od bližnjega grmčja. Pozval je nato ostala dva in vsi trije so začeli iskati po grmovju, kaj bi naj bilo. V trenutku pa, ko so odgrnili večje bližnjega grma, so obstali vsi kakor ukopani. Pred njimi je ležalo mrtvo truplo, ki je že močno razpadlo. Na glavi ni bilo več lic in ne kože. Sama ostra lobanja je štrlela močno v preplazene otroke. Prišli so v trg in sporočili zadevo orožnikom. Na lice mesta je odšla takoj komisija, ki je ugotovila, da je mrljič 15. aprila tega leta izginol sedemnajstletni Emil Pernel iz Velikih Lašč. Nadalje je ugotovila, da se je fant ustrelil, pri čemer je šla krogla na srednji strani lobanje noter in je izstopila na zadnji strani. Poleg fanta je ležal revolver, ki je bil radi deževja že ves zarjavel in prazna steklenica lizola. Fant je torej napravil dvojni samomor. Truplo so prepeljali v Hrovače in ga tam pokopali.

Emil Pernel je študiral gimnazijo v Kočevju, kjer pa je dobil ob koncu pete šole ponavljalni izpit. To in še nesoglasje v družini je fanta tako demoraliziralo, da je želel skleniti vzeti si življenje. Pri kopanju se je namreč ustrelil v revolverjem v glavo, pri čemer je krogla obšla v lobanji. Fanta so prepeljali v ljubljansko bolnico, vendar mu tu zdravniki niso mogli vzeti iz lobanje krogel, ker bi najbrž pri tej operaciji nastopila smrt. Fant je nato za silo okrevljal in starši so ga poslali v Ribnico, da bi se izučil za zobotehnik. Pernel je kazal ves čas znake duševne letargije in udajal se je blaznim mislim. Petnajste aprila je javil zobotehnik g. Iv. Novak, da je učenec Emil Pernel neznanokom nenadoma izginil in da je vzel poleg tega njegov revolver in steklenico lizola. Fanta so sicer zatem iskali, vendar vse zaman. Ko so našli blizu sedit

XII. Zagrebački zbor

7. do 16. septembra 1929.

Občni mednarodni vzorčni sejem s spec. sejmi

Tkanin in potrebščin za kralno industrijo	Težke železne in kovinske industrije
Krznina in konfekcije iz krzna	Ekonomične kurjave
Usnja in izdelkov Papirja in izdelkov Stekla in pocelana	Hotelske razstave

Poljedelstva (strojev, orodja, gnojil in ostalih potrebščin ter gospodarskih proizvodov).

II. Medicinsko - higijenska in veterinarska razstava povodom zdravniškega kongresa in zasedanja veterinarjev in lekarnarjev.

14. in 15. septembra 1929.

II. razstava domače plemenske živine (na novem mestnem sejmišču). Zadržal dnevi.

Na železnica, jadranskih parobrodih in avtomobilih 50 odst. popusta. Potne legitimacije za brezplačen povratek se dobijo za ceno Din 30 pri potniških uradih, podružnicah Prve Hrvatske Štećionice in pri denarnih zavodih v vseh večjih mestih in na železniških postajah. 10257

njega kraja samomora dežnik zasajen v zemljo, so menili, da je fant skočil v 80 m globoko jamo, ki se nahaja odditog a kraja samo nekaj korakov vstran. Zato so ustavili nadaljnje iskanje. Sedaj so slučajno otroci odkrili žalostno smrt mladega človeka.

Preiskava zločina na Tirolskem

Ljubljana, 6. septembra.

21-letni krojaški pomočnik Alfred Proeller, ki ga je prišla ljubljanska policija predvčerajšnjim na podlagi tiralske policije v Inomestu na Tirolskem zaradi suma roparskega umora 70-letnega računskega svetnika Karla Vendra iz Berlina, se nahaja v zaporih policijske direkcije v justični palači. Policijska direkcija je takoj po aretaciji brzojavnim putem obvestila o zadevi policijsko direkcijo v Inomestu, zato se pričakuje, da bo prišel morda že jutri v Ljubljano kak kriminalni uradnik od tamkaj. Aretiranec je v zaporu zasljal policijski nadzornik g. Lubič. Policija zaenkrat še noče izdati rezultata zasliševanja, vendar pa smo zamogli doznati, da aretirani Proeller taji svojo krivdo. Fant se je nahajal že od pomladi na potovanju. Pristojen je v Saas na Češkoslovaškem in je odšel od tam s trebuchom za kruhom v Nemško Avstrijo. Z Dunaja je odpotoval na Nizje Avstrijo in se klatil nato tudi po Tirolskem. Zanka pa, da bi kdaj spremljal Karla Vendra in trdi, da se je nahajal v Inomestu v mesecu juliju in ne v avgustu. Preživljal se je ves čas od podpora, ki jih je dobival od raznih krojaških mojstrov. Aretiranec tudi noče priznati, da je posedoval tako palico, kakor je bila najdena pri umorjenem Vendlu. Prihodnje dneve bo Alfred Proeller eskortiran v Nemško Avstrijo in sicer v Inomest, kjer bodo nadaljevali s preiskavo.

Šolske knjige in vse šolske potrebščine

priporoča

trgovina

M. Tičar, Ljubljana

Zahtevajte dijaške kupone, ker je to v vašo korist.

Selenburžova ulica šte. 1 in Sv. Petra cesta šte. 26.

Jakopin obsojen na 16 let

Danes ob 8. uri se je

nadaljevala v Novem

mestu včeraj prekinjena

porotna razprava proti

Jakopinu in njegovim to-

varišem. Zaslišanje prič

je bilo že včeraj konča-

no. Porotnikom je bilo

stavljenih 75 vprašanj,

spisanih na 50 straneh.

Zagovorniki so se v svo-

jih govorih omejili v

glavnem na to, da so

razbremenjevali obtožen-

ce z zvrčanjem krivde

na druge. Po končanih

govorih so se porotniki

umaknili ob pol 12. k

posvetovanju ter se vr-

nili v razpravno dvor-

ano ob 14.15. Potrdili

so vsa vprašanja soglas-

no, razen enega vprašanja

o Vrhovšču, ali presega

vrednost storjene škode

10.000 Din. Sodba je bi-

la proglašena ob 17.

Ignacij Jakopin je bil

obsojen na 16 let težke

ječe ter se je obenem

izrekle dopustnost, da se

po prestani kazni odda v

prisilno delavnico.

Kolenc je bil obsojen na 18 let težke je-

če ter se tudi on po prestani kazni odda

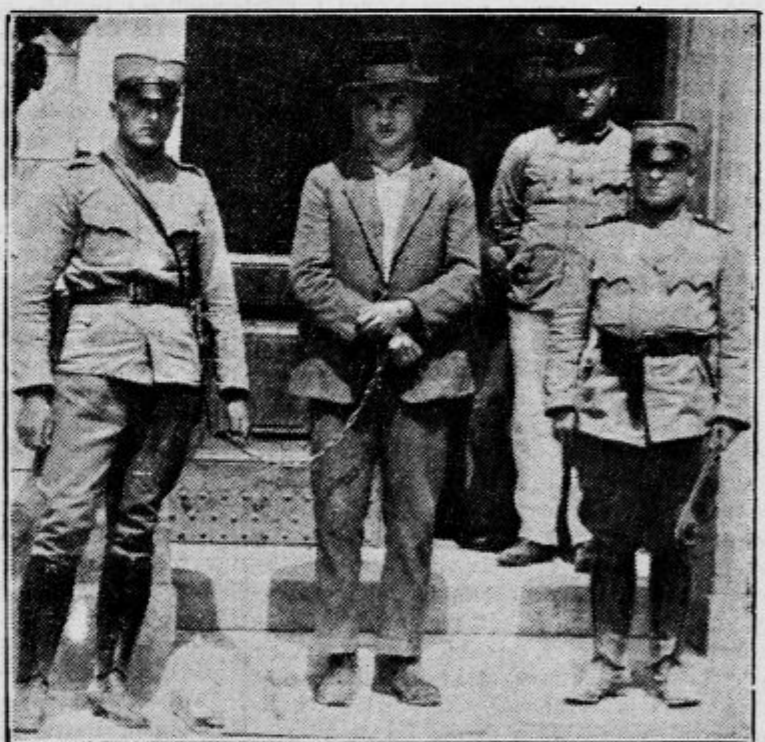
v prisilno delavnico.

Martin Mali je bil obsojen na 11 let tež-

ke ječe, Avgust Mali na 12 let težke ječe,

dočim je bil Vrhovšč obsojen samo na

18 mesecev ječe.

Mali je zagovornik je prijavil vzklic za radi previsoko odmerjene kazni, zagovornik Kolenc pa je pridržal tridenesni rok za premislek, ostala dva obsojenca pa sta kazen sprejela.

S to razpravo je bilo jesensko posotno zasedanje v Novem mestu končano.

SOVJET-FILM!

SOVJET-FILM!

TRIUMF! — Velikansko navdušenje

se je polasilo občinstva pri včerajšnji docela razprodani premijeri filma

SELO GREHA

Tragedija iz vaškega življenja današnje sovjetske Rusije.

Oče zapele sinovo ženo. Umetniška igra in retlija

OLGE PREOBRAZENSKAJE

Krasna ruska godbal Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Mladini ne primerno.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 1. in od 3. dalje.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

III. žrebanje drž. razredne loterije se bo vršilo dne 10. t. m.

Opozarjamo lastnike naših srečk, da jih obnove, zadnji čas do 8. t. m. V ponedeljek in torek, to je dne 9. in 10. t. m. pa se bo vršila prodaja neobnovljenih srečk.

Vabimo vse one, ki jim ob I. in II. žrebanju nismo mogli postreči s srečkami, da se zglašijo v ponedeljek, najkasneje v torek.

Zadružna hranilnica, r. z. z. o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19,

Ljubljanski veleesejem!

Nedelja 8. septembra dop. in popoldne
tekma harmonikarjev
PREKO 100 TEKMOVALCEV

Domače vesti

* Lord Rotchild na Bledu. V četrtek je prišel na Bled šef angleške firme Rothchild lord Rotchild ter je bil včeraj pri princu Pavlu na zajtrku, opoldne pa je bil sprejet v dvoru ter povabljen na kosilo pri kralju.

* Imenovanje v državni službi. Za konkratnega uradnika pri odeljenju za šumarstvo je imenovan absolvirani maturant Joško Krošelj z letno plačo 36.000 Din. Profesor Rudolf Škof na srednji tehnični šoli v Ljubljani je po potrebi službe premeščen na srednjo tehnično šolo v Novem Sadu ter obenem imenovan za vršilca dolžnosti direktorja. Predmetni učitelj Maks Kovač pa je iz Ljubljane premeščen v istem svojstvu na drž. trgovsko akademijo v Mariboru.

* Skupščina Jugoslovenskega šumarskega združenja bo 8., 9. in 10. t. m. v Mariboru. Kongres se bo otvoril v nedeljo ob 10. v dvorani Uniona, Aleksandrova cesta. Seja upravnega odbora JSU pa bo dan poprej, v soboto, ob 16. v prostorih velikega županstva v Mariboru, Jugoslovski trg 5.

* Železničarski jubilej. Zveza državnih nameščenecv za Slovenijo vabi vse predstavnike včlanjenih organizacij in celokupno članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo ljubljanskih proslav železničarjev (UJNZB) v soboto 7. in nedeljo 8. t. m.

* Dva dneva primorske kulture. Prejeli smo: Organizacija jugoslovenskih emigrantov iz Italije »Orjem« v Ljubljani pripravila je 5. in 6. oktobra veliko manifestacijsko prireditev »Dva dneva primorske kulture«, združeno s kongresom celokupne emigracije, razstavo oblikovnih umetnikov, razstavo tiska, recitacijskim večerom, večerom primorske glasbe in gledališko predstavo. Ta prireditev obeta biti ena najzanimivejših v letošnjem letu, ker nastopijo skupno vsi pomembni javni delavci primorske emigracije.

* Društvo novinarjev nadornih manjšin. V Curihu se je 6. dne osnovalo Udrženje novinarjev narodnih manjšin. Pravni sedež udruženja je v Ženevi, biro udruženja pa na Dunaju. Za predsednika novega udruženja je bil izvoljen bivši slovenski narodni poslanec v italijanskem parlamentu dr. Besednjak.

* Sprejemanje v vojno akademijo. Za sprejemanje v nižji tečaj vojne akademije v Beogradu se je prijavilo letos nad 1200 mladeničev. Ker je za zdravniški pregled kandidatov treba precej časa, je za vsak dan pozvanih k pregledu po 100 kandidatov. Pregled se je pričel dne 1. septembra.

* Udrženje jugoslovenskih nar. železničarjev in brodarjev, obl. odbor Ljubljana, proslavi v dnevi 7. in 8. t. m. 20-letnico obstoja organizacije in sicer: dne 7. septembra zvečer med 19 in 20 uro bakljada po mestu, ob 20. uri slavnostna akademija v veliki dvorani hotela Union; dne 8. septembra ob 10. uri dopolne slavnostno zborovanje v veliki dvorani hotela Union z razvitjem društvene zastave; po razvitju zastave kratak obhod po mestu a popoldne ob 16. uri velika vrtna veselica s plesom v vseh v programu določenih prostorih hotela Uniona. — Spored slavnostne akademije UJNZB v Ljubljani, ki bo danes ob 20. v Unionu je zelo pester. Predpredaja vstopnic v Matični knjigarni in od pol 20. dalje pred dvorano Uniona.

* »Domači prijatelji.« Septembarska številka »Domačega prijatelja« prinaša Vukove črtice »Lampijončki«, prof. Šantla opis slikarja Jara Hilberta, ki si je pridobil v tujini lepo pozicijo, opis Angela Cerkevničarja, Ite Rine in »Erofikona«, Ferdo Delak piše o novi plesni umetnosti, P. K-n nadaljuje svoj pogovor o novih knjigah. Mile Klopčič zastopa pozicijo z vzhodnim motivom »Huda ura«. Zanimivi so članki o vzgoji otrok, o weekendu, itd. List prinaša več slik o plesni ritmiki in je kakor vedno bogato ilustriran. Mladinska priloga »Naš obzor« prednjači s sliko I. K. Lazareviča »Privrkat z očetom v cerkev«, dalje z opisom slikarja prof. Alberta Širka, N. K. »Križem sveta«, in z delom mlade pisateljice Tatjane »Črte«. Poučni so članki o letalstvu, o gradbenih slogih, o nebotičnikih pri mravljah in paralele pri ljudeh. Za razvedrilo je pridejane serija ugank z nagradami. Tudi ta list ima številne ilustracije. Obe reviji se naročata pri upravi Miklošičeva cesta 13 in pri podružnici uprave v Zvezni knjigarni v Šelenburgovi ulici. Naročnina je za četrt leta 17 Din.

* Polovljena voznja je dovoljena za udeležence lahkoatletskih tekem, ki jih priredi Gorenjska sokolska župa danes v soboto in jutri v nedeljo na Jesenicah. Društva naj vzamejo s seboj zapore. Sodniki in tekmovalci v krojih! Župne tekme ob vsakem vremenu!

* Orožnova koč pod Črno prstjo se bo zaprla v ponedeljek 9. t. m. in bo ostala čez zimo zaprta. Malnerjeva koč pod Črno prstjo ostane do nadaljnjega oskrbovana.

* Posebni vlak Ljubljana - Bled v nedeljo 8. t. m. Glede na močno frekvenco bo vozil v nedeljo 8. tm. ob ugodnem vremenu od Ljubljane gl. kol. do Jesenic, odnosno Bleda Jezera posebni vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 5.30 in prihodom na Bled Jezero ob 7.56. V nasprotni smeri bo vozil posebni vlak z Bleda Jezera ob 18. in prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 20.18.

* Smrtina kosa. Včeraj je preminula v Ljubljani ga. Terezija Starijeva, roj. Strletova. Pogreb pokojnice bo iz hiralnice sv. Jožefa v nedeljo 8. t. m. ob 15. Blag iz spomin, žalujočim naše sožalje!

* Najdaljši tunel na Balkanu. Predvčerajšnjim so pri Beli Reki pričeli z delom za največji tunel na Balkanu, ki bo dolg 3840 metrov. Stroški za zgradbo tunela so preračunani na 45 milijonov dinarjev. Iz informiranih krogov se zatrijuje, da bo gradba trajala tri leta. Ta ogromni tunel bo na novi jadranski progi Beograd - Lazarevac - Kraljevo - Peč - Kotor.

* Tragična smrt triletnega dečka. Iz Siska poročajo o tragični smrti triletnega Milorada Dragosavljeviča, sinka tamkajšnjega gimnazijalnega profesorja. Mali Milorad je s svojo materjo v nedeljo popoldne obiskal svojo babico. Fantek se je v sobi igral, medtem ko so se starejši člani rodbine razgovarjali. Nenadoma so začeli pretresujoči kriki malega Milorada, ki je vrzel od sebe stekleničico, iz katere je izpil nekoliko očetne kisline. Takoj so poklicali na pomoč zdravnika, a zaželenega uspeha ni bilo. Nesrečni deček je v groznih bolečinah umrl.

Premijera! Novo!

I. Možušin

Predsednik

Ob 4., 4½., 4¾. in 9. Cene 2, 4, 6 Din.

Kino Ideal.

* Knjigarna tiskovne zadruge v Ljubljani ima v zalogi največje francoske leposlovne knjige. Ima tudi izbiro angleških izvirnih romanov. Tudi v njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova cesta 13, se dobi francoske knjige in se sprejemajo naročila za knjige in revije.

* Kupujem čevlje vseh vrst. 7. tm. pridem podpisani Čedomir Jovanović, veletrgovec iz Valjeva (Srbija) v Ljubljano zaradi nakupa čevljev. Vsek čevljar iz Slovenije, ki ima v zalogi izgotovljene čevlje za moške ženske in deco, naj se obrne na moj naslov: hotel Slon, Ljubljana, kjer bom do 15. tm., oziroma na Jadransko posavsko čevljarstvo v Kranju, kjer se bom tudi mudil. Oni, ki bi hotel dobaviti čevlje (bakanče), naj javijo to na gornji naslov ali na naslov v Valjevo in naj naznanijo, kaj imajo v zalogi, ceno in svoj naslov. Za osebni razgovor sem te dni na razpolago interesentom jutri in zvečer v hotelu »Slon« v Ljubljani, odnosno v Jadransko-posavski čevljarstvu v Kranju. — Čedomir Jovanović, veletrgovec iz Valjeva, hotel Slon v Ljubljani.

* Objekte kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Relch.

* Pasiranje italijanske meje z avtomobilj ponoči. Tukajšnji Avto-klub nam sporoča, da je po direktnem obvestilu italijanske obmejne carinarnice v Kačji vasi prehod z motornimi vozili mogoč tudi med polnočjo in peto uro jutraj, kar bo vsem avtomobilistom, ki dosejati niso mogli prekoračiti meje ponoči, vsekakor dobro došla uvedba.

Iz Ljubljane

* Proslava rojstnega dne prestolonaslednika Petra. Rojstni dan N. Vis. prestolonaslednika Petra je proslavila Ljubljana na svečan in dostojen način. Vsa javna poslopja, pa tudi mnoge privatne hiše so bile že na predvečer okrašene z državnimi in narodnimi zastavami. Zvečer in jutraj je bilo oddanih z grada v počast po 21 strelav. V stolnici je opravil ob 10. dopolne slovesno mašo novi škof g. dr. Rožman. Prisostvovali so veliki škof, dr. Vodopivec, divizijski general g. Tripkovič z oficirskim zborom, zastopnik mesta g. Zarnik ter predstavniki raznih korporacij in institucij. Služba božja se je vršila tudi v pravoslavni kapelici ter v evangelijski cerkvi. Vojške parade letos ni bilo.

* Maeterlinckov »Stilmondski župan« petnajstič. Drevi ob 20. vprizori ljubljanska drama Maeterlinckovo tragedijo »Stilmondskega župana«. Kako priljubljeno je delo pri našem občinstvu priča dejstvo, da dosega s tem predstavo svojo 15. uprizoritev. Dejstvo, ki dokazuje nepopitno tudi okus naše gledališke publike. Zasedba običajna: Gospa Mira Daničova, g. Lovar, Skrbinec, Kralj, Gregorin, Jerman, Jan, samo vlogo poročnika Hilmerja je namesto g. Magdičeva. Tonia pa g. Primožič, ki je to partijo že parkrat pel pod vodstvom skladatelja, slavnega dirigenta Mascagnija Beppa pole g. Mohorič, Silviya pa g. Grba. Režijo vodi prof. Šest. Zasedba Cavallierje je naslednja: Samuza — ga. Thierry-Kavčičkova, Lofa — ga. Poličeva, Lucija — gđ Španova, Turiddu — g. Kovač.

P. Magdič

Ljubljana, Aleksandrova cesta 1

Kreacije

zadnje mode za dame in gospode. Ogledajte si v izložbah:

P. Magdič

Alfio — g. Janko. Režijo vodi ravatelj Polič. Obe dol. dirigira kapelnik Neftal. Na to predstavo opozarjamo prav posebno lanske premijerske abonente, ki debe z njo poslednjo predstavo za lanske abonma. Sicer veljajo običajne operne cene.

* Gledališki abonma Narodnega gledališča v Ljubljani za sezono 1929-30 je že razpisal in se pripravi sprejemanje v več dramskega gledališča dne 10. (d 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure. Lanske abonente opozarjamo, da so jim lanske sedeži rezervirani samo še danes 7. t. m. Od ponedeljka dalje se ne bo nikomur nič več rezerviralo. Zato vabimo lanske abonente, da se zglase danes v vestibulu dramskega gledališča. Ravno tam se sprejemajo novi abonenti in sicer v soboto še na lani neabonirane sedeže, od ponedeljka 9. t. m. dalje pa sploh na vse sedeže in v več, ki bodo na razpolago. Gledališki abonma je izredno ugoden, saj daje posameznikom skoro 50 in tudi več procentov popusta. Vsi abonenti bodo dobili tekom sezone 20 dramskih in 18 opernih in operetnih predstav. Prav posebno se opozarja uprava, da drugih ugodnosti kakor jih nudi uradniški abonma ne bo dovoljevala. Uradniški abonma je izredna ugodnost, kakršne nobeno drugo gledališče ne nudi. Sploh je naše gledališče, kar se tiče cen, skoro najcenejše.

Na Sokolovo v Polje

kjer priredi v nedeljo dne 8. t. m. popoldne Sokol svoj

letni javni nastop

in veliko ljudsko zabavo. Ugodne avtobusne zveze.

* Akademija Udrženja gledaliških igralcev v Unonu bo 14. t. m. Uvodno besedo bo govoril upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani naš največji pesnik Oton Župančič. Orkester bo dirigiral ravatelj opere g. Mirko Polič. Pevske točke bodo spremljali g. Štrifol, Neftal, Kogoj, Svetel in novo angažirani prizni, pianist g. Lipovšek. Aranžma drugega večera, 15. tm., ki nosi naslov »umetniško-boemski večer« in ki bo pri pogrjenih mizah, je v rokah našega priznanega višjega režiserja prof. O. Šesta, kar jamči za brezhibno in točno izvajanje.

* Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani. Po končanih počitnicah se obračamo zopet do ljubljanskega prebivalstva z nujno prošnjo, da pristopa v čim večjem številu k naši človekoljubni organizaciji, ki je največja naša socialna ustanova. Naš krajevni odbor se trudi vestransko, da bi olajšal gorje onih, ki jih je nemila usoda pahnila v bedo. V to svrhu je razvil v tem letu kaj živahno delovanje. V januarju je priredil dve gledališki predstavi v dramskem gledališču, v februarju razdelil med stradalajoče 15.000 Din. do počitnic je dvignil številu članstva od 240 na 550, v juliju je poslal v terijalno kolonijo 30 najrevnejših dečkov brezplačno. Tekom t. l. je priredil 4 samaritanske tečaje za razne sloje ljubljanskega prebivalstva. V svojem programu pa ima še mnogo lepih človeštvu koristnih naprav. Da bo pa mogel vršiti svoje idealno delo, mu je potrebna moralna in materialna pomoč ljubljanskega prebivalstva. Pomagajte nam vršiti ljubezen do bližnjega! Odkupite se z letno članarino 30 Din! Zahtevalje naše položnice! Hvaležnost nesrečnih in ponižanih bo vaše plačilo. — Ljubljanski krajevni odbor Rdečega križa.

* Akrobata Kellner na veleesejmu v ognjemetu. Obiskovalci veleesejma, ki se malo zamude zvečer se na vinskem oddelku, se divijo akrobatskim izvajanjem dveh bratov Cenov na 28 m visokem jamboru pred paviljonom K. V nedeljo 8. t. m. ob pol 9. zvečer pa priredita še posebno atrakcijo. Izvajala bosta svoje akrobacije v žaru raket in umetnega ognja. Opozarjamo na to občinstvo. Posebne vstopnine za ogled teh akrobacij ni.

* V svetlišču Marile Pom. na Rakovniku bo danes in jutri izpostavljena na novem oltarju v čaščenju relikvija bl. Janeza Bosca. Danes ob 9. posvetitev oltarja po škofu dr. Rožmanu. Nocoj okrog pol 7. se bo relikvija nosila v procesiji. Vozovi cestne železnice za povratek v mesto bodo na razpolago čez običajno uro.

* Pevske vaje pri »Ljublj. Zvonu«. se vrše odsej po sledečem redu: Vsak ponedeljek sopran, vsako sredo alti, vsak četrtek tenori, vsak petek bas. vselej ob 8. zvečer. — Odbor.

* Dar. Za dijaško kušnino Domovina so zbrali 400 Din prijatelji pri večerji. prirejeni ob petdesetletnici župana dr. Puca.

* Vojakiški letalci na tekmi za kraljevo kupo, ki se je vršila včeraj ob priliki rojstnega dne prestolonaslednika Petra, so včeraj jutraj preleteli Ljubljano. Zaradi megle se niso mogli spustiti. Bilo je 8 letal, ki so nadaljevala pot preko Maribora, Zagreba v Sarajevo in nazaj v Novi Sad.

Koncipijenta ali izvežbanega pisarniškega vodjo

sprejme odvetnik v Mariboru. Ponudbe s pogoji pod »Vestem« na podružnici »Jutra« v Mariboru.

11084

* Zveza društev privatnih nameščenecv Slovenije v Ljubljani sporoča svojim članom, da dobijo lahko pri letošnjem gledališkem abonmaju popust, če se prijavijo pri tajniku Vladimiru Kravosu, palača Delavske zbornice, vogelni vhod.

* Top je razneslo. V četrtek in včeraj jutraj so na čast prestolonasl. rojstnega dne z ljubljanskega grada oddali 21 topovskih strelav. Včeraj pa streljanja niso mogli končati, ker je top razneslo. Nenadoma se je namreč top razletel. Cev je razneslo na drobne kose, en del je padel tudi na streho hiše št. 12 na Mestnem trgu in jo prebil. Na Gradu samem so drobi razbili par šip. Škoda ni velika. Top je starejši model.

* Tatvine. Iz veže hiše št. 22. v Streliški ulici je predvčerajšnjim odpeljal neznan tat črno pleskano kolo starejšega tipa. Kolo je bilo renovirano ter je imelo zelo pisane ročaje iz celuloze s firmo »Obide«. Na vrt posestnika Josipa Lojka v Rožni dolini se je pripetil predvčerajšnjim neznan tat ter snel z ograje 500 Din vreden suknič, last nižnjega gospodarja, in pobegnil z njim, ne da bi ga kdo opazil.

* Popadajni pes. Krošnjarija Toma Stubičarja je predvčerajšnjim popoldne popadel na Zaloški cesti neki potepaloč se pes. Ščene se je zakadilo v krošnjarija, ne da bi ga Stubičar kaj dražil. Ugrižnil ga je v levo nogo in mu prizadel nar močnih ugrizov. Ker se je zdel pes nevaren, je stražnik pozneje izsledil lastnika in je moral ta psa odpeljati k živinozdravniku na preiskavo. Ker se je izkazalo, da pes do takrat ni bil baš popadljiv, obstoja sum, da si je nakopal kako pasjo bolezen.

* »Magar če guzmem«... Predvčerajšnjim okrog 14.30 se je primajal na breg Ljubljance na tako zvano špičo. 34 letni ključavničarski pomočnik Janez B. iz Trnovskega. Bil je očividno močno vinjen in se je v takem stanju podal tudi v vodo. Med plavanjem je zašel v strujo Grubarjevega prekopa, kjer pa se je začel nenadoma potapljati. Pri tem je kričal, kakor pove naslov, obenem pa je še zaklical: »Življa trnovska fara«! Takoj nato je bil pod vodo, kar so opazili njegovi sokopalki. Videč, da gre za res, sta skočila na pomoč dva moška in neka gospodična, katerim se je posrečilo spraviti nerodnega kopalca zopet na breg. Bil je nezavesten in so ga spravili zopet k zavesti s pomočjo umetnega dihanja. Ker so se ga lotili tudi krči, so telefonično po rešilni voz, ki je fanta prepeljal v splošno bolnico.

* Dr. Avramović do nadaljnjega ne ordinira.

* V nedeljo 8. t. m. vsi v Rožno dolino, kjer bo velika javna tombola pri kapelici z mnogimi krasnimi dobitki. Tablice po 2 Din komad.

* Žalne obleke za dame, plašči in črne sukne za gospode najceneje v veliki izbi pri tvrdki Fr. Lukič v Stritarjevi ulici.

Iz Maribora

UREDNIŠTVO »JUTRA« V MARIBORU ima odslej telefonsko številko 2440, od 8. zvečer naprej pa 2582.

* Rojstni dan prestolonaslednika Petra je proslavil Maribor včeraj v prav prazničnem razpoloženju. Grmenje tonov je zgodaj zjutraj naznanjalo slavnostni dan na državnih in tudi mnogih zasebnih poslopjih so pipalole državne in slovenske trobojnice. Številni gostje z juga in osalih delov naše države, ki so se pripeljali v našo oblastno prestolico na strelsko tekmovanje in šumarski kongres, pa so dajali našemu mestu še prav posebno obeležje. V stolnici je daroval slovesno mašo ob številni asistenci duhovnikov stolni prošt g. dr. Martin Matek. Prisostvovali so ji zastopniki državnih, civilnih in vojaških oblasti, pred cerkvijo pa je bil postavljen oddelek pohote z godbo na čelu. Po cerkveni daritvi se je vršilo vpisovanje v knjigo za častitke in izraze vdanosti na velikem županstvu, zvečer pa je priredil Oficirski dom v veliki dvorani Uniona svečano zabavo, ki je potekla v prav animiranem razpoloženju.

* Kraljevi darili za državno strelsko tekmo. Poleg številnih drugih nagrad za državno strelsko tekmo vanje v Mariboru, ki se bo vršilo ob 6. do všteteja 13. septembra, sta prispeli sedaj v Maribor tudi dve darili N. Vel. kralja Aleksandra za najboljši strelce in sicer: Zlata ura in pišto. Obe darili je včeraj mestni komandant, brigadni general g. Živko Stanislavjevič, izročil Streljaški družini v Mariboru in sta razstavljena sedaj v izloženem oknu podružnice Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

* Sprejem češki gostov v Mariboru. Včeraj so dopotovali iz Prage pod vodstvom narodnega poslanca Prohaska delegati češke železničarske organizacije »Jednote«. Do Maribora se jim je pripeljal naproti delegat Ivan Škerjanc iz Ljubljane, ki jih je pozdravil v imenu centralnega odbora Udrženja narodnih železničarjev in brodarjev, v imenu mariborske organizacije pa g. Tumej. Zahvalil se je predsednik Prohaska. Po zakuski, ki so jim jo priredili mariborski tovariši, so se odlični gostje z istim vsakom odpeljali v Ljubljano, na proslavo 20-letnega jubileja bivše Zveze jugoslovenskih železničarjev.

* Razobesite zastave. Te dni se bosta vršila v Mariboru državna strelska tekma in kogres šumarskega udruženja. Da pokazemo tudi na zunaj odličnim gostom bratsko ljubezen in gostoljubnost, poziva mesto županstvo hišne posestnike in ostalo prebivalstvo, da razobesite zastave.

* Dva važna urada manjkata v novem telefonskem seznamu za Maribor: predstavena pisarna policijskega komisarijata, ki ima telefonsko številko 2549 ter kriminalni oddelek, ki ima tel številko 2559. Opozarjamo na ti dve telefonski številki zato tem potom občinstvo, ker se jih večkrat poslužuje.

* Telovadni nastop Sokola v Rušah. V nedeljo 8. t. m. priredi Sokol v Rušah telovadni nastop z naslednjim sporedom:

Kino Ljubljanski dvor!

Telefon 2780

Film hrepenenja, ljubezni in strasti po francoskem pisatelju Emile Zoli.

Therese Raquin

Gina Manes, Raymond van Riet

Danes ob: 4., ¼ na 7., ¾ in 9.

Sprejem gostov ob 14. na to telovadba, po telovadbi pa ljudska veselica v prostorih gostilne Novak. Čisti dobiček je namenjen za dograditev Sokolskega doma v Rušah. Voznjo v Maribor bodo oskrbovali avtobusi po 23. uri.

* Koncert v mestnem parku bo v nedeljo. Svirala bo vojaška godba.

* Invalidska tombola bo v nedeljo 8. t. m. ob 14.30 na Trgu Svobode. Glavni dobitki so že razstavljeni v trgovini pohištva g. Karla Preisa v Gosposki ulici. Srečke se dobe po vseh trafikah in stanejo 3 Din komad. Ker je dobiček tombole namenjen za najrevnejše vojne žrtve, upamo, da bo občinstvo pridno kupovalo srečke.

* Pogrešan turist. Uradnik mariborskega mestnega električnega podjetja, 23-letni Bogdan Dekleva, je odšel za svoj dopust že dne 18. avgusta na Kamniške planine in v Juliske alpe. Ker bi moral že 4. septembra zopet nastopiti službo in se še vedno ni vrnil, ni izključeno, da se mu je morda pripetila kaka nesreča. Je visoke postave, kodrastih las, na sebi ima sportne pipita-hlače, sive volnene kolenice, rjave turistovske čevlje in rumen jopič. Kdor bi kaj doznal o pogrešanca, naj izvoli sporočiti njegovemu očetu, g. Ivanu Deklevi, Strossmaierjeva ulica št. 10, Maribor.

* Zagonetna smrt. V Zgornji Pristavi v Halozah so došli v četrtek, 5. t. m. posestnika Antona Horvata, nedelež od njegovega doma v kornzi mrtvega. Imel je spredaj močno zevajočo rano in prebito lobanjo. Kako je nesrečnega doletela smrt, je še zavito v tajnost. Vendar pa je upati, da bodo oblasti zagonetko kmalu razrešili. Ker obstoja sum, da je bil pokojnik umorjen, so na odredbo okrajnega sodišča v Ptuj njegovo truplo takoj raztelesili. Doma so ga pogrešali že dva dni. Domačini so pri zaslišanju izjavili, da je najbrže padel z lestve, ko je šel zvečer spat. V koliko je ta domneva upravičena, pa bo še dognala preiskava.

* Specialist za ženske bolezni in porodništvo dr. Fran Toplak zopet redno ordinira. Glavni trg 18.

Iz Celja

* Proslava rojstnega dne prestolonaslednika Petra. Ob priliki rojstnega dne prestolonaslednika Petra se je vršila včeraj dopolne ob 9. v župni cerkvi sv. Danijela oficijelna služba božja, ki so se je udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblastev ter uradništvo javnih uradov. Vojške parade ni bilo. Vse mesto je bilo odeto v državne, narodne in mestne zastave.

* Nova celjska zanimivost. Celje je dobilo predvčerajšnjim zopet neko praktično in pomembno novost. Lastnik drogerije »Sanitas« v Aleksandrovi ulici g. Kramar je nabavil precizen samobeležni barometer in samobeležni termometer, ki sta nameščena v zidu poleg trgovine.

* Št. Jurij ob južni železnici bo dobil električno razsvetljavo. Na prošnjo trške občine Št. Jurij ob južni železnici za obrtno oblastveno odobrenje za postavitev električnega daljnovoda med Celjem in št. Jurijem ob j. ž. je celjsko sresko načelstvo odredilo komisijselno poizvedbo in obravnavo na dan 11. t. m. (eventualno še 12. t. m.). Sestanek komisije in interesentov ob 9. pri Westnovi tovarni v Gaberju.

* Iz celjske bolnice. V celjski javni bolnici je umrl 65-letni delavec Janez Pokleka iz Šmartna ob Paki.

* Avtomobil ga je podr. Pred dnem se je pripeljal s svojim avtomobilom šofa Stefan P. iz Ljubljane po Kralja Petra cesti in dasi je vozil precej previdno, je vendar zadel v mizarskega mojstra Stefana P. iz Soštana ter ga podr na tla. P. je dobil pri karambolu več lažjih poškodb in je predložil tudi zdravniško izpričevanje. Šofer trdi, da je bil P. sam kriv nesreče, ker je kljub svarilnim znakom s hupo hotel tik pred avtomobilom prekoračiti cesto. Pravi vzrok nesreče bo pač ugotovila uradna peiskava.

* Nočni vlom na Ljubljanski cesti. Amalija Langova, stanujoča na Ljubljanski cesti, je prijavila policiji, da je v noči med 3 in 4. t. m. neznan storilec vlomil v predbo in kuhinjo njenega stanovanja, kamor je prišel čez vrt in odnesel 110 Din gotovine, 2 srebrna avstrijska šilinga in več drugih predmetov. O vlomcu ni še nobene sledu.

* Okradeni kopalci ob Savinji. V Levstikovi ulici stanujočemu Vladimiru Černigoju je med kopanjem blizu železniškega mostu ukradel neznan tat par rjavih čevljev z vložki, vrednimi 200 Din. Tat je pustil na mestu Černigojevih čevljev v zameno svoj par razgrzanih. Istega popoldneva je nekdo ukradel Stanku Klencu iz Spodnje Hudinje in Miranu Pečarju iz Gaberja, ko sta se kopala v Savinji med Lisicami in Gozdno restavracijo nove sive hlače, rjavo srajco, par nizkih črnih čevljev, nogavice, usnjat pas in listnico z 10 Din ter modro srajco.

OTROŠKE
NOGAVICE
ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato
najcenejše!

Iz Kranja

Kambol avtomobila in kolesarja. V četrtek popoldne sta se zadel na držav. cesti pri Pavlinovem znamenju v Podbrezju avtomobil tukajšnjega trgovca Andrišiča in kolesar Josip Jerala, posestnik iz Podtaborja. Jerala se je peljal s kolesom na čelu sprevoda, ki je šel iz Podtaborja po zvonove; ko so se privzeli na državno cesto, so zapazili nasproti prihajajoči tovorni avtomobil ter so ustavili, le Jerala se ni mogel v diru ustaviti in se je zaletel s kolesom v stran avtomobila, da ga je vrglo na tla. Pri padcu si je poškodoval desno ramo in dobil več prask. V Kranj ga je pripeljal rešilni gasilni avtomobil, kjer mu je nudil zdravniško pomoč dr. Bežek. Jerala se nahaja v domači oskrbi.

Iz Kamnika

Ka-Gamzov steg skavtov v Kamniku bo imel v nedeljo 8. t. m. svojo redno stegovsko skupščino v prostorih kamniške ljudske šole. Starši in prijatelji taborništv ter mladina so vladno vabljeni.

Iz Trbovelj

Trboveljska podružnica SPD je marširala pot v Mrzlice preko Griž v Zalec. **Občinska seja.** V soboto 7. t. m. popoldne ob 4. bo plenarna seja občinskega odbora. Na dnevnem redu je med drugim poročilo gospodarskega oddelka o zadevi občinskega pogrebnega zavoda.

Gasilsko društvo Trbovlje-trg privrži v nedeljo popoldne na vrtu gasilskega doma veliko vinskih trgovcev iz najraznovrstnejšim sporedom. Med drugimi bo tudi tekma harmonikarjev. Posebna pozornost se bo obračala narodnim nošam, ki bodo imele posebne ugodnosti. Pripravljena bo tudi nagrada za najlepšo plesalko. Cela prireditve je originalno zasnovana in bo brez dvoma nudila mnogo zabave.

Esperantski tečaj se pripravlja. Oni, ki se zanimajo za ta svetovni mednarodni jezik, naj pridejo v nedeljo 8. t. m. ob 13. na desko osnovno šolo na Vodi, kjer bo prvi tozadevni sestanek.

Iz Hrastnika

Himen. Poročil se je učitelj g. Rudolf Zupančič, doma iz Loke pri Zidanem mostu z gđ. Francisko Kovač, učiteljico na Sladki gori doma iz Hrastnika. Poroča se je vršila v župni cerkvi v Trbovljah. Bilo srečno!

Seja občinskega sveta v Novem mestu

Novo mesto, 6. septembra. Danes popoldne se je sestel novomeški občinski odbor k seji, na kateri je razpravljalo o raznih tekočih zadevah. Uvodoma je podal župan poročilo, v katerem je predvsem omenil dopis sreskega poglavarstva, ki opozarja, da se morajo pregledati vsi občinski računi in poslovanje občinske blagajne najmanj trikrat na leto. Revizija je bila poverjena občinskima svetnikoma prof. Ambrožiču in Jožetu Plavšiču. Nadalje zahteva sresko poglavarstvo, naj bi se premeštilo sedanje sejnišče na primernejši prostor, morda v bližino klavnice, ki jo namestila v doglednem času zgradi občina. Sedanjí prostor je za sejnišče že iz higijeničnih razlogov neprimeren, ker se vrše, na tem prostoru tudi sportne in druge prireditve. Občinski svet je sklenil v načelu, da se sejnišče premeštilo, toda poprej bo treba poiskati prikladen prostor.

V nadaljnjem poteku se je prišlo v razpravo vprašanje nove mestne klavnice. Občina je svoječasno razpisala licitacijo ter je prejela več ponudb, in sicer od Ljubljanske gradbene družbe za 1.345.367 Din, od neke druge trdnice v Ljubljani za 1.371.289 Din, od trdnice inž. Tönies v Ljubljani za 1 milijon 211.234,80 Din in od trdnice Battelino v Ljubljani za 1.495.241,32 Din. Te ponudbe bodo obrabljene v evidenci, ker je nujno potrebna poprej zgrajba primerne elektrarne, ki bi mogla dobavljati tok in zadovoljiti vse potrebe odjemalcev toka.

Občinski odbor je nato razpravljalo o raznih prošnjah za podelitev koncesij. Med drugimi je bilo izdano Aloma Company v Ljubljani dovoljenje za postavitev reklamnih kioskov, družba pa mora poprej predložiti načrte. Nabava škroplnega avtomobila je bila odlogena zaradi pome sezone. Ponudbe je stavilo več trdnic, med drugimi inž. Zemanek iz Ljubljane za 643.234 Din in Škodove tovarne za 554.205 Din.

V tajni seji je občinski odbor razpravljalo o sprejemih in občinski zvezi in o personalnih zadevah. Za vodnega instalaterja mestne občine je bil postavljen Ernest Bele. Pri služajnostih je občinski svet sklenil, da prispeva novomeška občina za postavitve spomenika blagopokojnemu dr. Gregorju Žerjavu 500 Din.

Odvetnik iz Budimpešte, Kaira in Šibenika

Maribor, 6. septembra. Časopisi so nedavno poročali, da je prišel v Slovenijo izredni svetovni potnik dr. Teodor Gonda iz Budimpešte, ki že par let potuje po svetu in bo še par let potoval ter nato l. 1935 o tem napisal knjigo. Dolež se ni nikjer ničesar napisal, pač pa pravi, da bo in zdravnikov in predstavnikov gospodarskih korporacij. Tem najprej pripoveduje o svoji znanstveni knjigi, ki jo bo izdal o naši državi kot inženir ter nato pravi, da bi se ovekevečeli v knjigi z vizitko ali celo s sliko in podpisom ter za objavo imela po svobodni volji dati svetovnemu popotniku primeren honorar.

Prepotoval je že res precejšen kos tega tepega sveta in ima lepo serijo podpisov odličnih oseb iz Zagreba in Ljubljane, pa tudi v Mariboru mu je šel posel v začetku gladko izpod rok. Gospod odvetnik iz Budimpešte si je namreč najprej izrezal iz albuma sportnega društva Maribor slike mariborskih odličnikov in jih nato po vrsti obiskal. Ovekevečanje teh gospodov je včeraj pri skromno takso 50 do 100 Din. Včeraj pa je neki odvetnik vendarle imel pomislek, ker se mu je zdelo neverjetno, da bi bival ta advokat v Budimpešti, kakor se je glasilo na tiskanem hrvaškem besedilu njegovega formularja in glasom lastoročno pisane vizitke, da je gospod dobi iz Kaira ter je orientalist. Tudi je ugotovil neverni odvetnik, da se je učeni advokat zanimal za dame in jih vodil v parke. Ovdal je torej svetovnega potnika policiji in državnemu pravdniku, nakar se je izkazalo, da gospod popotnik ne bo pisal samo o »Vašoj zemlji«, kakor govo-

ri njegov hrvaški prospekt, temveč o svoji lastni zemlji, ker je glasom potnega lista mož doma iz Šibenika ter je pristen jugoslovanski državljan. Nadaljno besedo bo imela sodnija.

Jugoslovensko-poljska slavnost na Jadranu

V Nečujnu na otoku Šolti je bila prošla sredo na svečan način odprta spominska plošča kralju Boleslavu Hrabremu na »Poljskem domu«. Poljski intelektualci so si osnovali tamkaj svoje letovišče. Kraj je drag in mil tudi Jugoslovenom, ker je tamkaj živel in pisal svoja filozofska dela oče hrvaške književnosti Marko Marulić.

Slavnost, katere so se udeležili izletniki iz Varšave in zastopniki naših oblasti, je bila prava manifestacija poljsko-jugoslovenskega bratstva. Predsednik »Poljskega doma« na Jadranu g. Tadeusz Hilarowicz je odkril spominsko ploščo, na kateri se nahaja napis: »U spomen Boleslavu Hrabrom (992 — 1025), prvemu poljskemu kralju, jednom od največjih slavenskih vladarja, ovo se naselje u smislu odnosa društva »Poljski dom« na Jadranu zove Robin. 4. septembra 1929.

Hilarowicz je v hrvaškem in poljskem jeziku očrtal pomen velikega poljskega vladarja, slavnost pa je nazval kot srečen začetek solidarnega delovanja bratskih narodov na jadranski obali. V imenu Poljsko-jugoslovenskega društva je govoril univerzitetni profesor dr. Ilesić, v imenu mesta Splita pa don Frane Bulić, ki je omenjal vez junaštva in kulture slovanskih narodov, ki s kulturnim delom in slovanskim duhom čuvajo največjo svetinjo — posest morja. Po slavnosti se je vršil animiran banket.

Sport

Službeno iz LNP

Včerašnja službena notica iz predsedstva LNP je bila pomotoma priobčena. Predsedstvo je namreč potrdilo po preletih naknadnih informacijah sklep p. o. z dne 4. t. m., glasom katerega se je vzela na znanje pismena pravčasna prijava in odobila prijateljska tekma Concordia (Zagreb) : ASK Primorje dne 8. tm. Istočasno je p. o. odredil v smislu zbeha odigranja pokalne tekme Hermes : Svoboda in sicer na igrišču SK Ilirije ob 17. uri; tega igrišča ni uporabil LNP že pri dveh prvih terminih. Ostalo trditve, da so potrebne tudi jačje prijateljske tekme naših s tujimi klubi, ne odklanja LNP, pač pa jih odobrava. Toda pok. tekme, ki jih sedaj izvaja LNP po svojih klubih, imajo trojen namen: 1.) finančno pomagati klubom, 2.) odplačati zavarovalnino za igranje vseh klubov LNP in 3.) dati možnost klubom, da se sportno udeležujejo, ker drugače nimajo drugih prihodkov.

Z ozirom na to prav gotovo ni v Sloveniji sportnika, ki bi ne soglašal z gornjimi nameni. LNP bi bilo samo žal, če bi bil prišljen postopki proti klubom, ki bi teh namenov ne upoštevali, odnosno njih izvedbo ovirali. Iz teh vidikov ne bi imel LNP prav nikakih pomislov tudi proti odobrenju odigranja tekme Viktorija : Ilirija, če bi bila pravčasno pisмено prijavljena in če bi imel LNP ba razpolago igrišče za odigranje pokalne tekme Hermes : Svoboda.

Predsednik: Albin Zajc s. r. Tajnik L: Alojz Marinič s. r.

Kakor posnemamo iz gornje objave, se odigrata v nedeljo prijateljska tekma med zagrebško Concordijo in ASK Primorjem na igrišču ASK Primorja ter pokalna tekma Hermes : Svoboda na igrišču SK Ilirije.

Od SK Ilirije pa smo na drugi strani prejeli informacijo, da se vrši tudi njena tekma z zagrebško Viktorijo, kar smatra, da je sklep predsedstva z dne 5. t. m. glede prepovedi njene tekme zanjo neobvezne.

Zadnje besedo bo imel LNP; vsekakor moramo pribiti, da so slični pojavi kvarenti razvoju našega nogometnega sporta, pa naj jih zakrviš kloriki.

K gostovanju Concordie v Ljubljani

Jutri ob 16.45 na igrišču Primorja

Ne da se tajiti, da so se v zadnjih sezonah vezi med vodilnimi zagrebškimi in ljubljanskimi klubi nekoliko zrahlele. Dočim smo imeli v prejšnjih letih Gradjanskega, Haška in Concordio redno v gosteh, se je v poslednjem času ta nekoč razveseljivi sportni obrat skrčil na minimum in se reducirar na priložnostna ali oficijelna (prvenstvena) sportna srečanja.

Concordia je igrala n. pr. zadnjič v Ljubljani pred dvema letoma, ko jo je mostvo Primorja odpravilo z rezultatom 5 : 3. Revanšo si je Concordia poiskala na turnirju Gradjanskega v Karlovcu, kjer je ljubljanski poraz kvitiral proti mostvo Primorja s čednim rezultatom 4 : 0. Poslej ni igrala Concordia več z ljubljanskimi klubi.

Kdor pozna zagrebške sportne prilike, ve, da spada mostvo Concordie med najboljše zagrebške mostve, torej tudi med najboljše v naši državi. To izhaja zlasti iz dejstva, da je to mostvo v pravkar minuli spomladanski sezoni na domačih prvenstvenih tekmovaljih zmagalo nad vsemi nasprotniki, včevši pravka Haška in drugoplasiranega Gradjanskega. Zato se ni čuditi, da je bila Concordia povsod zaželjen gost in so znani njeni uspehi v Sarajevu in proti splitskemu Hajduku, ki jo je ponovno pozval v Split.

Potem takem bo nedeljska borba med Concordio in našim pravkom posredno nekako merilo moči med ljubljanskimi in zagrebškimi nogometom in nam bo od nastopajoči nogometni sezoni dobrodošel prvovrsten sportni dogodek.

Mostvo Primorja je letos odigralo troje resnih tekem z zagrebškimi Gradjanskim. V prvi, prijateljski, je doseglo na zagrebških tleh neodločen rezultat 2 : 2, drugi dve, izločilni za državno prvenstvo, je sicer izgubilo, toda po igri, ki so si jo zagrebški sportni krogi zapomnili. Zato tudi ne jemlje vodstvo Concordie nedeljskega srečanja z lahke strani, temveč se pripravljaja nanj z vso resnostjo, kar izhaja že iz dejstva, da je mobiliziralo za to tekmo vse svoje najboljše moči. Če upoštevamo torej, da gre obema nasprotnikoma za lasten prestiž in za prestiž svojega lokalnega sporta, lahko z vso sigurnostjo računamo na to, da bo nudila nedeljska tekma prvovrsten sport.

Razen te tekme se bo odigral na igrišču Primorja istega dne turnir delavskih sportnih klubov za pokala, ki sta jih razpisala

Delavska zbornica v Ljubljani in Savez grafičnih radnika. Nastopilo bo šest mostov, ki nam bodo pokazala, da se tudi v delavskih krogih intenzivno bavijo s sportnim pokretom, kar je vsekakor zelo razveseljiv pojav.

Glavna tekma bo pričela ob tričetrt na pet popoldne; v predtekmi, ki prične ob četrt na štiri nastopita Grafika (Ljubljana) in Svoboda (Maribor); predpoldne pa igrajo pari: Amater (Trbovlje) : Zora (Hrastnik) ob pol deveti uri in Doberna (Trbovlje) : Svoboda II. (Ljubljana) ob deseti in četrt.

Viktorija (Zagreb) : Ilirija

SK Ilirija je pridobila za gostovanje v Ljubljani v nedeljo 8. t. m. izvrstno Viktorijo, enega vodilnih klubov Zagreba. Viktorija se je v dosedanjih gostovanjih v Ljubljani pokazala kot mostvo najodličnejše kvalitete. S svojo lepo, prvovrstno igro pa tudi s svojo fairnostjo in discipliniranostjo si je znala pridobiti nedelne simpatije našega sportnega občinstva, ki bo gotovo tudi njeno nedeljsko gostovanje pozdravilo z zanimanjem in veseljem. Zadnjikrat je gostovala Viktorija v Ljubljani o Veliki noči; prvi dan je zmagala nad Ilirijo s 4 : 1, drugi dan je igrala neodločeno 2 : 2. Med ostalimi uspehi Viktorije v spomladanski sezoni je treba omeniti prvenstveno tekmo s Concordio 4 : 4, tekmi v Splitu s Hajdukom 2 : 3 in 2 : 2, z beograjsko reprezentanco 2 : 4 in z Buskom v Beogradu 14 : 1.

Viktorija se je zadnje tedne marljivo pripravljala za jesensko sezono in se nahaja danes že popolnoma v formi. Isto se more reči o Iliriji. Nedeljsko srečanje Ilirija : Viktorija obeta eno najlepših prireditvev letošnje nogometne sezone v Ljubljani. Razume se, da bo nastopila Viktorija s kompletno I. garnituro.

Tekmovalje za darili Delavske zbornice za Slovenijo in Saveza grafičnih radnika

V povzdigo sporta v delavskih vrstah sta zgoraj omenjeni ustanovi prošlo leto razpisali dva pokala, katere branieta letos SK Svoboda Ljubljana in SK Grafika. Letošnje tekmovalje se prične v nedeljo v sledečem sporedu: ob 8.30: Amater, Trbovlje : Zora, Hrastnik; ob 10.15: Svoboda II. Lj. : Dobrna, Trbovlje; ob 15.30: Grafika : Svoboda, Maribor.

Ze prošlo leto je bilo to tekmovalje zelo zanimivo in zato je bilo tudi med sportno publiko dovolj interesa. Letos bo pa to zanimanje še večje, ker nastopijo tudi klubi izven ljubljanskega okrožja. Omenjeni klubi so še mlajši, a igrajo prav lep in koristen nogomet, tako, da je nemogoče favorizirati kako mostvo. Tekmovalje se vrši na igrišču ASK Primorja v že omenjenem času. Cene za celodnevno tekmovalje so tako nizke, da je obisk vsakomur mogoč.

Oba pokala sta razstavljena v izložbi Zadrzne banke, Miklošičeva c. 13.

Semifinale tekmovalja za pokal LNP

V nedeljo se vrši predzadnje kolo tekmovalja za pokal LNP. V semifinalu sta še kvalificirala Hermes in Svoboda. Hermes je v tretjem kolu gladko odpravil Slovana, dasiravno ni mogel nastopiti v kompletni postavi. Visoka zmaga je presenečila. Hermes je zmagal popolnoma zaslužen za to, je pokazal na momente vrlo efektivno kombinacijsko igro. Največje presenečenje pa je bil poraz mostva Ilirije po Svobodi. Ilirija je nastopila z juniorskim mostvom, ki je precejšen čas držalo odprto igro, vendar je končno moralo kloniti Svobodi. Hermes nastopi to pot v naimočnejši postavi in bo seveda skušal, da se z zmago nad Svobodo kvalificira za finalno tekmo s Primorjem. Ravno v srečanjih z najtežjimi nasprotniki je mostvo pokazalo največjo borbenost in bilo opasen protivnik vsakomur. Svoboda nastopi z nekaterimi novimi pridobitvami, kar bo nemalo povzročilo lakost mostva. Tekma se odigra na igrišču SK Ilirije. Pričetek ob 17.

Hazena Concordija (Zagreb) : Atena

Najzanimivejša tekma letošnje hazenske sezone v Ljubljani Atena : Concordia se igra jutri ob 11. dopoldne na igrišču Atene v Tivolskem parku. Concordija je v Ljubljani vedno dobrodošel in priljubljen gost, ker goti ne samo odlično hazeno, temveč ker ima v svoji družini izvanredno napadnelno vrsto, v vrstah pa internacionalno Oršetičevce, kateri je jako težko dati gol.

Ljubljankam bodo morale podati najboljšo igro, ako hočejo proti tej izvanredni družini doseči dober rezultat. Atena postavi naslednjo družino: Černe-Brodar-Kaiser, Tita-Privšek, Mirič, Bernik, torej same znane izvrstne igrake; če bo zaigrala ta družina z vsem elanom, bodo Zagrebčanke primorane razviti vse svoje veliko znanje, ako bodo hotele odnesti nameravano zmago. — Z ozirom na propagandni namen tekme je določena nizka vstopnina: za sedež Din 10, za stojšče Din 5.

Službene objave LNP. (Iz seje posl. odbora dne 4. 9. 1929.) Posl. odbor je verificiral tekme za prehodni pokal LNP Železnica : Rapid 1:0, Ilirija : Svoboda 2:0, Hermes : Slovan 7:2. V nedeljo 8. t. m. se odigra na igrišču SK Ilirije 11. kolo pokalnih tekem Hermes : Svoboda, pričetek tekme ob 17. uri, služba: blagajna g. Malover in SK Svoboda, rediteljstvo g. dr. Gruđen in po 4. oddelku vsakega kluba, nastop službe ob 16.30. Odobrene tekme: Primorje : Concordia (Zagreb) 8. t. m. v Ljubljani, Atletik SK : Jadran 8. t. m. v Celju, Atletik SK : Primorje 1. t. m. v Celju (naknadno), Ilirija : Austria 15. t. m. v Celovcu. Posl. odbor je vzel na znanje pravilnik za tekmovalje za preh. darilo DZ za Slovenijo in SGRJ v Ljubljani ter odobrava sodelovanje v tekmovalnih članom LNP SK Svoboda (Ljubljana), SK Svoboda (Maribor), SK Grafika in SK Amater. Posl. odbor je vzel naznanje, da se odigra 1. kolo 8. t. m. na prostoru ASK Primorja. — Tajnik L.

Sekcija ZNS. (Službeno.) Delegirajo se k tekman dne 8. 9. na igrišču Primorja: dopoldne Svoboda II. : Doberna Trb. g. Malhovec, Amater : Zora g. Dolinar, popoldne Grafika : Svoboda g. Černy, Primorje : Concordia g. Deržaj (Schneider), na igrišču Ilirije Svoboda : Hermes g. Sečina, Ilirija : Viktorija g. Povalek. SK Svoboda. Jutri v nedeljo igra 11. skupina s SK Dobrna, I. mostvo pa pokalno tekmo s SK Hermes. Dne 9. ure naj bodo igralki II. skupine, ob 16. ure pa igralci I. skupine v naši garderobi. Postavi obeh mostov na deski istotam. Juniorsko mostvo naj bo ob pol 9. uri na igrišču Primorja. — Načelnik.

Gospodarstvo

Svetovna letina

Mednarodni poljedelski institut v Rimu je izdal drugo cenitev letošnje svetovne letine po stanju od 31. julija t. l. Dežele, ki so v tej cenitvi upoštevane, obsegajo štiri petine skupne letine na severni poluti, tako da je a tem dana prilično zanesljiva slika letošnje svetovne letine. Na severni poluti je bilo letos pridelano (v milijonih met. stotov):

	1929	1928	1927	1926
pšenice (25 dežel)	643	746	718	679
rži (14 dežel)	200	195	179	164
ječmena (22 dežel)	252	266	219	202
ovsa (16 dežel)	369	429	375	379

V upoštevanih 25 deželah bo torej letošnji pridelek pšenice znatno manjši kakor vsa zadnja leta (tudi v l. 1925, je bil večji). To zmanjšanje odpade predvsem na Severno Ameriko (U. S. A., Kanada, Mehika), kjer bo letos pridelanih le 294 milijonov met. stotov pšenice, za 100 milijonov met. stotov manj kakor lani, odnosno za 79 in 46 milijonov met. stotov manj kakor v l. 1927. In 1926. Letina pšenice v Evropi (15 dežel, med katerimi poleg naše države niso upoštevane Francija in Češkoslovaška, ker niso dostavile cenitev), bo znašala 228 milijonov stotov namr 243 milijonov lani in 224 milijonov predlanskim. Tu razlike niso tako velike.

Svetovni pridelek rži, ki odpade predvsem na Evropo, bo nekoliko večji kakor lani in predlanskim; svetovni pridelek ovsa pa bo zaradi slabe letine v Ameriki znatno nižji od lanskega.

Seveda je treba pri tem upoštevati, da smo v novo gospodarsko leto stopili z znatnimi rezervami od stare letine. Vendar je celotna slika taka, da izključuje vsako nadaljnje padanje cen. Nasprotno, ko bo pritisk blaga iz nove letine kolikor toliko pustil, lahko računamo z višjimi cenami, kajti tudi z zalogami od stare letine ne bo letošnji svetovni pridelek presegal svetovne potrebe.

Sadni sejem v Ljubljani

Glavni odbor Sadjarskega in vrtnarskega društva je sklenil v seji dne 1. t. m., da priredi od 19. do 24. oktobra s sodelovanjem veleposlanske uprave velik sadni sejem, s katerim hoče oživit predvsem trgovino z namiznim sadjem, kakršnega prideluje Slovenija.

Na sejem se bo sprejemalo samo trpežno, zimsko namizno sadje, ki mora biti zrelo, skrbno obrano, ločeno po sortah in razbrano po debelosti. Od vsake sorte, ki jo kdo hoče postaviti na sejem kot vzorec, bo treba poslati najmanj 25 kg (za 1 normalni zaboj) izbranih, enako debelih plodov, ki so brez vsake napake. Samo ob sebi je umevno, da se lahko pošlje od ene in iste sorte tudi sadja za več zabojev, torej 50, 75, 100 kg itd. Sadež bo poslati v navadnih zabojih, kakor jih kdo more dobiti, ali pa v sodih (n. pr. od cimenta), trdno vloženo v lesno volno ali kako drugo primerno snov. Na sejnišču se bo sadje preložilo v normalne zaboje, kakršni so sedaj v svetovni sadni trgovini uvedeni. Obenem s pošiljko sadja je javiti društvu, koliko takega sadja, kakor je vzorec, ima dotični posestnik na prodaj. Vse na sejem poslano sadje bodo dobili lastniki plačano po kakovosti in takturini cenah.

Opozarjamo torej vse posestnike, ki imajo večje množine namiznega sadja, zlasti zimskih jabolk, dalje vse podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva, zadrage in sploh vse, ki jim je uspešen razvoj in napredek naše sadne trgovine pri srcu, naj se do konca tega meseca priglajo, da se hočejo udeležiti te prireditve. V prigrasu naj navedejo, katero sadje (sorte) in kakšno množino hočejo postaviti na sadni sejem. Pri tej priliki nujno svarimo vse producente namiznega sadja, da se ne prenegajo s spravljajem in s prodajo sadja, zlasti velja to za zimska jabolka, in da ne nasedajo raznim prekupcem, ki skušajo okoristiti se z letošnjo dobro letino v veliko škodo producenta.

Pojasnila daje in priglasi sprejema Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo v Ljubljani, Resljeva cesta 24/II.

— Nov dotok deviz pri Narodni banki. Iz izkaza Narodne banke od 31. avgusta je razvidno, da so se devizne rezerve v zadnji četrtini avgusta zopet znatno povečale, in sicer za okrog 130 milijonov Din. Zaradi nakupa teh deviz in znatnejših dvigov na živornih računih (privatnih in državnih) v zvezi z ultimom, se je obtok bankovcev povečal za 322 milijonov Din na 5659 milijonov Din. S tem smo letos dosegli najvišje stanje obtoka bankovcev, dočim smo šele pred meseci, ko je obtok padel izpod 5 milijard, dosegli izredno nizko stanje obtoka. Stanje je bilo 31. avgusta naslednje (vse v milijonih Din): v oklepajih razlike napram stanju od 22. avgusta: Aktivna: kovinska podlaga 367,7 (+14,2), saldo raznih računov (tečajne difference deviz) 834,8 (+116,4), posojila na menice 1349,8 (+17,0), lombard 262,2 (0); pasiva: obtok bankovcev 5658,6 (+322,6); živorne obveznosti napram državi 139,7 (—79,9), ostale živorne obveznosti 759,6 (—67,1), razne obveznosti 138,4 (—28,1).

— Nakup plemenskih kokoši. V kmetijskem ministrstvu, oddelek za živinorejo, se vršijo trenutno priprave za nakup velikega števila plemenskih kokoši štajerske pasme ter pasem Rode Island in Plymouth. Vsi ti nakupi se bodo izvršili v bližini državi, zato je potrebno, da gojitelji omenjenih pasem pošljejo svoje ponudbe kmetijskemu ministrstvu, oddeleku za živinorejo, nakar bo posebna komisija sestavila nabavni načrt. Za nakup teh plemenskih kokoši je odrejen kredit od 600.000 Din.

— Neupravičen gospodarski optimizem v Italiji. Kdor zasleduje gospodarstvu posvečene stolpce italijanskih novin, se bo čutil, s kakšno slepo enostranostjo se tu razširja optimizem v gospodarskih vprašanjih. Številni simptomi še vedno trajajoče težke gospodarske depresije ne najdejo nikakega komentiranja, nasprotno pa se vsako malenkostno in morda začasno zboljšanje kakke gospodarske panoge dviga v nebesa kot velik uspeh. Italijanske novine so celo prazne pomembne odlok amsterdamske efektne borze, po katerem se na tej borzi do nadaljnjega ne dopuščajo niti začasne niti deflirativne notacije italijanskih vrednostnih papirjev. Brez komentiranja je ostalo tudi dejstvo, da je bilo v juliju doseženo rekordno število konkurzov, namreč 1800, in da je bilo v tem mesecu protestiranih 82.000 menic. Da bi se težkože italijanske trgovine in industrije omilile, so banke dobile navodila, naj diskontirajo čim več menic, ki jih bo potem Banca d'Italia rediekontrolirala. Dejanje se je menični portfelj novčanične banke že dvignil na 3,9 milijarde lir in je za

1 milijardo večji kakor lani. Tudi tujski promet se že nekaj let slabo razvija, kar je posledica draginje.

— Investicije v industriji umetne svile. Kakor znano zahteva industrija umetne svile ogromne investicije kapitala. Navzlic temu pa se je v povojnih letih iz neznatne in neopazne industrijske panoge razvila v nadvse važen faktor na polju industrijske produkcije. Tako glede višine produkcije kakor tudi glede investiranega kapitala stoji v industriji umetne svile na čelu Zedinjene države, potem sledijo Anglija, Italija, Nemčija, Francija in Nizozemska. Danes je v tej industrijski panogi na vsem svetu investiranih že 173 milijonov funtov (48 milijard Din). Pri tem pa je zanimivo, da pripada polovica v Zedinjenih državah investiranega delniškega kapitala angleškim kapitalistom, ki imajo tudi v drugih državah znatne interese (tudi pri nas bodo ustanovili tvornico umetne svile). Trej okolnosti je pripisati dejstvo, da pripada od vsega v svetovni industriji umetne svile investiranega kapitala 69 milijonov funtov ali ¼ angleškim kapitalistom, ki v resnici vzemajo v tej industrijski panogi vodilno mesto. Sele na drugo mesto prihaja ameriški kapital z 31 milijoni funtov in na tretje nemški kapital s 30 milijoni funtov, nato sledijo Italija (13), Nizozemska (12) in Francija (8).

Borze

6. septembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Večja potreba je bila v devizah na London in Berlin. Deviza na London je popustila na 27,96. Razen v devizi na Dunaj je vso potrebo krila Naročna banka.

Na zagrebškem efektm tržišču je bila danes Vojna škoda prilično čvrsta. Za aranžma je notirala 406 — 407, za december 417 do 418,5, trgovala pa se je le za kaso po 406,5. Investicijsko posojilo notira nespremenjeno 89,5 — 90 brez prometa. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki le v Isisu po 155 in v Poljedelski po 157,5. Na tržišču industrijskih vrednot pa je vzbudila precejšnjo pozornost znatna okrepitev delnic Trboveljske premogokopne družbe, ki so se prvotno trgovale po 472,5, pozneje po 475 in ob sklepu 480 (včeraj 467,5). Ta dvig tečaja, ki je v skladu s tečaji na inozemskih borzah, je v zvezi z ugodnimi produkcijskimi razmerami družbe v tekočem letu. V ostalem se je trgoval le še Slaveka po 96 in 100. Večje do dalje čvrste pri 132 denar.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22,81. Berlin 13,535 — 13,565 (13,55). Bruselj 7,9096. Budimpešta 9,9364. Curih 109,44—109,74 (109,59). Dunaj 8,0

Kulturni pregled

Francoska sodba o Remarquem

Remarqueova knjiga »Na zadadu nič ne veza«, ki je dvizila v Nemčiji toliko hrupa, je prevedena zdaj tudi v francoščino. »Revue des Lectures« jo obravnava v svojih kritičnih stolicah in oči: »Predvsem treba priznati, da ta knjiga ni brez vrednosti. Pisatelj slika vojno, z bolesto napolneno življenje nemškega vojščaka. V nekaterih prizorih vrže čitatelja kar ob tla, tako je mučen in grozen. Od strasti se ves trese in vlija bravcu strah pred vojno. Vendar manjka knjigi nekaj bistvenega: duha in pravega odnosa avtorjevega mišljenja, ki preveča vsa francoska dela. Imajoča za predmet vojno. To je tisti duh, ki je naše (francoske) vojaše v trenutku malodušnosti in obupa srčil in jih dvigal od tal. Knjiga mrzoli toploti, zarenjenosti in pobitosti. Edino, kar ji daje neko vrednost, je to, varstvo, kar ji veže med seboj vojaše. A razen tega tovarišstva ne more določiti pokazati nič takega, kar bi čisto očrnilo. Pogum, kolikor ga sploh je, ni pogum človeka, marveč pogum živali. Nikjer trdnice vzvišene psihologije, zato da vse polno onazk o nagonih reakcijah. Vso knjigo prevleče nekakšna utrjenost zrnulene generacije, ki ni dostopna ničesar. V ostale prevladuje najnižkotnejša čutnost in skrajni cinizem. Pisatelj ne zamoči ničesar, ne umazanost, ne amoralnost. Takšna je torej knjiga, o kateri se je raznesel glas, da je najlepše delo o svetovni vojni. Ni nam do tega, da bi znanstveniki literarno vrednost Remarqueovega dela, a ni nam tudi močeno zamolčati, da ima roman težke napake. Vse, karor treba, da jemljemo to knjigo v roke, zelo zreli in trezni ljudje.«

Akademik Pirandello

V Evropi in Ameriki je Pirandello slaven sodobni dramatik, ki po svoji originalnosti nima tekmeča. Toda v Italiji ni prodir in ljudstvo ga ne pozna. Nekoliko je to po samih razmerah italijanskega kulturnega življenja razumljivo. Močan razlog za pisateljevo osamljenost pa leži v njegovem bistvu. Pirandello je konstruktivist. Mario Puccini ga v »Giornale di Politica e di Letteratura« primerja z Vergo in opira to tezo na Pirandellova novelista. Žal so njegove novele manj popularne kot drame. S tem dejstvom si Puccini razlaga Pirandellovo osamljenost v krogu novih pisateljev in sklepa, da Pirandello ni dal in ne bo dal svoje šole.

Glavne poteze slavnega dramatika ostanejo v bistvu iste, kakor jih je pokazal že v začetku. Dočim veže Verga svoje ljudi s pokrajino, jih Pirandello izloča in pusti, da se sami bore v svetu duhovnih predmetov. Iz tega neumirjenega dualizma je zrasel Pirandello-filozof s svojimi deli »Fu Mattia Pascal«, »6 oseb išče avtorja« in »Henrik IV.«. Onkraj verzima so omenjena dela. Njegova proza »Lontano«, »Vita nuda«, »Bianche e nere« je mnogo nepejša. Vendar je v njej razločna pot pesništva. Od ironije v »Befie della morte e della vita« do novega sveta v »Erma bifronte« divja boj, ki je vrgel na površino novo lice. Pirandello »cerebrale« (možganski) je pisec dram, ki so mu prinesle slavo. Puccini raziskuje kulturo pisatelja, srednješolskega profesorja, ki je od prvega hipa odklanjal D'Annunzio. Brez ozira na zunanje vplive moramo konstatirati, da ni nikdar obdeloval znanih stilističnih shem. Njegov slog se krši na dialektiki, ki odkriva pisateljevo estetiko, in zdi se, da je s tem v zvezi njegov spis o humorizmu, kjer vidimo umsko strukturo esteta.

Preprijčan determinist se upira usodi in tu izvirajo njegova grenka naspotja, vođača pozornost za podzavest, posebejnost značajev. Logika in absurd je zanj realnost, ki jo celo močnejše nadvlada kot Španec Unamuno. Toda nihče ne zanika verjetnosti fantastičnih postav v Unamunovih spisih »Niebla« in »Novelas Ejemplares«. Na tej točki je tudi njuno razhodišče.

Cnamuno ustvarja iz deformacije sicer neverjetne, toda žive ljudi, Pirandello je opazovalec resničnosti, ki jo dialektično deformira. Oba sta gospodarja fantazije, toda njuna smer je nasprotna v končno korist Pirandellovo, ki odklinke svoje stvaritve s preprostostjo in pristnostjo. Tak je P. v komediji »Liola«, v romanu »Suo marito«, »L' esclusa«, »Il turco in «Le monache di Montaluga«. Na poti v svoj dualizem je spoznal Pirandello, da je njemu dana možnost, ki ni bila dana Vergi in Fozgazzaru, možnost, da predstavlja duhovne kontraste, kakor omenjena dva nagonška. Našel je izraz za svoj svet in nič nas ne motijo njegovi učitelji, Verga ali Cantoni, ker je njegova originalnost neizpodbitna.

S prehodom v predstavljiva duhovnega sveta, razlaga Puccini tudi Pirandellov prehod od novele in romana k drami. 362 no-

vel in 10 romanov so le priče dualizma med sovražno realnostjo in stremljenji. Zavrel je pot v filozofsko prozo, v tip »Operette morali« (Leopardi) in izbral teater. Talent so kazale že njegove novele. Prepovedati in zato nepriljubljeni novelist si je z dramo kmalu osvojil svet.

V Italiji je bil njegov močnejši tekmeč novelist Panzini. Italijanstvo je odklikovalo pred njim Panzinija in Albertinazzija, dočim on nikdar ni zatajil svoje univerzalnosti. Kot Sicilijane je opisoval svoj otok, a z intelektom in kritiko, ki ga družijo s tujci. Najbližji Italijan mu je bil Lombardijec Cantoni in pozna se mu vpliv Nemčije. Pirandello je študiral v Bonnu. Tako si lahko razlagamo njegovo sorodnost z Jeanom Paulom in Kellerjem.

Pirandello ima v Italiji oboževalce, njegove teater zanima in ugaia, toda ne game in znova ostaja tuj. Zato Italija o njem molči, molčijo kritiki Prezzolinijevga kova, ki so ob njem propadli in piše edini Adriano Tilgher. Najgloblji oceno predstavlja njegovi spisi »La scena e la vita« in »Studi sul teatro contemporaneo«, v katerih je Pirandello analiziral in podana njegova centralna misel.

Sodobna Italija predstavlja tudi v svoji kritiki veliko uganko. O Pirandellu čitamo v mesečniku »Il libro italiano« sledeče besedilo: »Luigi Pirandello — Il Turno. Edito Bemporad. Lep roman, pisan, ko je Pirandello znal pisati: t. j. l. 1895. — In kdor čita prvič to knjigo, ki jo je Bemporad k sreči ponatisnil, si bo mel oči od presenečenja, tako daleč so kreature tega »Turno« od mesečne dece mnogih komedij, novel in romanov istega avtorja in toliko višji je skromni ton mladega pisatelja od ledene in dolgočasne manire današnjega akademika.«

Sodeč po takih ocenah revije, ki b'hala v Firenci, moramo verjeti Pucciniju, da Pirandello ni prorok domovine in literarna zgodovina ne bo zaznamovala njegove šole. S tem ostanemo pri vprašanju, kdo je danes centralna osebnost v literarni Italiji. Pirandello se s svoje strani ne muči s tem problemom, ker je njegova sila v kulminaciji. Iz Nemčije se je vrnil z novimi deli. Napisal je 5 dram: Lazar, Questa sera si recita. Sogno (ma forse no), O di uno o di nessuno in I giganti della montagna. V Nemčiji je tudi priredil »6 oseb« za film in napisal filmsko delo s posebnim vlogo za znano kitajsko igralko gospo Wong. Pozimi odpotuje k bogatašu Otto Hamm (Paramount), a zdaj nadaljuje veliki roman »Adam in Eva«.

Slovanske literature

(Jan Machal: Slovanske literature. III. del. Izdala Matice Česká. V Pragi 1929.)

Veliko delo o slovanskih literaturah je dokončano. Ugledelemu predavatelju o slovanskih literaturah na praški univerzi prof. Machala je bilo dano, da je dovršil svoje življenjsko delo, pred katerim opravičeno sklonimo glavo s spoštovanjem do truda, vestnosti in vztrajnosti, s katerimi je pisatelj zgradil ponosno stavbo »Slovanske literature«. Ni lahko podati danes pregled ogromnega polja, ki nosi naslov »Slovanske literature«, kajti vzrastli emotekom stoletij vsak na svojih tleh do častiljive zgradbe, ki so jo napolnili z bogastvom svojega duha največji sinovi naroda. Ideal, ki ga je skušal doseči pred sto leti idealni organizator Safarik, je se uresničil šele sedaj. Kakor je prof. Niederle s »Slovanskimi starostinami« podal do možnosti natančno delo, zasnovano l. 1886. v Safarikovih »Starostinah«, tako je prof. Machal obdelal vse slovanske literature od začetkov do konca 19. stoletja.

Duh Safarikove se z zadovoljstvom ozira na praško almo mater, kjer njegovi zvesti učenci izpolnjujejo njegove načrte. Delo prof. Machala obsega 1670 strani v skrbni izdaji Češke Matice, ki jo je v ta namen podprlo tudi češkoslov. ministrstvo šolstva in narodne prosvete. Prvi del je obsegal starejšo slovansko literature do nar. prebujenja, drugi del romantiko, tretji obdeluje realizem. Četrty del je imel podati naše moderne literature, ker pa je med tem izšlo Wollmannovo »Slovstvo Slovanov«, izjavlja pisatelj v predgovoru III. dela, da s tem končuje svoj pregled slovanskih literatur in da bo morda novejši smeri podati pozneje v drugi obliki.

Kljub temu zasluži pisatelj priznanje in hvalečnost vseh Slovanov, da nam je v taki popolnosti in preglednosti podal ogromno gradivo in s tem v enotnem delu pokazal duševne vezi in skupne črte slovanskih generacij. Ravno ta stran njegovega dela je zelo zanimiva in je prišla bolj do veljave, kakor če bi se bilo delo razdelilo na več pisateljev. Dočim so na čelu romantike stali Poljaki, stojijo v ospredju realizma Rusi s svojimi velikani od Turgenjeva do Tolstega in najmlajše predvojne generacije. Njim sledi Ukrajinci, Poljaki, Čehi, Lužički Srbi in nato Jugoslovani. Slovenci in Srbohrvati smo obdelani skupaj, Bolgari posebej.

hovo dojemljivostjo. Pisatelji, ki bi nas lahko vrgli v vrtinčasti tok dogodkov, ki bi lahko sežgali v nas to, kar je slabega in razvnelo do zanosa to, kar je dobrega? So li kje tisti od Boga poslani pesniki, čijih etos nas zgrabi in obvlada tako nasilno, da se odpro vse zavore, ki je z njimi vsakdanost omeila in zasušila našo duha in da zaživimo z umetnostjo nove, višje, neskončno polnejše življenje?

»Ne napadaj gledališča svojega mesta! Saj tepeš samega sebe.« Albert Soergel je tako naznačil poglavitni problem vsakega gledališča. Kaj nam pomaga kulturno gledališče, če publika po pretežni večini ne mara takega teatra? Kaj bi rekli k temu, da v nekem veleposnem gledališču doživljamo »Egmont« 12 predstav z 78.000 dinarji dohodkov (pri čemer je stala inscenacija 78 tisoč dinarjev, godba pa 40.000 Din), medtem ko »Ženitovanje« potovanja, komad lahkotne zabave, čigar oprema stane jedva 2600 Din, napolni gledališče 17krat in vrže blagajni 325.000 Din.

V gledališče zahajajo poklicni ljudje in ga — kakor n. pr. kritiki — iz ljubezni do svoje kritičarske obrti in zaradi desetletja trajajoče navade preceňujejo. Zahajajo žene, ki se dolgočasijo ali ki imajo novo večerno obleko. Potem ljudje, ki ne vedo, kaj bi zvečer počeli. Potem zastojkarji. Dalje ljudje, ki bi radi malce zadržali. Naposled taki, ki se veselo na souper po pred-

Delo kaže globoko poznanje in pojmovanje posameznih slovanskih literatur, ki jim je pisatelj posvetil pol stoletja svojega plodnega dela. Upravičeno bo gledal s ponosom na svoj trud in tudi Češka Matice je a to izdajo izvršila važno kulturno delo. Lahko rečemo, da je dovršitev tega dela za nas vse radosten kulturni dogodek, h kateremu moramo pisatelju in Matici od srca čestitati.

Mussolinijeva spomenica pisateljem fašistom

Italijanski pisatelji naj doma in posebej se v inozemstvu postanejo nosilci novega tipa italijanske civilizacije.

Pisatelji morajo vršiti tisto, kar se lahko imenuje duhovni imperijalizem, v spisih, knjigah, razpravah in predavanjih. Predstavlja morajo Italijo, ne po tem, kar ima velikega, ne le po preteklosti, ker se ne smemo ustaviti na preteklost. Ustvariti je treba nekaj novega, kar bo nosilo nezamenljiv pečat naše dobe. Nositi v sebi zavest nove Italije, tako kot jo je dala vojna in kakor jo dela fašistična revolucija.

Če se ozrem po svetovni panorami, spoznam, da smo šele pri prvih korakih, da morda v čem izgubljamo teren. Država lahko stori mnogo, toda tudi pisatelje mora prepaleti veliki duh pobude; naj se predstavi in, če je potrebno, vsilijo. — V Evropi in na vsem svetu je mnogo ljudstev, ki so na zelo nizki stopnji civilizacije in ki se ne morejo okoristiti s tisočletji naše zgodovine. Na nas je, da jih vzgojimo in osvojimo s čarom našega duhovnega stvarstva. To ima tudi velik političen pomen.

Knjiga ima časih pomen poslanstva; časih ima uspeh kakega dramskega dela v inozemstvu velik, močnejši večji pomen, kakor kak političen govor. Zakaj? Zato, ker so to forme, ki gredo v množice, k milijonom in milijonom ljudi, zadevajo globoko v srce množic in res predstavljajo Italijo. Vaša dolžnost je, da vršite to nalogo. Kakor so pisatelji Risorgimenta predstavili bolečine, suženstvo in up Italije, tako morajo pisatelji v dobi po vojni in v dobi fašizma predstaviti našo Italijo v vsej manifestaciji njene aktivnosti in v pestrosti življenja.

B. Shaw in Slovani

V 34. številki »Pritomnosti« razpravlja T. Tetauer o zanimivem vprašanju, v kakšnem razmerju je največji dramatik naših dni in najduhovitejši mož Evrope — Bernard Shaw do Slovanov.

Shaw je položil tri svoje igre v slovansko milje in tudi v dveh drugih delih srečujemo Slovanov. To bi kazalo, da Shaw pozna Slovanov. Vendar se ne varajmo: Shawu so znano bližji Nemci, čeprav se nobena njegova igra ne odigrava v nemškem svetu. Zakaj B. Shaw je veselo zapodnjak. Za propagando nemške kulture je storil toliko, da ga Nemci po pravici imenujejo »unser Shaw« kakor »unser Shakespeare«, tem bolj, ker so mnogo storili za njegovo popularizacijo v letih, ko je bil B. Shaw v domovini znan samo kot prekucah.

V slovanskem okolju se odigravajo igre »Vojna in junak« (»Arms and the Man«), »Velika Katarina« (»Great Catherine«) in »Annajanska, boljševiška carica« (»Annajanska, the Bolshevik Empress«). Dve sta burki, ena pa je komedija. V »Arms and the Man« se dotika problema balkanskih Slovanov. Komad je bil zlasti na Bolgarskem sprejet z veliko nejevoljo, ker baje smeši bolgarsko junštvo, a tudi Srbov nič kaj ne elavi. Vsekakor ta igra ni bila spisana za to, da bi delala temu ali onemu narodu propagando ali povečevala lastnosti, ki se zde temu narodu v njegovi samovšečnosti idealne, na katere pa zapadnjak gleda z drugimi očmi. Objektivni čitatelj najde v tej igri samo kritiko psevdounaške poze. V svojih ostrih napadih na južne Slovanov ni Shaw nič manj obziren in prizanesljiv nego v graji Angležev ali v ironiji do svojih ožjih rojakov Ircev. Jedro igre — konflikt med prazno pozo boucharonskega Sergeja in treznim junštvom stvarnega Bluntschlija — je idejni in psihološki konflikt, ki bi se lahko enako dobro lokaliziral povsod drugod. Nekatere podrobnosti, ki so se na Slovanekem jugu mnogo grajale, so v resnici postranskega značaja.

»Velika Katarina« je že ostrejši napad na rusko preteklost, ki bi ga veliko lažje glasili za pamflet o Rusih, pa Rusi vzlic temu niso moralno linčali avtorja te aristofanske igre. Mnogo bolj nedoločna in za resno pojmovanje slovanstva brezpomembna je tretja igra »Annajanska, boljševiška carica«, ki je predvsem politična satira.

Vrhu tega srečamo v Shawovih delih še dve Poljakini: Mne Scyzymplu v romanu »Ljubene med umetniki« in artistko Lino Sczepanowsko v igri »Mesianec«. Obe razodevate tip anarhične vrste. Vse to, kar najdemo v njegovih spisih, pa ne kaže posebnega umevanja Slovanov ali simpatije slavi. A resen človek ne gre več v teater. Franz Blei sigurno pretirava. Kaj ga je napolnilo s tako bridkostjo? Ravnodušnost tolikih ljudi, ki jim je zoprna vsak vzgona kvišku. Duševna onemoglost večine ljudi, ki ji ni mar, da bi si izostrila okus, ki nima volje za pravilno presojanje, marveč voljno prenaša vsako »šmijo«, če mu le da priliko, da se malo razgibljuje smejalne mišice. Raztrganost, ki je kriva, da ne pridemo do enotnega okusa in ki nenehoma daje koncesije, molče trepeč, česar ne bi smela trpeti. Naposled se dejstvo, da se ljudje naših dni oklepajo same vnemnosti, zbog česar se kaj hitro ogrejejo za frivolnost in v svojem napacnem pojmovanju svobode preidejo v razuzdanost.

Sigurno ne nedostaja resničnih prijateljev gledališču, ki iščejo najprej in predvsem povzdige, poti iz vsakdanjosti v prazninost, od zasleplujoče bližine življenja k čistosti in jasnosti idej. Toda njih število je pičilo: med njimi ni zvez ali so ohlapne: njihov vpliv na repertoar in igro zadušijo aplavz onih, ki so tako poceni in tako hitro zadovoljni.

Ali naj se odpovemo kulturnemu gledališču? Taka resignacija bi bila istovetna s pristankom, da se odpovemo temu, na kar smo tolikanj ponosni: da smo kulturni narod.

Kaj naj storimo? Predvsem je treba, da čisto jasno in objektivno ločimo poslovno

do njih. Shaw sploh ne vidi v Slovanih enotne, specifične rase, ki bi imela neko metafizično krvno skupnost. Shawa zanimajo slovanski narodi čisto konkretno, kot narodi s svojimi slabostmi, ki so ojačena elabost človeškega rodu sploh.

Ali je imela slovanska kultura kak vpliv na Shawa? Znano je, da Shaw ne mara Dostojevskega, kar je zelo čudno, če vemo, da se ogreva za Strindberga. Ob neki priliki je naštel velike duhove, ki so vplivali nanj in sicer: Bunyan, Blake, Hogarth, Turner, Goethe, Shelley, Shopenhauer, Wagner, Ibsen, Morris, Tolstoj in Nietzsche. Med dvajsetimi geniji je šest Angležev, štirje Nemci, Norvežan in en sam Slovan. Ob neki drugi priliki je Shaw priznal tudi pomen Čehova; še nedavno je zapisal, da bi bil srečen, če bi se lahko smatral za avtorja njegovih iger.

V splošnem pa »najduhovitejši mož Evrope« ne spada med slovanske simpatizerje, čeprav mu ne bi mogli očitati, da nam je bil hote krivičen in po krivici ostrejši nasproti nam nego do lastnih rojakov.

Francoski veleromani

Roman, ki obsega več debelih zvezkov, kakor je bil n. pr. Romaine Rollanda »Jean Christophe«, ni izumrl, čeprav se mnogo govori o prevladovanju brošure, kratkega romana, novinskega listka, češ, da sodoben čitatelj ne utede čitati obširnejših knjig. Proust je zopet vzbudil zanimanje za velike, težke romane.

Roman Rogeria Martina du Gard »Les Thibault« obsega — kakor posnemamo po L. N. — že šest zvezkov, vendar delo ni končano in ni mogoče reči, s katerim zvezkom bo končano. Malo je tako velikih romanov — zlasti v francoski književnosti — romanov, ki zajeoma v svoj krog več rodov in zasledujejo sociološke fenomene od dedov k vnukom in dajejo silno dokumentirano sliko minevačočega življenja prošli in današnjih dni.

Tudi René Behaine je dosegel s svojo »Histoire d' une Société« že 6. zvezek. Tudi to delo, napol roman, napol zgodovinska in sociološka studija, še ne obeta konca.

Zanimivo bi bilo doznati, koliko čitatelev imajo taki veleromani. Ne dvomimo, da kljub nervozni površnosti in razbitemu času današnjega povprečnega čitatelja v tišini, zavarovani pred motnjami vsakdanjega življenja, čitajo neznani čitatelji mirno in pobožno te obsežne analize družbe in človeških duš.

Problemi sodobne glasbe

V založbi Athenaeum je izšel obsežen spis berlinskega profesorja Hansa Mersmannna »Moderna glasba od romantike«, ki je edinstveno delo te vrste in zasluži, da opozorimo nani naše glasbene kroge. Mersmann je poleg Bückena, Niemanna, Weismanna in Blessingera teoretični bojnik za moderno glasbo in eden največjih njenih poznavalcev. Omenjeno delo premočeno s širokega kulturnega, estetskega, primerjačnega in razvojnega stališča glasbo v zadnjih petdesetih letih in znanstveno analizira njene probleme.

Po Mersmannu karakterizira glasbo XIX. stoletja v glavnem tek romantičnih sil in stilov, njih razklad in padec. Razvojnaja linija z vsemi smericami — čeprav romantični izraz ni vezan na dobo — se začne pri poznejšem Beethovenu in gre skozi štiri generacije (Beethoven, Schubert, Weber — prva; Chopin, Schumann, Mendelssohn — druga; Wagner, Liszt, Berlioz, Smetana, Verdi, Brahms, Bruckner, Franck, Dvořák, tretja; Wolf, Musorgskij, Chabrier, Strauss, Mahler, Reger — četrta) vse do svetovne vojne. Avtor obsežno analizira in označuje formalne in kompozicijske znake romantikov. Mahler in Reger sta posredovalca med preteklostjo in sedanostjo: prvi po trdoti svojih alteriranih harmonij, premočrnosti polfonije in razširjenjem prostora vse do metafizike, drugi s preročno klasičnimi formami s bachovskim polfonizmom in z obnovitvijo glasbene zakonitosti. Ob istem času z generacijo Straussa — Mahler — Reger se uveljavlja impresionizem kot nova razvojna epoha (1890—1915). Le-ta tvori historično tri etape: mikrokosmos Debussya, tvorba njegovih privržencev C. Scotta, P. Dukasa, M. Ravela in makrokosmos Skriabina; delo poslednjega ima mističen zamah, kakor da bi za njim vstajal duh velike in zazetne Rusije. Impressionizem je zadnje zaključeno poglavje zgodovine muzike: dalje odtoč vrže živa sedanost.

Po sodbi kritike ni v vsej sodobni glasbeni literaturi tako obsežne in globoko zajete zgodovine muzike zadnjih 50 let kot je Mersmannova.

Cankarjev »Hlapec Jernej« v nemščini. Založništvo Niethammer naznanja skorajšnji nemški prevod Cankarjevega »Hlapca Jerneja« v knjigi. Prevod je oskrbel G. Jirku, ki ima za to baie avtorizacijo in je del izborna prevredel.

Flamski pesnik Karel van de Woestijne. Pri nas je to ime jedva znano. v Gentu in Belgiji pa so ga poznali vsi, od preproste kmetiča do visokosolca. Van de Woestijne je namreč bil naimarkantnejši flamski pesnik zadnjega decenija, po svo-

jem pomeđu na mož evropskega formata. Zdal je umrl v Gentu, star 51 let. Izšel je iz generacije, ki je nastopila okoli l. 1900 in je po smrti Flamca Guida Gezelleja postal vodilni barv flamскеga ljudstva. Spal je v sebi grško in francosko Solo. a medtem ko je bil njegov predhodnik Gezelle religiozno poet, ie krenil van de Woestijne na pota čutne poezije. Izdal je med drugim knjige: »Očetovala hišica. Vrt ptičev in sadežev. Zlata senca. Bog ob izeru. Marljivo je pisal tudi kritične sestavke in pesmi v prozi (Janus z dvema lice-ni. Božanske podobe. Sama sedanjost). Posebnost Woestijneve poezije je čar flamske in nizozemske pokrajine, ki diha iz vseh njegovih verzov. Ob njih se človek nehoti spomni na zlato dobo slikarstva tre krajev, ki še danes navdaia človeka s podobnimi občutki kakor naše prednike pred mnogimi stoletji.

Thomas Mann ostavi Monakovo? Thomas Mann, poleg Gerh. Hauptmanna najznanejša literatura osebnost sodobne Nemčije, namerava ostaviti Monakovo, kjer je živel zadnja desetletja. In se preseli v Nidden. Baie ie njegovo življenje v Monakovem zagrelnu ozkosrčna bavarska okolica, ki pisatelja neprestano napada. Zlasti desničarski tisk mu ne da miru in mu jemlje čas in veselje do dela. ki za ima Mann še v svojem življenjskem programu.

Pasijonske igre v Oberammergarnu se bodo vršile od 11. maja do 28. septembra 1930.

O Lukreciju, starorimskem pesniku (t. l. 55. po Kr.), ki je pisal eno najznamenitejših knjig proti praznovanju in v katerem vidi nekateri predhodnika modernega materializma, je spisal obsežno biografijo Vittorio Enzo Alfieri (izdal F. le Monnier v Firenci). »Les Nouvelles Littéraires« sodojo o tej knjigi, da je ena najboljših del te vrste. Pi-seec je posrečeno orisal Lukrecija kot osebo, o kateri se nam zdi, da ima fizionomijo današnjega človeka.

Jovan Dukić o nalogah srbohrvatskih književnikov V svojem govoru na pogrebu pisatelja Ive Vojnovića je pesnik Jovan Dukić označujoč Vojnovića kot narodnega barda, apeliral v imenu beograjskih književnikov na vse srbohrvatske književnike: »... Naj zastavijo vse svoj genij za idejo duhovnega in moralnega edinstva, za nedotakljivo čistoto naše krvi in naše skupne tradicije, za našo skupno, močno državo in skupno kulturno misijo v tem delu Evrope. In naj naši tvorci prave in svojeke naše kulture, pa naše akademije in univerze ne pozabijo svoje odgovornosti pred prihajajočimi rodovi, ki bodo sigurno šli za zgodovino, ne za intrigo.« Naposled je dejal: »... da so danes naši pisatelji in naši učitelji bolj ko kdaj poprej odgovorni pred zgodovino in pred civiliziranim svetom in da mora njihova akcija postaviti v prvo vrsto in pred vse drugo manifest za ideal rase: za skupno zgodovino in skupno državo.«

Razstava »Hagenbund« v Pragi Praško umetniško društvo »Manc« je priredilo v svojih prostorih razstavo dunajskega »Hagenbund«.

Repertoarji

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Sobota, 7. ob pol 20.: Cavalleria rusticana, Glumači. Gostuje tenorist Karavija. Operno gledališče. Lanski premijerski abonma; — ob 20.: Zupan Sildomski. Dramsko gledališče. Ljudska predstava po znanih cenah.

Nedelja, 8. ob pol 20.: Pri treh mladenkah. Opereta. Operno gledališče. Ljudska predstava po znanih cenah; — ob 20.: Krog s kredo. Dramsko gledališče. Ljudska predstava po znanih cenah.

Novosti šentjakobske knjižnice v Ljubljani

Priobčuje knjižničar Matija Rode, (Nadaljevanje.)

Bevk Fr.: Krivda. Povest. 447 f. Kukučini M.: Mišo. Povest. 447 f. »Luce«, Poljudno - znanstveni zbornik V. — Vsebina: Slovensko šolstvo v zasedenem ozemlju. 447 f. Benoit P.: Mademoiselle de la Ferté. Roman. 741 f. Benoit P.: Pour Don Carlos. Roman. 742 f. Bordeaux H.: La claire Italie. 743 f. Deltell Jos.: Sur le fleur amour. Roman. 744 f. Panait Istrati: Les chardons de Baragan. 745 f. Jean de Létras: Douze nuits d' amour et la vie d' une femme. Roman. 746 f. 747 f. Macdonald J. R.: Le socialisme et la société. 748 f. Maurois André: Ariel ou la vie de Shelley. 749 f. Montherlant H. de: Le songe. 750 f. Vautel Cl.: L' amour à la parisienne. Roman. 751 f. Vautel Cl.: Madame ne veut pas d' enfant. Roman. 752 f. Hodum Jos. - Koenigsfeld: Das Haus der Masken. Roman. 10821 n. Mikkel Fönnus: Der Troll-elch. 10822 n. Renn Ludwig: Krieg. 10823 n. Strachey Lytton: Elisabeth und Essex. Die tragische Historie. 10824 n. Bloch J. - R.: Kurdische Nacht. 10827 n. Larreta E.: Versuchungen des Don Ramiro. 10828 n. Böhlau H.: Im Garten der Frau Maria Strom. Roman. 10829 n. Böhlau H.: Der Rangierbahnhof. Roman. 10830 n. Deleda Gr. Das Geheimnis — Roman. 10831 n. Krasnov P. N.: Der Weisse Kittel. Vom roten Stern zum Doppeladler. Ein Roman der Gegenwart. 10832 n. London Jack: Nur Fleisch. 10833 n. Filchner W.: Om mani padme hum. Meine China- und Tibetexpedition 1925/28. 10834 n. Skowronnek R.: Der Bauer ohne Gott. Roman. 10835 n. Bridges W.: Isabel und Mollie. — Roman. 10836 n. Cheng Tchenz: Meine Mutter. 10837 n. Hoehstetter S.: Der Opferfrank. Ein Roman aus der franz. Revolution. 10838 n. Auerheimer R.: Das Kapital. — Roman. 10839 n. Šentjakobska knjižnica v Ljubljani, Stari trg 11, izposoja vsak delavnik od 4. popoldne do 8. zvečer slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, poljske, nemške, francoske, italijanske, angleške in esperantske knjige ter modne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Na razpolago tiskani imeniki knjig po 10 in 12 Din.

Poslovno ali kulturno gledališče?

Nekaj misli iz razprave Walterja Rinneja — na splošno tudi za naše razmere.

»Gledališče je kralj, ki je svet kakor cerkev.« Tako je dejal Flaubert in mu s temi besedami postavil krasen cilj. Teater bodi svetišče, prostor, kjer se opravlja kult, kakor je bil pri starih Grkih, ki so se v njem zbirali k najvišji manifestaciji svoje duhovne celote.

Bodi svetišče, kot je bil za časa srednjeveških misterijev, ko je bilo igranje izraz globoke hrepnenja po čudežu, kult, kot je bilo vzpiranje baročnih pesnitev, tega nežnega cvetja kultivirane vere v čudeže.

Posvečeno mesto, kjer se ne zbira samo izvoljena, privilegirana plast ljudstva, marveč ljudje iz vseh slojev in stanov, da združeni doživljajo umetniški svet, ki jih dviga, obvladuje in požlahtnjuje.

Ali pa je taka zahteva izvedljiva v naših dneh?

Kje so pesniki, ki bi umeli zajeti in dramatsko izoblikovati nezasičeno dinamiko našega časa. Prirodo in duha, resničnost in simboliko, snov in ekstazo zlitii v enoto, ki bi bila v skladu z našo duševno in du-

Tehnični del rubrike ureja avtomobilni oddelček Vacuum Oil Company D. D.

Ford organizira

Preden je Ford prinesel svoj novi model na trg, so njegove tovarne dolge mesece počivale. Le njegove konstrukcijske pisarne so z mrzlično hitrostjo sestavljale ne le načrte za novi avtomobil v vseh posameznostih, ampak tudi načrte o novem načinu proizvodnje. Ta posledek je koristil sicer Fordovemu proizvajalcu, njegova prodajna organizacija pa je trpela ogromno škodo. Ta škoda je bila tem večja, ker je najhujši konkurent Forda, General Motors, izkoristil zastoj in organiziral z velikimi žrtvami kapitala obsežno prodajno organizacijo. Danes je boj med Fordom in General Motorsom tako odprt in oster, kakor je bil malokdaj kak boj med velikimi konkurenti.

Zedinjene države so poplavljeni z avtomobili in trg je precej zasičen. Zato je popolnoma razumljivo, da se je zanimanje Forda osredotočilo predvsem na one kraje, ki imajo največjo gospodarsko intenzivnost in gostoto prebivalstva.

To je bil edini vzrok, da je Ford ustanovil lastno delniško družbo na Anglijskem, fundirano s 7 milijoni funtov sterlingov, ki bo pomenila za Evropo, kot pomeni delniška organizacija za Ameriko. Od razpisane delniške kapitala bo 40 odstotkov na razpolago evropskim interesom, seveda ne brez vzroka. S tem se hoče popularizirati Fordova metoda produkcije in prodaje. Iz prospekta nove delniške družbe je videti, da bo ta prevzela devet Fordovih tovarnov v Evropi in razen tega financirala veliko tovarno pri Manchesteru in montažne delavnice v Corku in Irskem. V glavnem bo ta organizacija vodila sledeče Fordove tovarne: v Berlinu, Manchesteru, Dagenhamu (Anglija), Corku (Irsko), Parizu, Antverpnu, Kopenhagenu, Barceloni, Trstu, Stockholmu, Rotterdamu, Helsinkiju, Carigradu. Seveda je tem tovarnam dodeljena tudi dalekosežna prodajna organizacija, ki bo razen cele Evrope obsegala tudi francoske kolonije v Severni Afriki, Orient in nekatera tržišča v Vzhodni Afriki.

Iz tega je videti, da je organizacijska mreža, dasi centralizirana, vendar tako, da izkoristi vse ugodnosti prevoza in dopušča, da se posamezna tržišča neposredno obdelujejo. Ta smotnost je dokaz, da so voditelji Fordovih podjetij videli, da tržišča lahko sprejmejo še mnogo novih proizvodov. Čeprav bi se na nekaterih tržiščih pojavil majhen zastoj, bodo druge tovarne to nadoknadile. Vsaka evropska tovarna je, kakor smo že omenili, v tej organizaciji popolnoma samostojna enota ter nima nikake skupnosti z ostalimi tovarnami, ampak je edino vrhovno vodstvo skupno in koncentrirano v Londonu. Zaenkrat ima Ford namenja producirati v svojih evropskih tovarnah sestavne dele, ampak jih samo montirati; namerava pa se spraviti tudi na to, kako da bi se v par letih sestavni deli dobavljali raznim tovarnam iz Anglije in ne več iz Amerike. Prav tako bo s karoserijami in pritiskalnimi, istočasno preiskuje, kako bi se dal nabavljati material za vse evropske tovarne skupaj v Evropi, kar bi seveda bistveno vplivalo na ceno samega avtomobila. Ta taktika ni nova. General Motors Corporation prav tako nadaljuje v prejšnjih Opolnih tovarnah samostojno fabricacijo iz nemškega materiala na eni strani, a na drugi strani uvaža montažne dele, ki jih v Nemčiji samo montira. Sklenjen je torej kompromis med montažo in fabricacijo v istem kraju ter je na ta način zavarovan interes ameriških tovarnov in montažnih delavnic v Evropi.

Zdi se da je v tem oziru dana možnost evropski industriji postranski delov, da se s prilagoditvijo ameriškim zahtevam in evropskemu okusu znatno poveča.

Vodstvo in osebje evropskih tovarnov bo sestavljeno iz domačinov in le ravnatelji bodo Američani, ki pa bodo morali dobro poznati jezik dotične države. Kar se tiče prodajne organizacije, bo delala vsaka posamezna tovarna samostojno. Centrala bo samo dajala smernice, potrjevala nastavljanje uradnikov in določala način in vrsto skupne propagande. Nova Fordova politika pa je ta, da bodo odslej smeli nekateri trgovci prodajati poleg Fordovih avtomobilov tudi druge proizvode, kar je bilo do sedaj popolnoma izključeno. Trgovci bo razdelil Ford v štiri kategorije: I. kategorija, glavni trgovci, bodo smeli prodajati v precej obsežnem rajonu in bodo imeli pod seboj »podtrgovce« in trgovce na drobno, kot drugo in tretjo kategorijo, ki bo delovala v rajonu glavnega trgovca.

Te tri kategorije se bodo morale obvezati prodati gotovo množino Fordovih avtomobilov. Njih zaslužek se bo povečal še s posebnim rabatom, ki se bo izplačal po prodaji gotove količine. Največji popust se bo podelil onemu trgovcu, ki bo prodal pet sto avtomobilov bodisi privatnikom bodisi podtrgovcem, ki bodo delali pod njegovim vodstvom. Četrta kategorija trgovcev pa ne bo treba zaključiti gotovega števila avtomobilov, vezana pa je prodajati po cenah, ki so določene vnaprej.

Kupčije, ki bodo sklenjene na obroke, bo financirala lastna kreditna družba v Manchesteru. Pogoji za nakup avtomobilov na tej podlagi bodo sledeči: 25 % bo treba vložiti pri prevzemu osebnega ali tovarnega avtomobila, ostanek pa plačati v dvanajst enakih obrokih. Slično bo tudi pri prodajanju Fordovih traktorjev. Razlika je samo v tem, da se bodo obroki za traktorje plačevali vsakega četrta leta.

Ta organizacija je v vseh detajlih že izdelana in se bo v najkrajšem času oživela. Seveda, tudi konkurenca ne spi. Vprašanje je le, ali se bo boj poostрил do končne zmage enega, ali pa pomeni to začetek končne fuzije oziroma sodelovanja obeh koncernov.

André Citroën - evropski Ford

Francoski avtomobilizem je ocenil za časa vojne maršal Petain ko se je izrazil, da bi brez voje sacree (tako je nazval avtomobilski promet) bi Verdun sigurno pal. Se bolje pa je ocenil to panogo prometnega sredstva general Ludendorff ko je napisal v svojih memoarih, da pomem zmagava Francije nad Nemčijo zmagava francoskega avtomobila nad nemško železnico.

Predstavnik današnje avtomobilске industrije v Franciji je tvrdka Citroën v Parizu. Razpolaga z akcijskim kapitalom 400.000.000 Frs. Glavni činitelji podjetja André Citroën je pokazal svoje zmožnosti že pred vojno in v vojni. Pred vojno je izdeloval zobata kolesa, patent katerega ima sedaj tvrdka Škoda, ter se je mudil tudi nekaj časa v Ameriki, kjer je reorganiziral firmo Mors in podesetoril njeno produkcijo. Za časa vojne se je kot artilerijski poročnik pokazal organizatorja za izdelavo municije, posebno granat v drž. arsenalu v Roanne, kjer je proizvajal dnevno do 55.000 granat. Pozneje mu je bila poverjena reorganizacija preskrbovanja z živili — pekarnarstva dobava premoza in ite.

Po vojni se je vrzel na serijsko izdelovanje avtomobilov. Danes zavzema njegove tovarne v Parizu 77 ha sveta, izdelujejo 500 avtomobilov dnevno, dajejo zaslužka 60.000 ljudem Glasom zadnje statistike pride v Franciji na 36 ljudi eno avto. 45% francoskega izvoza avtomobilov tvori Citroënova avtla, ki so ideal avtomobilске tehnike, kar se tiče elegancije, komoditete, ekonomičnosti in posebno cene. Da pri tako ogromni produkciji zasluži tudi druge industrije (kovinska, tovarne za gumi, bencin — olje) in istotako zavarovalnice ni treba posebno omenjati.

K razmahu tvrdke Citroën je pripomogla seveda mnogo reklama. Že od l. 1921 pokazujejo vse cestne tablice v Franciji smer z znano Citroënovo značko. L. 1922 je vsak večer razsvetljeno letalo pisalo na nebu ime Citroën. V l. 1923 je prevozil avto Citroën Sahara. Od leta 1925 služi tvrdki Citroën za reklamo Eifflov stolp. Alegorična svetlobna izra predstavlja napravo švigaloče plamene, v par trenutkih na to oblike cel stolp požar, ki sigurno zbudi pozornost publike in otem se izluči iz dima in plamenov ime Citroën, katerega vsaka črka je 30 m visoka. K tej reklamni politiki tvrdke je še pristaviti, da so vrata Citroënova tovarna vsakomur na stežaj odprta in da za skoro ni obiskovalca Pariza, ki bi zamudil ogledati si to moderno industrijo.

Izlet Avtokluba SHS v Šumadijo. V dnev 6.—8. septembra prireja centrala Avtokluba SHS skupen izlet jugoslovenskih avtomobilistov v Šumadijo. Izhodna točka je Beograd, odkoder so krenili avtomobilisti: 6. tn. čez Avalo — Mladenovac v Topolo ter od tam čez Kragujevac in Kraljevo v Vrnjačko banjo kjer je prva prenočišče. V soboto 7. tn. se vozijo izletniki zobeč Kraljevo in Kragujevac v Račo, od tam v Palanko in se vračajo preko Smedereva v Beograd. V nedeljo odidejo na Avalo, popoldan na prisostvujejo v Be-

gradu jesenskim koniskim dirkam. V ponedeljek jutraj se avtomobilisti iz prekosavskih krajev vrnejo domov. Šumadijskega izleta se udeležuje tudi precejšnje število slovenskih avtomobilistov. Članov ljubljanske in mariborske sekcije Avtokluba. Slovenski izletniki so se oddelali v sredo popoldne čez Ptui — Varaždin — Osijek v Zemun (600 km), kamor so dospeli v četrtek zvečer. Vračajo se v torek v Ljubljano odn. Maribor.

Poset tujih avtomobilistov. V letošnjem letu je poset naših krajev po tujih avtomobilistih izredno živahen. Kakor poroča »Avto« se v tajništvo ljubljanske sekcije Avtokluba zvešči dnevno najmanj na eden tujec-avtomobilist, so na dnevi, ko jih pride kar po več hkratu. Največkrat žele imeti poljska glade cest v Dalmacijo, posebno Nemci in Avstrijci. Pridejo pa tudi Amerikanci iz Sev. Amerike, Mexike, pa tudi iz Južne Amerike največ iz Argentine, Imeli smo že urukavške avtomobiliste in enega iz Čile. Iz Evrone je največ Nemcev in Avstrijcev, nadalje Švicarjev, Francozov, Angležev itd. Tu pa tam se zgleda kak Nanec Vsem izredno užaja Slovenija predvsem Bled. Seveda je slišati narskatero pikro na račun naših cest. So pa nekateri med njimi, ki so s cestami v Sloveniji dokaj zadovoljni in pripovedujejo o še slabših cestah v drugih državah. Skoro bi jim težko verjeli.

Avtomobilizem Avstrije. V l. 1924 je bilo v Avstriji registriranih 25.287 motornih vozil. Od tega števila je odpadlo na Dunaj 11.674. Dne 1. julija t. l. pa je bilo samo na Dunaju v prometu 20.626 motornih vozil, a v provinci jih je bilo 49.257. Od tega števila odpade na osebne avtomobile 13.635, na tovarne avtomobile 8.535 in na motorna kolesa 27.087.

Nove avtomobilске gume. Kakor poroča iz Amerike, se je posrečilo tovarni Karg izdelati avtomobilске gume, skozi katere ne more prodrati žebelj. Te gume so samo malo težje od navadne pnevmatike in mnogo bolj trajne. Za sedaj izdeluje imenovana tovarna dnevno do 4.000 komadov.

Policijski avtomobil z radlom. V centru ameriške avtomobilске industrije, Detroitu, ima policija devet avtomobilov, ki so noč in dan v obratu in krožijo po detroitskih cestah. Ti avtomobili imajo sprejemno radio-pojstvo ki se je izkazala kot zelo dober pripomoček policijske službe.

Od 100 kazenskih mandatov, ki so jih prejeli angleški avtomobilisti, je bilo 24,3 odstotka zaradi nevarne in neoprezne vožnje, 23,8 % zaradi prehitre vožnje, 14,6 % zaradi pokvarjenih svetilk, 16,4 % zaradi neposlušnosti napram prometnim redarjem itd.

Zapomni si, da kupiš lahko najceneje gramofon n razne plošče samo pri tvrdki

„Tehnik“

J. Banjai,

Ljubljana, Pražakova ul. 19
V palači „Ljubljanski dvor“

Zahvala.

Najpriljubnejše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom za vse izraze sožalja ob težki in nenadomestljivi izgubi našega sina, brata, ženina itd., gospoda

Henrika Mencej

uradnika drž. žel.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči vsem predstojnikom in tovarišem postaj Maribor in St. III, oddelku finančne kontrole St. III, pevcem društev »Drava« in »Krilato kolo«, železničarjem, darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, kakor tudi vsem ostalim, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Maribor, dne 6. septembra 1929.

ŽALUJOČI OSTALI.

Dopisi

TRZIN. V nedeljo 1. t. m. je počastil trzinski kor naš rojak g. Leopold Kovač, tenorist ljubljanske opere. Zapel je lep solospjev »Pri Mariji«, s katerim je zadivil vse prisotne. Upamo, da bomo kmalu zopet imeli priliko slišati našega popularnega rojaka.

VRANSKO. Novoustavljenei tamburaški zbor na Vrskem priredi danes v soboto ob 20. in v nedeljo 8. t. m. ob 15. v hotelu »Slovan« narodno igro »Domen« s petjem v petih dejanjih. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novih tamburic ter drugih potrebščin, prosimo za obilno udeležbo.

Sokol

Župni zlet Celjske sokolske župe se vrši v nedeljo dne 15. septembra v Trbovljah in je zanj dovoljena za vsa društva celjske sokolske župe polovična vojnja glasnost odloka Generalne direkcije drž. železnice št. 39.673-29 od 21. maja t. l. Javni nastop bo obsegal poleg predpisanih prostih vaj vseh oddelkov tudi vežbanje na gredah, nastop vzornih vrst in posebno točko »Jadransko morje«. Dan pred zletom se vrši v Trbovljah v Sokolskem domu župna odbora seja.

Tekme v Celjski sokolski župi bodo 13. oktobra t. l. v Celju in sicer ob 8. dopoldne.

Iz češkoslovaškega časopisa posnemamo, da je bil izdelan od Jugoslovenskega sokolskega saveza popoln osnutek zakona za ureditev telesne vzgoje v šolah, vojski in državi sploh. Nadalje se je stavilo predlog, da se osnuj pri eni izmed naših univerz tečaj za telovadne učitelje, ki naj bi trajali tri leta. Po šolah bi se poučevalo telovadbo vsaj tri ure tedensko in sicer po Tyusevem sistemu glede popolnosti, od običajnih gimnastičnih sistemov.

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani, 6. septembra 1929.

Višina barometra 308,8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaž.	Smer vetra	Oblačn.	Padavine
Opazovanja					in brzina v m. in sek.	0—10	Vrsta v mm do 7. ure
Ljubljana		764,0	15	80	E 2		
Maribor		762,6	19	70	W 2	1	
Zagreb		763,1	20	70	W 2		
Beograd	8.	762,5	25	70	mirno		
Sarajevo		764,0	14	90	mirno	10	
Dubrovnik							
Skopje	7	762,9	20	60	N 1	7	
Split		762,1	22	60	NNE 2		

Najvišja temperatura danes v Ljubljani: 27,6 C, najnižja 13,7 C. Sonce vzhaja ob 5,28, zahaja ob 18,28, luna vzhaja ob 9,58, zahaja ob 20,16. Dunaj: ka vremenska napoved za soboto: V južnih Alpah poslabšanje vremena z nevihtami in ohlajenjem.

Oglejte si krasne izdelke pohištva na velesejmu v paviljonu E št. 95—99 domače tordke

Ivan Novak, Vijmarje St. Vid nad Ljubljano.

Oglejte si, krasno razstavo pohištva

na v l-sejmu paviljon E št. 88 tordke

Jakob Skrbine, pohištveno mizarstvo

Vi marje 39, pošta St. Vid nad Ljubljano

! HOTEL ! TIVOLI !

Izvrstna kuhinja. Vedno gorka in mrzla jedla. Izbrana štajerska vina. Sobe za tuje vedno na razpolago.

Se priporoča

Vekoslav Dolničar, Ljubljana.

Radivoj Peterlin-Petrška: Zmeda

Višji revident Gregor Anžič je ljubil svojo mlado ženo nad vse na svetu. Lepa Mira ni ljubila svojega petnajst let starejšega moža z enako mladeniško ljubeznijo, vendar ga je že zaradi njegovega dobrega srca iskreno čislala in ni bilo slučajja, ki bi bil skali to tiho, zadovoljno družinsko življenje. Anžič si je bil z dolgoletnim treznim fantovstvom in vestno službo marsikaj prihranil, da bi svoja stara leta lahko v miru preživel; letos je pa vzel od te zaloge precejšen del, se na t'hem odpeljal na Bled ter najel za svojo ljubo soprogo prijazno sobico s krasnim razgledom na jezero, otok, Suvorov itd.

Lepa Mira je dolgo gledala skozi okno na jezero, bila je vsa zavzeta, nato se je na vsa srečna naslonila možu na ramo, mu pogledala globoko v oči ter dejala:

»Moj dragi Gregor, s čem naj ti pa vse to poplačam?«

On pa ji je odvrnil:

»Le srečna bodi pa zdrava ostani; dobro se zabavaj! Jaz moram takoj zadržati v Ljubljano na službo.«

In Mira je bila res srečna, zabavala se je in tudi zrak ji je bil dober del, zakaj čvela je kakor gavrtoža in kadarkoli

jo je mož obiskal, vselej jo je našel lepo in bolj razcveteno. Dobro mu je delo. »Tako je prav,« jo je bodril, »le zabavaj se!«

Zgodilo se je pa večkrat, da je ni dobil doma; vedel je za ključ, pa je stopil v sobo in čakal nanjo. In ko jo je šilal, da prihaja po stopnicah, se je skril za vrata ter jo ustrašil. »Ah, ti porednaš!« je vzkriknila, »kako si me prestrašil!« — in ga udarila po rami. Res, dobro se jima je godilo.

Nekega dne se pripelje z dopoldanskim vlakom. Nje ni doma. Na mizici pred vrati leži pismo. Ker je na hodniku temno, odpre sobo in stopi k oknu. Naslov je: »Velečeni gospodični Miri Anžičevi, Bled, ulica, hišna številka ta in ta.«

»Glej jo, glej, neumnico: za dekleta se izdaja!« si misli in se nasmehlja. Tedačji pa, kakor da ga je zloje obšel, ves pobledi, plane k mizi, vzame nož in odpre pismo. Roke se mu tresejo, ko čita: »Moj dragi srček, preljuba moja Mirica! Da ne bi pozabila, Te v naglici še enkrat opozorim na najin današnji sestanek ob šestih zvečer na oni samotni klopi ob jezeru pod gradom. Se bova malo zabavala. Po-ljubila Te Tvoj Mirko Kljun.«

Višji revident Gregor Anžič je ves nesrečen. V svoji nesreči ne ve, kaj

naj stori. Hodi po sobi, sede, stopi k oknu, sede in zopet hodi. Ob štirih pride Mira domov. Čudeč se, da je ne čaka za vrati kakor po navadi, mu gre k oknu naproti, ko ga pa pogleda v obraz, se ga kar ustraši, tako se je izpremenil. »Za Boga, kaj ti pa je?« Menda se ti vendar ni v uradu kaj pripetilo?« — »O, nič mi ni, prav čisto nič... Kaj pa ti? Ali se dobro zabavaš na Bledu?« — »Hvala, prav prijetno mi teko dnevi; vse polno znancev že imam... Zakaj me pa sprašuješ?« — »Kar tako... Zda pa moram iti.« — »Ostani še vendar, kam se ti tako muč?« Saj vlak odhaja šele malo pred pol sedmo uro.« — »Imam nujen opravke!« —... In gre.

Mira gleda za njim in misli: »Pa se mu vendar ni zmešalo? Kaj, če si hoče kaj narediti?« — Hitro pograbila ogrinjalo in zbeži za njim. Onkraj cerkve ga zapazi, kako hiti po poti pod gradom, se ozira sem ter tja, kakor bi koga iskal, zagleda mladega gospoda, sedečega na samotni klopi, stopi k njemu in ga nekaj vpraša. Vpraša ga pa: »Gospod, ali ste vi Mirko Kljun?« — »Da, tako se pišem.« — Višji revident potegne iz žepa pismo in mu ga pokaže: »Vli je to vaša pisava?« Mladi gospod se zaženi, ko vidi pismo v nepravih rokah, vendar pogumno pritrdi:

»Da, to sem jaz pisal! Kaj prav za prav hočete od mene, gospod?« — »Vprašam vas: Kdo vam je dal pravico, laziti za omoženimi ženskami, ali nimate drugih dovolj?« — »Ne razumem vas, gospod.« — »Ali ne veste, da je oseba, ki ji pišarite, moja žena?« — »Prvič slišim, gospod, da je gospodična Mira Anžičeva vaša gospa soproga. Ha, ha, ha!« — »Kaj se rezgote? Ona je moja zakonita žena in se je prej pisala Micka Ogernel — da veste!«

Ves rdeč od jeze gospod višji revident zakolne in pljune na stran, pri tem pa zagleda svojo ženo, kako v strahu kuka izza grma. »Le pogledajte jo — tamle za grmom vas čaka!«

Mirko Kljun se ozre in ves presenečen vzkligne: »Saj to pa ni moja Mira! To gospo jaz vidim res v svojem življenju prvič.«

»Mira, pojdi sem! Ali poznaš tega gospoda?«

Gospa Mira pride in začudeno ogleduje neznanca...

»Povej mi odkrito: koliko časa se že shajata?«

»Kaj, ali on to trdi? Tega gospoda niti ne poznam!«

Gospod višji revident ne ve, pri čem je; ali sanja, ali se mu je v resnici zmešalo? Onadva ravno tako ne veta. Ti-stimah pa zagleda Mirko Kljun na cesti

Ogromen porast izkazuje češkoslovaško Sokolstvo glede telovadnic in letnih telovadišč. Medtem, ko je bilo pred vojno skupno samo 142 sokolskih domov in le 5 letnih telovadišč, je število Sokolskih domov prekorajilo že 727, telovadišč pa je v sokolski posesti nič manj kakor 2271 že koncem leta 1927 in še vedno čitamo po listih o otvoritvah novih telovadnic in vežbališč. In sokolski organizaciji hite mnogi prokovi smrt. Kar naj!

ŠOLSTVO

Na meščanski šoli v Ribnici bo začetek šolskega leta v ponedeljek 16. t. m. s v. mašo. V torek 17. t. m. redni pouk. Zamudniki, ki se niso še javili, naj to store v četrtek 12. t. m. dopoldne v ravnateljevi pisarni. Sprejemamo še vedno tudi novince (novinke) v I. razred.

Terezija Sitar roj. Strle

Pogreb bo v nedeljo 8. t. m. ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice Hiračnice Sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bode brala v cerkvi Sv. Petra.

Ljubljana, 6. septembra 1929.

Ciril Sitar

in ostalo sorodstvo.

11083

Zobni atelje Bevc Joško

v Ljubljani. Gosposvetska cesta št. 41 sprejema od pol 9. do pol 13. in od 14. do pol 18. ure. — Na željo se sprejme tudi izven navedenih ur.

Iz življenja in sveta

Šahovski spopad Aljehin-Bogoljubov

Bogoljubova rokavica Aljehinu. — Kvaliteta obeh mojstrov. — Kateremu bo milejša usoda? — Način igranja. — Turnir med štirimi mesti.

Aljehin

S svojo skoraj nepričakovano zmago nad Capablanco ob koncu predlanskega leta je postal Aljehin svetovni mojster v šahovskem področju. Toda svet mu resnično ne daje, da bi se spočil na svojih lovorikah. Že v poletju lanskega leta sta ga pozvala dva druga mojstra, isti Capablanca in njegov rojak Bogoljubov na boj. Svet se zanima gotovo bolj za revanšni turnir z bivšim svetovnim prvkom, ker pa je bil Bogoljubov s pozivom na boj nekoliko hitrejši, se bo moral zadovoljiti najprej z njim.

Ni dvoma, da spada Bogoljubov med maloštevilne mojstre šahovske igre, ki si lahko lastijo pravico do špekuliranja na naslov svetovnega prvaka. Če drugo ne, ga upravičujejo k temu njegovi sijajni turnirski uspehi.

I. 1925 v Moskvi in lanskega leta v Kissingenu, ko si je dvakrat priboril prvo mesto pred samim Capablanco. Sicer pa je res, da se ni Aljehin udeležil nobenega izmed teh dveh turnirjev. In druga resnica je, da se je na minulem turnirju v Karlovi Vah plasil precej slab — na 8. mesto. Tudi je še vprašanje, ali je Bogoljubov pripravljen igrati za dolge spopade s posameznim nasprotnikom, kajti eno je igrati na turnirjih s kopico nasprotnikov, drugo pa z enim samim. Bilo je že mnogo odličnih igralcev, ki so pokazali, da niso kos obema vrstama igranja. Zdi se pa, da spada Bogoljubov mednje. Tako mu prerokuje malo sreče.

Vendar pa so takšna prerokovanja seveda le malo utemeljena. Presenečenja niso nikoli izključena, kar se je izkazalo v šahovskem področju že mnogo.

krat. Spomnimo se samo na čas pred spopadom med Aljehinom in Capablanco, ko je stavilo na prvega komaj 10 odst. ljubiteljev šahovske igre, na drugega pa vse ostalo.

Kar se tiče pogojev za prvenstveni turnir med Aljehinom in Bogoljubovom, so naslednji: Odigrala bosta do 30 partij in sicer bi končala že pred 30. partijo, če bi si eden med njima že prej priboril 15 in pol točk in med temi 6 dobljenih partij. Če bi stal Aljehin pri 30. partiji bolje, bo zmagoval; če bi pa stal bolje Bogoljubov, ne da bi imel 6 dobljenih partij, tedaj se bo turnir nadaljeval, dokler si ne pribori teh šest partij ali pa ga Aljehin prehit.

Zanimivo je, da se bo turnir odigral v Wiesbadnu, Heidelbergu, Berlinu in na Nizozemskem.

in sicer povsod po nekoliko partij v času od 6. — 23. t. m.

učinkujejo plavalaske na mlade ljudi v resnici močnejše nego brinetke. Pa je dal zavrteti s kinematografskim aparatom isto ljubezensko sceno, enkrat s plavalasko, enkrat z rjavolasko. Rezultat je bil frapanten: otupil je mladim moškim žilo in je seznel, da jim ob plavalaski hitreje bije. Nezmotljiva ljubezensko-emocijska fiziologija. Sicer pa je tudi naš dr. Free dognal glede plavalask in rjavolask zanimivo podrobnost. Na plavalaske učinkuje ljubezen relativno silneje, z drugimi besedami: termometer registrira ob njihovih licih večje toplotne razlike nego pri rjavolaskah. Seveda pa je treba vedeti, da so jim lica v normalnem stanju bledejša oz. hladnejša nego rjavolaskam, tako da pridemo v končnem efektu na isto. Vprašanja: takšne s plavimi lasmi ali takšne s kostanjevimi tudi Freejeva metoda ne rešuje in je slej kakor prej prepuščeno osebnim okusom, ki ne poznamo zanje še nobenih merilnih aparatov in metod.

Ločitev od mrtve žene

Budimpeštanski listi beležijo nenavadno vest o nekem domačem trgovcu, ki hoče za vsako ceno doseči ločitev od svoje žene. Čeprav je ta že mrtva. Pravno ozadje tožbe je zelo zanimivo. Žena trgovca je umrla pred nekaj leti. Šele po njeni smrti je mož doznal, da ga je »varala«. In ker se ni mogel pomiriti z mislijo, da stoji na nagrobnem kamnu njegovo ime, je vložil tožbo in zahteva, da se njegov zakon razvede po ženi smrti.

Trgovca je vzel zakonsko tovarišico žensko v vdovskem stanju. Bila je stara nad 50 let in ko je čitala v listih o uspehih pomlajevalne metode profesorja Veronova, se je odločila za operacijo. Ker je bila zelo bogata, si je lahko privoščila ta luksuz. Operacija je uspela in žena ni kazala več nego 34 let. Ko je tako pomladila svoje telo, je izpremenila tudi leta v svojih dokumentih. Inserirala je v listih, da išče primernega moža. Ženin se je kmalu javil, in ker ni manjkalo denarja, je bil zakon kmalu sklenjen. Toda po poroki je začela žena naglo hirati. Izgledala je kmalu kakor bi ji bilo najmanj 60 let. Najbrže je operacija izzvala komplikacije v njenem organizmu. Postarala se je in oslabela, da je morala ležati v posteljo, kjer je izdihnila.

Mož se je po ženi smrti na moč trudil, da bi dognal vzrok staranja in smrti. Korespondenca in zapiski pokojne so ga podučili v vsem. Zelo se je razljudil, da ga je žena tako kruto »varala« in je sklenil, da se nad njo maščuje s tem, da izklee iz spomenika na njenem grobu svoje ime.

Bodisi kakorkoli, eno je gotovo — pravda bo zelo zanimiva. Pravno pa je zadeva nejasna vsled tega, ker doslej še ni bilo slučajev, da bi tožitelj zahteval obsodbo mrliča. A tudi če bi sodišče pristalo na to, da sodi dejanja pokojnega, ostane odprto vprašanje,

če je čin trgovčeve soproge takšen, da nudi dovolj razlogov za ločitev zakona. Sodni anali ne poznajo podobne tožbe, zato vlada za ta proces v Budimpešti posebno med juristi veliko zanimanje.

Najlepše japonsko dekle

Je odpotovala iz domovine v Kalifornijo, da se tam udeleži letopisnih tekem po zapadnoevropskem vzorcu.

Sveta gora Atos izumira

Atenski dnevniki beležijo zanimivo dejstvo, da se prebivalci svete gore Atos naglo krčijo in da bo ondotni samostan kmalu čisto zapuščen. Stari menihi umirajo nočev pa je vedno manj. Dva samostana, ki štejeta po tisoč celic, dajeta danes zavetje jedva 100 menihom. Prejnjše čase so bile vse celice polne. Zato skrbi problem Atosa tudi grško vlado, ki je jela razmišljati, kako bi prišla tej reči v okom. Ker je Atos zelo bogata meniška naselbina, je njeno vprašanje hkrati finančni problem, ki ga proučuje grška vlada z vso natančnostjo in opreznostjo.

En otrok in sedem babic

V Mailliju, departement Marne na Francoskem, živi gospa Chandelotova, ki je nedavno povila dete. To samo na sebi bi bila zelo vsakdanja stvar, ki postane neobičajna šele če povemo, da ima novorojenec sedem babic. Dete ima namreč med svojimi predniki dve babici, štiri prababice in eno praprababico. In vseh sedem babic živi in vse so čile in zdrave in se veselijo svojega najmlajšega potomca.

Miss Cowyt — moški

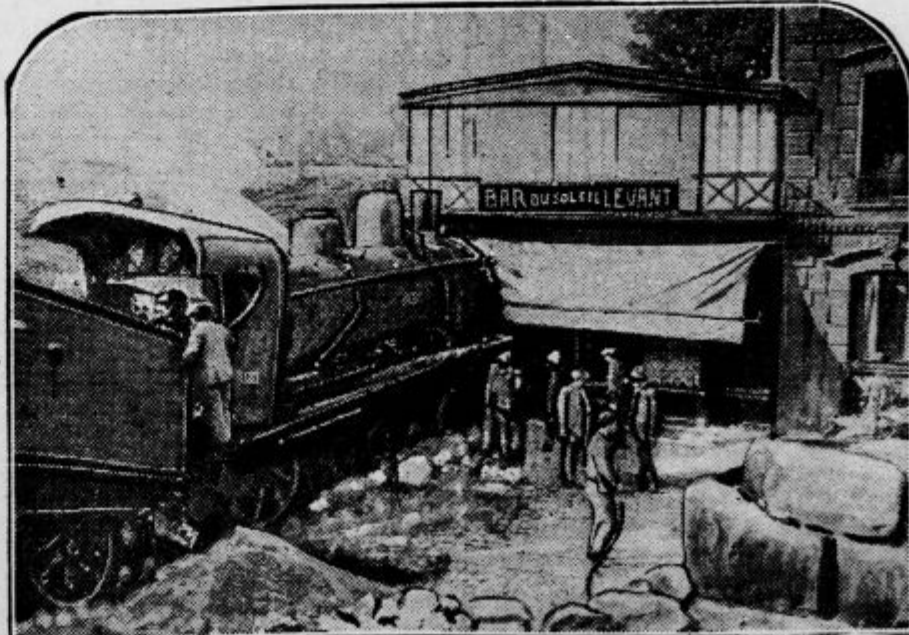
Belgijski Cowit ni hotel zaostati za mesti, ki izbirajo lepote in jih kronajo za kraljice lepote. Meščani so sklenili prirediti veliko lepoto tekmo in proglasiti za krasotico tisto žensko, ki dobi največ glasov.

Vršile so se dvojne volitve, širše in ožje, da ne bo zavidanja in očitkov. In na koncu je bila izbrana za lepoto postavljena s plavalaske glavico in nasmejanimi očmi. Ploskanje brez konca in kraja. Miss Cowyt je morala otvoriti ples, ki je bil prirejen na čast najlepši ženski. Kavalirji so jo obletavali vso noč do rane zore. A ko je posijalo solnce na trudne plesalce, je naznaila miss Cowyt največjo atrakcijo prireditve. Stopila je na mizo in ob strmenju prisotnih gostov potegnila z glave lasuljo, ki je pokazala moško glavo.

Nameravate potovati?

Svetujemo Vam, da si nabavite najmodernejšo oblačilo za potovanje: TRENCHCOAT. Nudimo Vam veliko izbiro po prav solidnih cenah. Tudi dežni plašč si morete pri nas prav ugodno kupiti.

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Napačno postavljena kretnica — lokomotiva na cesti

V Caenu na Francoskem je zaradi napačno postavljene kretnice škodila lokomotiva tovarnega vlaka s tračnic pred kolodvorom na cesti in se zaradi vročote tamkaj odprte okrepčevalnice,

Seveda so plesalci jezni navalili na sleparja in mu strgali obleko z života. Se-le sedaj, ko je stal fant pred njimi v vsej moški popolnosti, so videli, da so bili strahovito potegnjeni in so se od sramu pobiti razbežali na vse strani, skrivajoč nesmrtno blamažo pred drugimi in seboj.

Nov naskok na Himalajo

»Times« prinaša iz Kalkute prvo vest o naporih nemške himalajske ekspedicije, ki je sklenila v naskoku osvojiti najvišje vršace na svetu. Med 10. in 20. avgustom sta dve skupini turistov, ki šotorita pod ledenikom Zesmutom, skušali splezati na vrh Kančing. Prva skupina, obstoječa iz treh mož, se je povzpela 5700 m visoko na sedlo Simvu. Tam pa so postala tla zaradi neprestanih plazov tako opolzka, da so se morali vrniti nazaj k izhodišču. Druga skupina je dosegla višjo točko kot prva, namreč 6000 m nad morjem. Tam je zadel na neko ledeno skalo in se je moral vrniti, ker nosači s tovari niso mogli dalje. Ekspedicija pa kljub temu ni omagala in bo naskakovala goro še dalje v dobri veri, da bo le kdo prišel na vrh, ali pa si bodo vsi razbili glave.

24 ur na vrvi nad prepadom

Prav slab doživljaj sta imela te dni dva planinca, ki sta splezala na visoko pečino nad dolino Rodana. Bila sta privezana skupaj, pa je enemu spondrsnilo in je v padcu potegnil tovariša za seboj. Z neverjetno muko se je temu posrečilo, da se je ujel za neko skalo; ovil je hitro vrv okoli nje, se osvobodil in splezal v dolino po pomoč, dočim je njegov tovariš visel na vrvi nad strašnim prepadom. Šele po 24 urah so ga rešili iz tega položaja čisto onemoglega in vsega potolčenega.

Plavač Jean Taris,

imenovan francoski Arne Borg, ki drži francoski rekord v plavanju na razdaljo 800 metrov (10 minut 48 in 3 petine sekunde).

Pisatelji kot detektivi

V Ameriki uživa velik sloves kot pisatelj detektivskih romanov van Dine, čigar dela se tiskajo že skoraj v nakladah, ki jih doživljajo podobni romani Angleža Edgorja Wallacea. Dineovi kriminalni romani se odlikujejo po izredni ostroumnosti in zapletljivosti in razpletljivosti. Človek bi menil, da izvira to od tega, ker je Dine v svojem drugem poklicu in pod pravim imenom Wright resničen detektiv, vodja policijske stanice v newjerseyskem kopalšču Bradley Beachu. Toda kot detektiv nima pisatelj detektivskih storij včasih nobene sreče.

To se je izkazalo te dni, ko so avtomobilski banditi v tamošnjem kraju umorili in oropali nekega bančnega nameščenca. Dine oz. Wright je zločinca zaman iskal šest dni, odkril pa jih je v dveh dneh literarno čisto neizobražen policijski uradnik, ki so ga bili vrhu vsega nekaj časa prej radi nespodobnosti odpustili iz službe. Iz tega pa ne smemo sklepati, da uspešen pisatelj in uspešen detektiv ne spadata v eno in isto osebo. To naziranje bi zavrgel že slučaj Marry Rogersove, ki je bila umorjena v Newyorku in čije morlice je odkril sam slavnj pisatelj grozotnih zgodb Edgar Allan Poe. Odkril ga je

Veliko gorja si prihranite, preprečite bolezen in delanost, če takoj pri nastopu glavobola zaužijete priznane

Pyramidon Tablete

Zakonito zaščiteno ime jamči za pristnost in vrednost.

Pristne samo v originalnem zavoju

„Meister Lucius“

pa, ne da bi ga videl, na papirju. Bral je častniška poročila o tem umoru in je napisal na njihovi podlagi zgodbo, ki je pomagala v popolni temi tavajoči policiji, da je odkrila krivca in mu izsilila priznanje.

Zdravilna kobila

Kakor pišejo listi, so našli za nedanjo dunajsko cesarsko kobilo Rozo na stara leta nov poklic. Ni toliko visok, vsekakor pa plemenitejši. Služi namreč trpečemu človeštvu v nekem zavodu za proizvajanje serumov kot proizvodnik. Ta posel ni niti težak niti neprijeten. Živali, ki služijo za pridelovanje serumov, so namreč oproščene vsakega telesnega dela, njih hlevi so prostorni in čisti, hrana prvovrstna itd. Organizem jim z vbrizgavanjem bolezenskih klic in toksinov privaja do pridelovanja serumov in od časa do časa jim odvzamejo del krvi. To je njih delo. Roza je v osmih letih, odkar izvruje ta posel, oddala že 2000 l svoje krvi, znamenje, da je ima več nego preveč.

Neprodana nevesta

V neki vasi ruskega Turkestana se je zgodila senzacionalna poroka. Odkar tam pomnijo, se je primerilo namreč prvkrat, da sta se vezla dva mlada človeka po zakonih sovjetske turkestanke vlade. Ženske so prišle na svatovsko pojedino nezastre. Najbolj čudno na vsem pa je bilo to, da ni ženin, predsednik tamošnjega krajevnega odbora, prvič v zgodovini turkestanških domačinov, plačal nobene odkupnine nevestinemu očetu za to, da je smel poročiti njegovo hčer.

Opica za poldrug milijon Din

V Newyorku prodajajo opico, ki tehta 390 funtov in meri z iztegnjenimi rokami 12 čevljev, visoka je pa 5 čevljev in 10 palcev. Zverina je zelo požrešna. Za zajtrk povzije 72 banan, za večerjo 15 jabolč in 52 oranž, za kosilo pa toliko, kolikor jutraj in zvečer skupaj. Kljub temu, da zverina toliko požre, se nadeja trgovina, ki jo prodaja, dobre kupčije. Seveda ima prav, kajti jasno je, da te opice ne bo kupil več, ampak bogataši, ki ji bo lahko stregel z vsem, kar ji bo dišalo.

Radio

Izvelec programov

Sobota, 7. septembra.

LJUBLJANA 12.30: Repr. glasba. — 13: Napoved časa, borza, repr. glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 16: Obisk na velesejnu. — 17: Koncert radio-orkestra. — 19.30: Delavska ura. 19.50: Prenos opere iz Zagreba. — 22.30: Napoved časa in poročila.

Nedelja, 8. septembra.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10.30: Predavanje o Don Boscu. — 11: Koncert radio-orkestra. — 15: Sadjarstvo (mž. Skubic). — 15.30: Prenos tekme harmonikarjev z vokalno sejo. — 17.30: Reklamni koncert tovarne »Pokatete« Jonny-Jazzband, kupleti (g. Vrančič), rodne pesmi (g. T. Petrovič). — 20: Prenos iz Zagreba: koncert pevskega zbora »Merkure«. — 22: Napoved časa in poročila. ZAGREB 11.30: Dopoldanski koncert. — 17: Koncert lahke glasbe. — 20: Koncert pevskega društva »Merkure«. — 22.30: 9: Prenos iz Saborne crkve. — 16.45: Koncert radio-kvarteta. — 17.30: Ciganska godba. — 20.25: Dvojni kvartet pev. društva »Obiličje«. — 21.30: Poročila. — 21.45: Koncert orkestra. — 22.50: Plesna godba. — PRAGA 16.30: Koncert orkestra. — 18: Pevski koncert. — 19.10: Godba za ples. — 20: Operni večer. — 21: Nar. pesmi. — 22.20: Lahka glasba. — BRNO 16.30: Koncert iz Prage. — 18: Arje in pesmi. — 19.05: Lahka glasba. — 20.20: Klavirski koncert. — 22.20: Koncert iz Bratislave. — VARŠAVA 16.30: Popoldanski koncert. — 20.30: Orkestralni in pevski koncert. — Lahka glasba. — DUNAJ 11.30: Koncert dunajskega simf. orkestra. — 15.30: Popoldanski koncert. — 18: Komorna glasba. — 20.15: Puccinijeva opera »Madame Butterfly«. — BERLIN 17: Godba na pihala. — 20.15: Orkestralni koncert. — 21: Lahka glasba. — Ples. — FRANKFURT 16: Koncert iz Stuttgarta. — 20.15: Prenos iz Berlina. — Koncert lahke glasbe. — LANGENBERG 16.30: Orkestralni in zborovski koncert. — 20: Prenos iz Berlina. — 20.30: Lahka glasba. — STUTTGART 16: Orkestralni in pevski koncert. — 19.15: Pesmi. — 20: Prenos iz Berlina. — 20.30: Lahka godba in petje. — BUDIMPEŠTA 10: Cerkvena glasba. — 12: Arje. — 17.15: Kvintet cembal. — 18.15: Koncert opernega orkestra. — 19.45: Dunajski večer. — CIGANSKA GODBA. — LONDON 20: Prenos večerice. — 21.05: Koncert komorne glasbe. — RIM 17: Popoldanski koncert. — 21: Odlomki iz vseh francoskih oper. — STOKHOLM 20.15: Koncert Beethovne glasbe. — 22: Godba za ples.

Moz, ki je pripeljal »Zeppelina« domov

Kapetan Lehmann, ki mu je izročil dr. Eckener poveljstvo nad zrakoplovom od Lakehursta do Friedrichshafena.

Michel Zévaco:

219

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman

»Fej!« je mirno odvrnil Pardaillan. »Če bi mi bilo do vaše mošnje, bi vam jo bil vzel tisti dan, ko sem moral, da sem vam rešil življenje, ubiti nesrečno žival, ki je bila gotovo manj hudobna in manj bedasta od vas!«

Barba Roja, ki se je pravkar še hotel zabavati na vitezove troške, je mahoma izgubil oblast nad seboj.

»Prekleti nejevernik!« je zaškrtal. »Vedi, da te zato le tem bolj sovražim...«

»Bogme,« mu je zabrusil Pardaillan, »čutil bi se, če bi bilo drugače!«

In z jedkim glasom je nadaljeval:

»Korobače spletajo za slabo vzgojene dečke, kakršen ste vi. Res ne vem, kaj mi brani, da ne poizkusim tega mazila na vaši koži... vsaj toliko, da bi videl, ali ste še vedno tako izvrsten skakalec. Saj se menda spominjate, sinko?«

Barba Roja je kar podivjal.

»Kaj hočeš?« je kričnil, ves penast od togote.

»I, kaj neki?« je prostodušno odvrnil Pardaillan. »Nič posebnega, samo to dekletce ti mislim vzeti, saj vidiš, da je pretežka za tvoje roke... Na tla bi jo izpustil, ubožec.«

»S poti, tako mi Krista!« je zatulil velikan.

»Niti koraka dalje,« je mirno ponovil Pardaillan in naperil ost svojega rapirja proti njemu.

Bal se je v tem trenutku samo nečesa: da ne bi velikam obdržal dekleta na rokah, kar bi mu bilo zelo napotovalo.

Na srečo je bila orjakova pamet manjša od njegove moči. Ves besen zaradi Pardaillanovih besed, je surovo položil devojko na tla in se z naperjenim mečem zaletel proti sovražniku.

Obenem so ga naskočili tudi Centurion, Barrigon in ostali. Pardaillan je zagledal pred seboj jeklen obroč, ki je z vseh strani silil proti njemu. Toda za malo mu je bilo, da bi se menil zanj.

Vsa njegova pozornost se je obračala na Rdečebredca, zakaj po pravici je menil, da bo imel z ostalimi lahek posel, kakor hitro podere gospodarja. Skoro na slepo srečo je sunil naravnost predse.

Barba Roja, preboden od boka do boka, je vzmahnil z rokami, izpustil meč in se zvrnil kakor klada. Kri mu je curkoma brizgnila iz rane.

Še nekaj trenutkov je s petami srdito grebel po tleh, nato je obležal: bil je mrtev.

Tedaj se je Pardaillan obrnil proti Centurionu. Čutil je, da mu je tudi ta oseben sovražnik, kakor je bil Rdečebredec.

Boj ni dolgo trajal. S sunkom je pogodil Centuriona v ramo, z obratno stranjo ostrine je posnel Barrigomu, ki je kar preveč silil vanj, kos lica.

Dva vzkrika sta se začula, dva padca na tla in Pardaillan je imel pred seboj samo še trinajstoroč, ki se je bila samo za plačo in ni kazala enake vneme kakor njeni premagani poveljniki.

»Kdo je zdaj na vrsti?« je zagrmel Pardaillan. »Kdo bi rad pokusil moj meč?«

In že sta dva jeka naznanila, da sta ga pokusila kar dva namah. Trinajstoroč je bila toliko spodobna, da je zaradi lepšega vztrajala na bojišču. Ko je enajst neranjenih začulo vzkrika prvih dveh, so se vsi pripravili, da vzamejo podplate pod pazduho.

In da bi bila mera nesreče polna, se je baš tisti mah začelo s strani srdito, rezko bevskanje. S kriki, ki so jim trgali ušesa, je udarilo nanje nekaj majhnega, nihče ni videl, ali je bil človek ali

besna živalica, tako po bliskovo je švigalo zdaj sem, zdaj tja in zbadalo tega v nogo, onega v hrbet, tretjega v trebuh...

Hitreje, nego moremo opisati, je bila ravnica pred gradom prazna. Pardaillanovi poslednji nasprotniki so se v praznovrni grozi razbežali na vse strani!

Na bojišču je ležalo razen Giralde samo še Rdečebredčevo truplo ter nedaleč od njega Centurion in Barrigon — morda onesveščena, morda mrtva.

XXII,

Chicovo priznanje.

Tedaj se je Pardaillan na vsa usta zagrohotal in se obrnil k vražičku, ki je še vedno skakal kakor obseden ter vihtil svoj meček:

»Vrlo, Chico!«

A takoj nato je strogo dodal:

»Ali tako izpolnjuješ moja povelja? ... Mar ti nisem zabil, da se mi ne gani iz zavetja, dokler te ne pokličem?«

Radost, ki jo je izražalo pritlikavčevo bistro ličje, je mahoma izginila.

Ves potrj je odvrnil, da bi bil moral od sramu umreti, če bi bil s prekrizanimi rokami gledal vitezov neenaki boj.

»Bedak!« je rekel Pardaillan. »Boj je bil res neenak, toda v njihovo škodo, ne v mojo, saj vidiš, da so pobegnili.«

»To je res,« je priznal pritlikavec.

»Nesrečnež! In če bi te bili ubili? Kako bi se jaz še kdaj upal stopiti neki zali krčmarici pred oči!«

Da ne bi predolgo trpinčil Chica, je stopil h Giraldu, počenil k njej in ji z mečem razrezal vezi na rokah in nogah. Tedajci pa je začul Chicov tesnobni vik:

»Pazite se! ...«

Manufakturna trgovina

Franc Ks. Souvan

Mestni trg št. 24

se priporoča ob priliki začenše se jesenske sezi.

Izredno bogata izbira vseh vrst jesenskega in zimskega blaga.

Ustanovljeno l. 1835 Ustanovljeno l. 1835

LUBASOVE HARMONIKE

so najboljši umetniški instrumenti

to je svetovno znana LUBASOVA HARMONIKA

Pri tekmi na harmonike dne 8. septembra prejme vsak igralec na Lubas-ovo harmoniko spominek. Najboljši trije igralci prejmejo dragocena častna darila.

prvovrstna kakovost, najfinejši material, nizke cene

Prva jugoslov. izdelovalnica harmonik F. LUBAS, Ljubljana, Dunajska cesta

NESTLE-ova otroška moka

izvanredno hranilno sredstvo, zelo bogato na vitaminih.

164 a

Elektro-mehanik

je potreben Mernički čet. III. Armijske Oblasti v Skopju. Pogoj in obrazec prošnje je zahtevati od navedene čete.

11057

Objava.

Uprava Državnih Monopola nabaviče putem I. ofertalne licitacije, koja će se održati na dan 12. septembra 1929. god. u kancelariji Uprave:

1157 komada križackih noževa za fabriku duvana.

Uслови, crtež i sva ostala obaveštenja mogu se dobiti u kancelariji Ekonomskog Odeljenja — Odsek za Kupovinu — svakog radnog dana od 10—12 časova pre podne.

10994

Iz kancelarije Uprave Državnih Monopola EM br. 15819 od 6. avgusta 1929. godine.

Oglas.

Uprava Državnih Monopola ovim razpisuje prvu ofertalnu licitaciju

za izradu vodovoda kod nove Solane u Ulcinju.

Ukupna predračunska suma iznosi 1.564.552.35 Din.

10976

Licitacija će se održati na dan 10. septembra tek. god. u 11 čas pre podne u kancelariji Uprave Državnih Monopola.

Planovi, predračuni i opšti uslovi mogu se videti svakog radnog dana u kancelariji Tehničkog Odseka Uprave Monopola i Oblasnom Monopolskom Inspektoratu u Splitu.

Iz kancelarije Industrijskog Odeljenja IM br. 13058.

Domaći konzorcij

namerava otvoriti nekoliko filijal v Sloveniji, za prodajo manufakture, konfekcije, galanterije in čevljev. Filijale bodo vodile vse navedene branže, ali pa posamezne, po potrebi. Resne reflektante za

11069

upravitelje filijal

prosimo, da stavijo ponudbe z navedbo mesta, v katerem žele filijalo voditi, s kakšnim blagom, v kateri branži so izučeni, opis dosedanjega poslovanja ter na kak način in v kateri višini bi položili garancijo. Ponudbe naj bodo poslone čimprej pod št. 10: »Snovanje filijal« na adresu Aloma Company, Ljubljana.

Mali oglasi so najboljša reklama!

L. Mikuš

Mestni trg št. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih — palic —

Če hočeš biti zadovoljen

ne kupi inozemskih poljedelskih strojev, temveč samo praktično preizkušene prvovrstne domače, katere izdeluje prvo in edino jugoslovensko podjetje

Anton Kremžar
Št. Vid nad Ljubljano.

Vljudno Vas vabim, da me posetite v Št. Vidu nad Ljubljano.

10382

Dve prodajalki,

starejši in

dva trgovska pomočnika

verzirana v železniški stroki

sprejme trgovina z železnino v Ljubljani.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Marljive moči«

11032

Originalno

Jugobanat-patent-moko

proizvajajo jedino

ZJEDINJENI PAROMLINI D.D. BJELOVAR

VARUJTE SE IMENUSLIČNIH POTVORB!